

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM
Közgazdaságtudományi Kar
Európa Tanulmányok Tanszék

SZAKDOLGOZAT

Molnár Zsolt

2005. április

BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM
Közgazdaságtudományi Kar
Európa Tanulmányok Tanszék

EMAS
rendelet

(761/2001/EK)

magyarországi végrehajtása

Készítette:

Molnár Zsolt

Konzulens:

Dr. Kerekes Sándor

egyetemi tanár, intézeti igazgató

Gazdálkodástudományi Kar
Környezetgazdaságtani és Technológiai Tanszék,
Környezettudományi Intézet

Budapest

2005. április

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
I. rész A KÖZÖSSÉGI KÖRNYEZETVÉDELMI VEZETÉSI ÉS HITELESÍTÉSI RENDSZER	6
1.1. Az EMAS előzményei	6
1.1.1. Közpolitikai alapelvek az EMAS-ban.....	7
1.1.2. Irányítási szabványokon alapuló folyamatok.....	11
1.2. Az EMAS elemei, szabályai, működése	20
1.2.1. Szervezetek útja a nyilvántartásba vételig.....	20
1.2.2. Környezetvédelmi hitelesítők akkreditálása.....	23
1.2.3. Nyilvántartásba vétel szabályai.....	24
1.2.4. EMAS jel használatának szabályai.....	29
1.2.5. Kapcsolat szabványokkal és környezetvédelmi jogszabályokkal.....	30
1.2.6. Részvételre ösztönzés, különös tekintettel a KKV-ra.....	31
1.2.7. Tájékoztatás és szabályszegés.....	32
1.2.8. Az EMAS működése, eredményei.....	33
1.3. Az EMAS Magyarországon	36
1.3.1. Az Országgyűlés jogalkotása és határozata.....	36
1.3.2. A kormányzat intézkedései.....	38
1.3.3. Szervezetek kezdeményezései, eredményei.....	40
1.3.4. Civil szervezetek kezdeményezései.....	41
1.3.5. A Nemzeti Akkreditáló Testület intézkedései.....	42
II. rész JAVASLAT A HAZAI EMAS NYILVÁNTARTÓ HIVATAL MŰKÖDÉSÉRE	43
2.1. EMAS nyilvántartásba vétel és a nyilvántartásba vétel elutasítása	43
2.1.1. Kérelmezési adatok összegyűjtése.....	44
2.1.2. A jelentkezés visszaigazolása.....	44
2.1.3. A jogszabályi megfelelés ellenőrzése.....	45
2.1.4. A Környezetvédelmi nyilatkozat javítása.....	48
2.1.5. Nyilvántartásba vétel.....	51
2.2. Az EMAS nyilvántartásba vétel megújítása és felülvizsgálata	53
2.2.1. Kérelmezési adatok összegyűjtése.....	54
2.2.2. A jelentkezés visszaigazolása.....	54
2.2.3. A Környezetvédelmi nyilatkozat javítása.....	56
2.2.4. Nyilvántartásba vétel megújítása és felülvizsgálata.....	56
2.3. Egy szervezet EMAS nyilvántartásba vételének felfüggesztése és visszahelyezése	57
2.4. Egy szervezet EMAS nyilvántartásba vételének törlése	62
2.5. Az EMAS rendelet szabályszegése esetén alkalmazható közigazgatási intézkedések összefoglalása	64
2.5.1. Fellebbezési eljárás.....	64
2.5.2. Jogosulatlan, vagy nem megfelelő EMAS jel használat, hivatkozás.....	65
2.6. Az EMAS nyilvántartás működése	66
2.7. A környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer ösztönzése	68
2.7.1. Az EMAS Tanácsadó Testület működési rendje.....	69
ÖSSZEFOGLALÁS, KÖVETKEZTETÉSEK	72

Függelék	75
F.1. Jegyzetek.....	75
F.2. Irodalomjegyzék.....	83
F.3. Ábra- és táblázatjegyzék.....	85
F.4. Alkalmazott rövidítések.....	85
1. Melléklet Általános javaslatok további vonatkozó kormányzati intézkedésekre.....	87
2. Melléklet EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlap.....	90

BEVEZETÉS

Európai Unió tagágunk első évének vége felé egyrészt a tíz éve hatályos közösségi **környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszert** (EMAS¹) kívánom ismertetni, másrészt a rendszerrel kapcsolatos kezdeti magyarországi lépéseket javaslataimmal segíteni.

Ez a rendszer a környezetügy egy olyan államigazgatási eszköze, amely hagyomány nélküli a magyarországi közigazgatásban, civil közéletben, vállalkozások irányítási rendszerében, sőt közösségi alkalmazásának gyakorlata még egy évvel ezelőtt sem volt általános.

Újdonságának lényege, hogy megőrzi a szabványok önkéntes alkalmazási elvét, egy jogi eszközrendszerrel biztosít keretet a környezethasználók önszabályozási törekvéseinek.

A vállalatok, szervezetek eldönthetik, hogy kívánnak-e a rendszerhez csatlakozni, számukra jogi szempontból a 761/2001/EK (EMAS) rendelet² nem kötelező érvényű, viszont ha csatlakozni kívánnak a rendszerhez, akkor azt csak a vonatkozó jogszabályok szerint tehetik.

A közösségi rendelet kötelező jellege a tagállamok³ államigazgatásait terheli, mivel az EMAS intézményrendszerét meghatározott szabályok szerint kell létrehozniuk és működtetniük.

Az EMAS tagállami intézményrendszere egy akkreditáló testületből és a Rendelet szóhasználata szerint egy „illetékes” testületből áll, amit a továbbiakban EMAS nyilvántartó hivatalnak kívánok nevezni²⁰¹.

Az EMAS eszköz- és intézményrendszere a szervezet működésében érintettek – a közvélemény, fogyasztók, alkalmazottak, lakosság, civil szervezetek – számára garantálja, hogy a nyilvántartásba vett szervezet

- betartja a környezeti tárgyú jogszabályokat,
- folyamatosan javítja környezeti tevékenységét,
- bevonja alkalmazottait az előbbi folyamatok végrehajtásába,
- környezeti teljesítményéről kiadott információ hiteles, valós, releváns és rendszeres.

¹ EMAS: **eco-management and audit scheme**. (**Alkalmazott rövidítések** összefoglalása az F.4. Függelékben található. A hosszabb tartalmú kiegészítéseket – a **201-től sorszámozott jegyzeteket** – a Függelékben található F.1. fejezet tartalmazza.)

² A 761/2001/EK rendelet (továbbiakban azonosan: **Rendelet**, vagy **EMAS rendelet**).

³ Az EMAS az Európai Gazdasági Térségre (EGT) vonatkozó rendszer, tehát az Európai Unió tagállamain kívül tagja még: Norvégia, Izland és Liechtenstein is.

De miért fognak a rendszerhez csatlakozni a szervezetek?

Az EMAS-ban résztvevő szervezetek piaci előnyre tehetnek szert az intézkedéseik eredményeképp megvalósuló költségtakarékosság, a szabályozott ellenőrzés által megerősített hitelességük, átláthatóságuk, a nyilvánosságban róluk kialakuló kép alapján⁴, továbbá a fogyasztók erősödő környezetvédelmi szempontjai miatt.

Az önszabályozási törekvések térnyerése hozzájárult ahhoz a felismeréshez is, hogy a vertikális²⁰² környezetvédelmi jogalkotás és ennek megfelelő állami (hatósági) intézményrendszer szükségszerűen magában hordoz egy közigazgatási deficitet, annak eredményessége, hatékonysága, megbízhatósága (kiszámíthatósága), nyilvánossága, átláthatósága tekintetében, mivel konzervál egy „üldözött-üldöző”-ként szemléltethető szerepkört⁵ vállalat és az államigazgatást megszemélyesítő hatóság között.

Az EMAS bevezetésével – a piaci mechanizmusokra épülő szabványok alkalmazásával – a környezetügy horizontális jogalkotása⁶ új eszközzel bővült.

Szakedolgozatom első része az EMAS közpolitikai alapelveken és irányítási szabványokon alapuló előzményeinek ismertetése után, annak fő elemeit, részletes szabályait, működésének eredményeit tartalmazza; áttekintve a hazai végrehajtás, alkalmazás helyzetét is. A második részben a hazai EMAS nyilvántartó hivatal részletes eljárási szabályaira tettem javaslatot.

Az EMAS nyilvántartó hivataloknak eljárásokkal kell rendelkezniük többek között, különösen a szervezetek nyilvántartásba vételének megtagadására, a nyilvántartásból való törlésére, illetve bejegyzésük felfüggesztésére.⁷

⁴ Vö.: Rendelet preambulum (9).

⁵ Vö.: Kerekes S. - Kindler J.: Vállalati környezet-menedzsment; BKE Környezetgazdaságtani és Technológiai Tanszék (jegyzet) Budapest, 1997. (33.) alapján a „command and control” típusú szabályozástól.

⁶ Vö.: Rendelet preambulum (4).

⁷ Vö.: EMAS rendelet 5. cikkely (3).

Bár a kormányrendeletünk⁸

- kijelölte az EMAS nyilvántartó hivatalt: a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumot, majd döntését módosítva⁹, 2004. január 1-i hatállyal az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóságot (OKTVF)¹⁰; és
- röviden meghatározta azokat a feltételeket, amelyek alapján sor kerülhet egy kérelem elutasítására, vagy egy szervezetnek a nyilvántartásból való felfüggesztésére, vagy ennek megszüntetésére, illetve törlésére;

azonban jelenlegi meghatározottságuk alapján ezek nem tekinthetők közzétett eljárási szabályoknak.

Az ügyrend célja az, hogy a Rendelet EMAS nyilvántartó hivatalokra vonatkozó szabályai szerint, továbbá a vonatkozó hatályos hazai jogszabályok²⁰³ alapján, az átláthatóság, függetlenség és semlegesség alapelveinek megvalósításával meghatározza az alkalmazott folyamatokat.

Az EMAS nyilvántartó hivatal részletes eljárási szabályaira vonatkozó javaslatomat – az OKTVF munkavégzés alól felmentett köztisztviselőjeként – az EMAS rendelet, a Bizottság által kiadott EMAS nyilvántartó hivatalok eszköztára alapján,¹¹ és a hatályos hazai jogszabályok¹² figyelembevételével készítettem, remélve a rendszer eredményes és hatékony hazai működésének előmozdítását.

⁸ 74/2003.(V.28.) kormányrendelet a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) részt vevő szervezetek nyilvántartásáról

⁹ L.: 269/2003. (XII. 24.) kormányrendelet az egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító kormányrendeletek módosításáról 28.§.

¹⁰ Az OKTVF-et a Kormány 2004. január 1-i hatállyal 183/2003. (XI. 5.) rendeletével hozta létre, amelyet a 341/2004. (XII.22.) kormányrendelet módosított 2005. január 1-i hatállyal. EMAS nyilvántartással kapcsolatos feladatok: 8.§ (2) *fá*) pontban.

¹¹ EMAS illetékes testületek eszköztára © *Európai Közösségek, 2004; Másolása a forrás feltüntetésével megengedett, kivéve kereskedelmi célokra*

¹² 1995. évi LIII. (környezetvédelmi) törvény 81/A. §. és a 74/2003.(V.28.) kormányrendelet, továbbá I. az 1957. évi IV. törvényt az államigazgatási eljárás általános szabályairól.

I. rész
A KÖZÖSSÉGI
KÖRNYEZETVÉDELMI VEZETÉSI ÉS HITELESÍTÉSI RENDSZER

1.1. Az EMAS előzményei

Az EMAS rendelet preambuluma (2) bekezdése utal az 1993. február 1-jei határozattal általános megközelítésében jóváhagyott „A fenntarthatóság felé” című programra, amely az **Európai Közösség Ötödik Környezetvédelmi Akcióprogramja**.

Az Akcióprogram az európai integráció jelentős szakaszához, az Európai Unió létrehozásához kötődik, amelyről a tagállamok 1992-ben a **Maastrichti Szerződéssel**¹³ rendelkeztek.

Ez a korszak a gazdasági és politikai integráció elmélyítésének és kiterjesztésének¹⁴ időszaka, amelynek kiemelkedő intézkedései: a gazdasági és monetáris unió létrehozása, elhatározás a közös valuta bevezetéséről, a személyek szabad áramlása (az uniós állampolgárság bevezetése), a politikai unió gondolatának megfogalmazása, az integráció további politikai ágazatokra való kiterjesztése²⁰⁴. A Közösség új tagállamokkal történő bővítése új és megsokszorozódó feladatokat jelentett a Közösség környezetvédelmi politikájában is.

A Maastrichti Szerződés további általános elvi jelentőségű változtatása, hogy a közösségi döntéshozatali folyamatba iktatta a **szubszidiaritás alapelvét**²⁰⁵ (a közösségi környezetpolitika további alapelveiről l. később 1.1.1.).

Az EMAS azt az új megközelítést valósítja meg, amikor jogszabállyal, tehát egy jogi eszközzel úgy hoznak létre egy államigazgatási eszközt, hogy abban egyrészt először ötvözik a különböző

- környezeti közpolitika alapelveit, azok gyakorlati megvalósításait,
- (környezet)irányítási szabványokon alapuló önkéntes (kereskedelmi) megállapodások tapasztalatait, eredményeit;

ugyanakkor fenntartva a szabványok (azaz nem jogi eszközök) esetében alapvető önkéntes jelleget, hiszen a Rendelet kötelező jellege automatikusan csak a tagállamok államigazgatásait terheli, a szervezetek kötelezettsége csak az önkéntes csatlakozás után keletkezik.

¹³ 1992. február 7-én aláírt, hatályba lépett: 1993. november 1-től.

¹⁴ L.: kül- és biztonságpolitikai, valamint a bel- és igazságügyi együttműködések rendszere, mint az Unió második és harmadik pillérei.

A hatályos EMAS rendelet – fent hivatkozott és a következőkben részletezett – előzményeire a preambulumban adott szakaszai utalnak, amelyek a rendszert létrehozó első EMAS rendelettel¹⁵ egészülnek ki.

1.1.1. Közpolitikai alapelvek az EMAS-ban

A gazdasági növekedés és a környezet kapcsolatának alakítását új alapokra helyező koncepciót az ENSZ Környezet és Fejlesztés Világbizottságának 1987-ben kiadott „Közös jövőnk” című jelentése¹⁶ tartalmazza: röviden olyan fejlődés, amely biztosítja a jelen szükségleteinek kielégítését anélkül, hogy lehetetlenné tenné a jövő generációk szükségletének kielégítését.

Kiterjesztett értelemben a fejlődés fenntarthatóságát azon szervezetek valósítják meg, amelyek *gazdasági, környezeti és társadalmi* szerepvállalásuk szempontjait figyelembe véve, ezek között egyensúlyt hoznak létre, miközben a jövő generációk szükségleteinek kielégítését nem teszik lehetetlenné¹⁷.

Az elmélet nem igényel paradigmaváltást, beleillik a hagyományos közgazdasági gondolkodás eszmerendszerébe, nem igényli a szükségletek korlátozását. Arra biztat, hogy igyekezzünk azokat kevesebb anyag és energia felhasználásával kielégíteni, és minél alacsonyabb szinten tartjuk a termelő tevékenységek szennyező hatásait.

Az elmélet jelentős hatást gyakorolt a gazdaságra. A fejlődést nem mennyiségi, inkább minőségi növekedésként értelmezve, hozzájárult a környezetbarát fogyasztási szokások, tisztább technológiák elterjedéséhez, megújuló erőforrások felértékelődéséhez.

Az 1972-ben tartott párizsi csúcstalálkozón létrehozott közösségi környezetvédelmi politika felértékelődését jelzi, hogy a Maastrichti Szerződéssel bővített Római Szerződés (RSZ) 2. cikkelye a fenntartható fejlődés elv hatására a fenntartható *növekedést* jelölte ki célul²⁰⁶.

¹⁵ A jelenlegi (2001. április 27-től hatályos) EMAS Rendelet az 1836/93/EGK (**EMAS I.**) rendelethez képest kiterjesztette hatályát minden környezetre hatást gyakorló szervezet számára (vö.: preambulumban (7)), míg korábban a rendszer kizárólag ipari vállalatokra volt értelmezett.

A kiterjesztés során pozitív diszkrimináció figyelhető meg a legnagyobb számú szervezeti csoport, a kis- és középvállalkozások irányában (vö.: preambulumban (10) és a Rendelet 11. cikkely). L.: még 21. lábjegyzetet.

¹⁶ A Környezet és Fejlesztés Világbizottság (World Commission on Environment and Development, WCED) vezetőjéről, az akkori norvég miniszterelnöknőről, **Brundtland jelentésként** is ismert (a bizottság tagja volt Láng István akadémikus is); l.: Kerekes S. – Szilávik J.: A környezeti menedzsment közgazdasági eszközei; KJK-Kerszöv Budapest, 2003. (47.), majd (57.);

¹⁷ Kerekes S. – Szilávik J.: A környezeti menedzsment közgazdasági eszközei; KJK-Kerszöv Budapest, 2003. (47.) alapján.

A fenntartható fejlődés részleges átvétele – tartalmát tekintve – Nigel szerint¹⁸ ellentétes az alapelv eredeti Bruntlandi értelmezésével, **a fenntartható fejlődés alapelve** az 1997-ben aláírt¹⁹ Amszterdami Szerződéssel (RSZ 2. cikkely) került a Közösség alapvető céljai, alapelvei²⁰⁷ közé.

Az 1992-2000 közötti időszakra vonatkozó „A fenntarthatóság felé” című program középpontjába a fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtését állították.

A korábbi programok szemléletmódjának és eszközeinek reformjával a környezetvédelmi politika új irányait jelölték ki, meghatározva²⁰⁸:

- a Közösség különböző ágazati politikái (pl.: agrár-, regionális fejlesztési, energia, közlekedés, környezetvédelmi) közötti, továbbá a környezetre hatást gyakorlók és a védelemben feladatokkal rendelkező *szereplők közötti kölcsönös együttműködést*;
- a környezetvédelem szolgálatába állítható *eszköztár bővítésének lehetőségeit*, ami magába foglalja a
 - új szabályozó eszközök megjelenését, amelyek a környezeti problémák keletkezésére, fogyasztási szokásokra koncentrálnak az utólagosan reagáló jogalkotás és a végrehajtás ellenőrzése helyett;
 - piaci alapú, gazdasági és pénzügyi eszközöket, önkéntes megállapodásokat;
 - horizontális támogató eszközöket (kutatás, információ, oktatás);
 - pénzügyi támogató mechanizmusokat;
- a *gazdasági ösztönzők* alkalmazásának alapvető *célját*, hangsúlyozva a külső környezeti költségek belsővé tételét²⁰⁹ úgy, hogy a kisebb környezeti terhet eredményező termékek ne kerüljenek versenyhátrányba a kisebb költséggel előállított, ugyanakkor több fajlagos szennyezést eredményező és hulladékkal járó termékekkel szemben;
- a *gazdasági eszköztár bővítését*, amely során a program kiemelt szerepet szán:
 - a környezeti elemek gazdasági értékelésére (különösen a természeti erőforrások felhasználásának árakban való megjelenítésére);
 - a gazdasági növekedés mutatóiban a környezeti és természeti erőforrások értékének kifejezésre;

¹⁸ Bándi Gy. (szerk.): Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása); KJK-Kerszöv Budapest, 2001. (132.) hivatkozása szerint.

¹⁹ Az alapító Római Szerződést módosító Amszterdami Szerződést 1997. október 2-án írták alá, hatályos: 1999. május 1-től.

- az átruházható szennyezési kvótákra és engedélyekre;
- a **szennyező fizet elvén**²¹⁰ alapuló bírságok és környezethasználati díjak rendszeresítésére;
- a környezeti könyvvizsgálás bevezetésére.

Az EMAS közösségi és tagállami intézményrendszere a vállalatok – majd később²⁰ bármely szervezet – számára egy olyan irányítási rendszerben való részvételt tesz lehetővé, amelynek gyökerei a fenntartható fejlődés alapelveiből²¹ és a szubszidiaritás elvének környezetpolitikai alkalmazását megvalósító megosztott felelősségből²² erednek.

A szubszidiaritás alapján bevezetett EMAS rendelet jó példa a döntéshozatal kétirányú folyamatainak szemléltetésére is.

Egyrészt a „szubszidiaritás és arányosság elve szerint az EMAS hatékonysága az európai szervezetek jobb környezeti teljesítményéhez való hozzájárulás révén közösségi szinten jobban elérhető”²³, tehát az egységes, átfogó (minden környezeti elemre, termékre, azok hulladékaira) megközelítést alkalmazó²⁴, általános (szektorsemleges) rendszert közösségi szinten kötelező jelleggel (közösségi rendelettel) indokolt bevezetni.

Másrészt a fenntartható fejlődés kitűzött célja az összes érintett szereplő bevonásával, összehangolt együttműködésével, a **megosztott felelősséggel** valósítható meg, amely a környezetvédelmi célok eléréséhez szükséges, különböző szinteken végzendő tevékenységek és azok szereplői közötti kapcsolat megteremtésével törekszik a gazdaság és a környezetvédelem, az egyén és a társadalom érdekeinek összehangolására²⁵.

A szubszidiaritás elvével kapcsolatban itt jegyzem meg, hogy az EMAS (mint a Közösség környezetpolitikájának egyik eszköze) célkitűzései között szerepel a kis- és

²⁰ Vállalatok számára az EMAS I. rendelet már 1995. áprilisától, bármely szervezet számára 2001. április 27-től az **EMAS I-et hatálytalanító és a helyébe lépő, jelenleg hatályos** 761/2001/EK (**EMAS II.**) rendelet hatályba lépésétől kezdve.

²¹ Vö.: 1836/93/EGK rendelet preambulumban (2), valamint a Rendelet preambulumban (1) – (3) pontjait.

²² Horváth Zs.: Az Európai Unió környezeti politikájának kialakulása (Szerk.: Bándi Gy.: Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása); KJK-Kerszöv Budapest, 2001. (61.) alapján.

²³ Vö.: Rendelet preambulumban (8).

²⁴ Vö.: Rendelet preambulumban (4).

²⁵ Vö.: Horváth Zs.: Az Európai Unió környezeti politikájának kialakulása (Szerk.: Bándi Gy.: Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása); KJK-Kerszöv Budapest, 2001. (61-62.).

középvállalkozások (KKV) támogatása is, amely az Európai Unió további politikáival (jelen esetben a közösség KKV politikájával) való összhangot tükrözi.²⁶ Az Európai Unió KKV politikájának végrehajtása arra az esetre vonatkozóan tekinthető jellemző példának, amikor egy közösségi politika végrehajtása a szubszidiaritás elve alapján helyi, regionális, vagy tagállami szinten jellemzőbb.

A globalizáció hatására a jóléti állam szerepvállalása fokozatosan csökken, amely egyrészt a megosztott felelősség elvének elterjedését, másrészt elősegíti a vállalatok társadalmi felelősségének (CSR²¹¹) növekedését is; a különböző alapokon álló, de mégis egymás mellett egymást erősítő folyamatok szinergizmusát eredményezve.

Ezt a folyamatot a globalizáción kívül, a privatizáció és a deregularizáció egyre nagyobb térnyerése idézte elő, erősödése az Európai Tanács 2000. márciusi Lisszaboni Csúcsán hozott intézkedése²¹² után figyelhető meg.

A vállalatok (szervezetek) társadalmi felelősségének növekedését a fogyasztói magatartás egyre erősödő környezetvédelmi, szociális szempontjai, továbbá a humán erőforrások általános felértékelődése is segíti.

Elsősorban a potenciálisan nagy szennyező iparágak, vállalatok társadalmi felelősségének növekedését jellemzi az Egyesült Államokból indult globális jelentéstételi kezdeményezés²¹³ (GRI) mozgalomban való résztvevők növekvő száma.

Az alapító CERES szervezet célja, hogy egy nemzetközileg alkalmazható fenntarthatósági jelentéstételi útmutatót dolgozzon ki.

A módszertan alapján készített környezeti jelentés vagy fenntarthatósági jelentés címen kiadott nyilatkozatokat a fenntarthatóság elveire tekintettel civil vagy tanúsító szervezetek minősítik²⁷. Ha ezt a minősítést tanúsító szervezetek adják, akkor ezt nem tanúsítói minőségükben teszik, mivel a tanúsítás rendszerének nem eleme a nyilatkozattétel, illetve annak minősítése. A tanúsítással kapcsolatos szabályokat a következő fejezet foglalja össze.

²⁶ Vö.: Rendelet preambulum (10): „fontos, hogy a kis- és középvállalkozások részt vegyenek az EMAS-ban; részvételüket az információhoz, a meglévő támogatási forrásokhoz és a közintézményekhez való hozzáférés elősegítésével és segítségnyújtási intézkedések foganatosításával vagy támogatásával kell előmozdítani.” (L. még később 2.2.4.4.).

²⁷ L.: Tóth G. 2004. április 22-én elhangzott „Jelentések minősítése civil szervezet által” című előadása alapján (http://www.kovet.hu/jelentesek/jelentsunk-pptk/minosites_elemei/frame.htm).

1.1.2. Irányítási szabványokon alapuló folyamatok

Az Ötödik Környezetvédelmi Akcióprogram új alapokra helyezte a jogszabályok (így az EMAS) és a szabványok (tehát nem jogi, hanem piaci eszközökhöz való) kapcsolatát²⁸.

A környezetközpontú irányítási rendszert (KIR) leíró hatályos szabvány jogi eszközzé emelése²⁹, majd további jogi szabályokkal történő kiegészítése a rendszer alapeleme.

A KIR és EMAS viszonyának ismertetése és elemzése az EMAS-szal foglalkozó előadások, publikációk egyik legterjedelmesebb hányadát képviselik. Ugyanakkor a rendszer működésének azon része, amely (közvetlenül vagy áttételesen) az államigazgatás feladata, nem érthető meg a KIR-t tanúsító szervezetek akkreditálását szabályozó szabványok, sőt maga az akkreditáló testület működését meghatározó szabvány (tovább lépve: az intézmény jogi státusát, hatáskörét, működését előíró jogi eszköz, törvény) ismerete nélkül.

Minden állami kormányzat elemi érdeke, hogy létrehozza saját **nemzeti akkreditálási**³⁰ **rendszerét** azért, hogy saját gazdasági szereplőinek piacképességét növelje, a kereskedelem indokolatlan műszaki akadályait elhárítsa, valamint a szervezetek környezetkímélő működése érdekében elősegítse a termékek és a szolgáltatások többszöri vizsgálatának kiküszöbölését.³¹

Egy **nemzeti akkreditáló szervezet (testület)** akkor tudja fenti célját teljesíteni, ha működése az akkreditálás nemzetközi szervezeteinek szabályai szerint történik, azaz a tevékenységét részletesen szabályozó, nyilvánosságra hozott dokumentumok (jogszabályok, szabványok, azoknak megfelelő részletes szabályzatok) szerinti működését a nemzetközi szervezetek elismerik.

Ezért az akkreditáló testületet alapító (törvényhozások által létrehozott) jogszabálynak – a hazai jogszabályok által meghatározott intézményi, jogi (pl. jogorvoslati) intézményi struktúráján kívül – alapvetően meg kell felelnie az akkreditáló testületek működését leíró

²⁸ Vö.: Rendelet preambulum (3).

²⁹ Vö.: Rendelet preambulum (12), majd 3. cikkely (2) és az I. melléklet.

³⁰ Magyarországon l.: a 1995. XXIX. törvényt a laboratóriumok, a tanúsító és az ellenőrző szervezetek akkreditálásáról (**akkreditálási törvény; At.**) 1. § (1) szerint az akkreditálás annak hivatalos elismerése, hogy valamely szervezet vagy intézmény felkészült bizonyos tevékenységek (vizsgálat, tanúsítás, ellenőrzés) meghatározott feltételek szerinti végzésére.

³¹ Vö.: At. 1. § (2).

szabványokban³² és a nemzetközi szervezetek által közzétett további ajánlásokban rögzített szabályoknak is.

Egy európai uniós tagállam nemzeti akkreditálási rendszerének az Európai Unió politikájával és elvárásaival is összhangban kell lennie³³.

A kölcsönös elismerések rendszerét Európában az Európai Akkreditálási Együtműködés²¹⁴ (EA) kölcsönös elismerési megállapodás rendszere (EA-MLA) képezi, továbbá laboratóriumok akkreditálásával kapcsolatban a nem kizárólag európai Nemzetközi Laboratóriumakkreditálási Együtműködés³⁴ és a Nemzetközi Akkreditálási Fórum³⁵ segíti elő.

A fenti szabályok szerint működő európai nemzeti akkreditáló testületek általában a következő tevékenységű szervezeteket akkreditálják kérelmükre²¹⁵:

- laboratóriumok (vizsgáló, kalibráló, orvosi laboratóriumok) szerint,
- tanúsítók (**minőségirányítási és/vagy környezetirányítási rendszereket tanúsítók**, terméktanúsítók, személytanúsítók),
- ellenőrző szervezetek,
- **EMAS hitelesítők** (ebben az esetben természetes személyek is).

Az EMAS hitelesítők akkreditálásával az akkreditálás céljai között először jelen meg egy közvetlen tagállami jogi kötelezettség teljesítése, és már nemcsak a kormányzat elemi gazdasági, kereskedelmi, környezetvédelmi érdeke indokolja azt.

Az utóbbi években újabb szakterületek akkreditálása is megjelent, de ezek az eljárások még nem tekinthetők általánosnak:

- közbeszerzési eljárásokat és gyakorlatot tanúsító szervezetek és természetes személyek (vízügyi, energia-, közlekedési és távközlési ágazatokban)²¹⁶,

³² Az akkreditáló szervezeteknek alapvetően meg kell felelniük ISO/IEC 17011:2004 (Megfelelőségértékelés. Megfelelőségértékelést végző szervezeteket akkreditáló testületekre vonatkozó általános követelmények) szabványoknak.

A megfelelőségértékelés szakkifejezéseit és általános elveit az ISO/IEC 17000:2004 szabvány tartalmazza.

³³ Vö.: 2003/C 282/3 Tanács állásfoglalása (Council Resolution of 10 November 2003 on the Communication of the European Commission 'Enhancing the Implementation of the New Approach Directives' O.J. 2003.11.25.). http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2003/c_282/c_28220031125en00030004.pdf

³⁴ International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC)

³⁵ L.: www.nat.hu: Nemzetközi Akkreditálási Fórum (IAF: International Accreditation Forum) a világ különböző részein a rendszertanúsító szervezetek akkreditálásával foglalkozó szervezetek hozták létre. 1998-ban az Egyesült Államokban közhasznú társadalmi szervezetként jegyezték be.

- üvegházhatású gázok emisszió-kereskedelmének hitelesítői³⁶,
- informatikai biztonságirányítási rendszerek hitelesítői,
- elektronikus aláírás rendszer hitelesítői.

Attól az általános gyakorlattól, hogy a fenti tevékenységek akkreditálását kizárólag ugyanazon nemzeti akkreditáló testület látja el, különböző tevékenységeket és országokat tekintve eltéréseket tapasztalhatunk (l. később 1.2.8.). Ugyanakkor, ha egy további szervezet (esetleg maga egy kormányzati intézmény) lát el akkreditálási feladatot, annak minden esetben meg kell felelnie az akkreditálás fenti alapelveinek, szabályainak.

A minőségirányítási és környezetközpontú irányítási rendszereket **tanúsító szervezetek akkreditálása**, működésük felügyelete a minőségügyi és környezetirányítási rendszereket kialakító, majd tanúsítottan fenntartó szervezetek (vállalatok, intézmények, piaci szereplők) számára jelent az állami törvényalkotáshoz és egyúttal a nemzetközi akkreditálási szervezetekhez visszavezethető garanciát.

Az EMAS-ban résztvevő akkreditált környezetvédelmi hitelesítő szervezetek jelentős részét – a KIR és EMAS azonos elemei miatt – várhatóan az akkreditált KIR tanúsító szervezetek fogják alkotni.

A fenti szabványokban rögzített irányítási, felügyeleti rendnek átvételét, jogszabályban történő alkalmazását jelenti az EMAS rendelet azon eleme, amely a környezetvédelmi hitelesítők képesítésének biztosítását és folyamatos javítását (továbbképzését), tevékenységük megfelelő felügyeletét tűzte ki célul egy független és semleges akkreditálási rendszerrel³⁷.

Az EMAS-ban résztvevő környezetvédelmi hitelesítők akkreditálását előíró szabályok³⁸ hozzájárulnak a rendszer általános hitelességének biztosításához.

Ha egy vállalat bevezeti az **ISO 9000**-es szabványcsalád²¹⁷ folyamatait, majd tanúsíttatja magát az általános **minőségirányítási rendszer követelményei**³⁹ szerint, akkor irányítási folyamatai eredményeképpen termékének, szolgáltatásának minőségének javulása várható.

³⁶ L.: a 2003/87/EK irányelvet az üvegházhatású gázok emisszió-kereskedelméről, amely 2005. január 1-től lépett életbe (OJ L 275, 25/10/2003); és a 2004/156/EK határozatot az ellenőrzés és jelentések módszereiről (OJ L 059, 26/02/2004); továbbá az EA-6/03 dokumentumot.

³⁷ Vö.: Rendelet preambulum (13).

³⁸ Vö.: Rendelet 4. cikkely és V. melléklet, 7. cikkely (1),

³⁹ MSZ EN ISO 9001:2001 Minőségirányítási rendszerek. Követelmények (ISO 9001:2000)

Környezeti teljesítményének javulása azonban ettől még nem törvényszerű. Egy vállalat minőségi, környezeti teljesítményén kívül még további (biztonsági, baleset-megelőzési) céljai is lehetnek, amelyek első közelítésben az alapvető gazdaságossági célokkal szemben legtöbbször ellenérdekűek, ugyanakkor e további célok is a vállalat fenntarthatóságát szolgálják.

Egy vállalat saját profiljának, illetve különböző céljainak is megfelelő **integrált minőségirányítási rendszert** alakíthat ki, ha különböző céloknak (környezetvédelmi²¹⁸, biztonsági), vagy egy ágazat speciális minőségirányítási céljainak (pl.: élelmiszer-, autóipar, informatika, híradás-, és orvostechnikai eszközök) megfelelő²¹⁹ minőségirányítási szabványokat az általános minőségirányítási szabvány követelményeivel együtt alkalmazza.

A vállalat (szervezet) működésének és céljainak megfelelő integrált minőségirányítási rendszer olyan dokumentum, amely csak a vállalatvezetés stratégiai döntéseivel együtt segítheti elő a célok közötti egyensúlyt, a fenntarthatóságot.

Az integrált minőségirányítási rendszer, de az egyes elemek bevezetésénél is további valós probléma a vállalat tényleges tevékenységéhez való igazodás, a „testreszabottság” kérdése.

Ez az alapkérdés, ugyanúgy megjelenik az irányítási szabványok létrehozása során is, vagyis a szabványokban rögzített általános rendszerek igazodnak-e a vállalkozás tényleges külső és belső kockázataihoz⁴⁰, a konkrét esetekre vonatkozóan tényleges megoldásnak tekinthetők-e.

Az alapp probléma ellenére ugyanakkor egyre több minőségirányítási szabványt vezettek be. Rendszeres felülvizsgálatuk, majd az újabb változatok, továbbá az egyre több újabb ágazat igényeinek megfelelő szabványok kiadásával egyre összetettebb és egyre jobban összehangolt szabványstruktúrával szembesülünk.

Környezetvédelmi célok érdekében megfogalmazott minőségügyi szabványt **először** 1992-ben a Brit Szabványügyi Intézet adott ki **BS 7750:1992** jellel. Ez a szabvány összhangban volt az akkor hatályos brit általános minőségügyi szabvánnyal, a BS 5750-nel.

Az EMAS közzététele után, de még hatályba lépése⁴¹ előtt 1994-ben a BS 7750 újabb módosított változatát adták ki.

⁴⁰ Vö.: Kerekes S. - Kindler J.: Vállalati környezet-menedzsment; BKE Környezetgazdaságtani és Technológiai Tanszék (jegyzet) Budapest, 1997. (37.)

⁴¹ 1993. június 13. és 1995. április között.

A Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO) 1996-ban adta ki a **KIR** követelményeit és alkalmazási irányelveit tartalmazó **ISO 14001:1996** jelű szabványát, ami egyúttal a hasonló tartalmú brit szabvány hatályon kívül kerülését eredményezte.

Az első EMAS rendeletet hatálytalanító és módosító jelenleg hatályos Rendelet – amely teljes egészében átvette a KIR-t, így biztosítva a KIR és az EMAS átjárhatóságát – közzététele után⁴² a KIR szabvány újabb változata (**ISO 14001:2004**) került kiadásra.

A jelenleg hatályos KIR szabvány módosítását az új kiadású általános minőségirányítási szabvány (ISO 9001:2000) bevezetése indokolta, ugyanakkor az új változatban – véleményem szerint talán az EMAS hatására – közelítés tapasztalható a Rendelet követelményei felé is.

Az ISO 9001:2000 szabvánnyal kapcsolatban az összehangoltság megteremtése, a fogalmak pontosítása, közérthetőbb megfogalmazása volt a cél, ezért többek között:

- a bevezetőben rögzítették **PDCA alapelvet**²²⁰, amit eddig csak az általános szabvány tartalmazott;
- más irányítási szabványokban már egységesített fogalmakat²²¹ itt új fogalmakként vezetettek be, illetve
- másokat pedig módosítottak²²²;
- telephelyre vonatkozó hatály helyett, ezután az alkalmazási terület (tevékenység) meghatározása is követelmény⁴³;
- a környezeti politika ismertetési kötelezettségét az alkalmazottakon kívül a megbízottakra is kiterjesztették⁴⁴;
- kiterjesztették a környezeti tényezők kiválasztási elvét⁴⁵;
- szigorították a jogszabályokkal és egyéb követelményekkel való korábbi álláspontot⁴⁶;
- megkövetelik annak időszakos értékelését, hogy a szervezet a jogszabályi és egyéb követelményeket teljesíti-e⁴⁷.

⁴² 2001. április 27.

⁴³ Vö.: MSZ EN ISO 14001:2005 4.1. Általános követelmények

⁴⁴ Vö.: MSZ EN ISO 14001:2005 4.2. Környezeti politika f) pontja.

⁴⁵ Vö.: MSZ EN ISO 14001:2005 4.3. Környezeti tényezők (nemcsak amit be tud vonni ellenőrzési körébe, hanem még amelyeket befolyásolni is tud).

⁴⁶ Vö.: MSZ EN ISO 14001:2005 4.3.2. Jogszabályi és egyéb követelmények (az eljárások hozzáférhetőségen kívül megkövetelik a jogszabályokból származó kötelezettségek konkrét szervezeten belüli azonosítását, mennyiben vonatkoznak ezek a követelmények a szervezet környezeti tényezőire).

⁴⁷ Vö.: MSZ EN ISO 14001:2005 4.5.2. A megfelelés értékelése

Az EMAS további alapeleme a **környezetvédelmi ellenőrzés**, amelynek szabványokhoz visszavezethető meghatározása:

„egy szervezet környezeti teljesítményének a környezet védelmét szolgáló vezetési rendszerének és eljárásainak szisztematikus, dokumentált, rendszeres és objektív értékeléséből álló vezetési eszköz

- a környezeti hatást kiváltható eljárasmódok vezetési ellenőrzésének előmozdítására;
- a környezeti politikának való megfelelés értékeléséhez, beleértve a szervezet környezeti céljait és célkitűzéseit⁴⁸.

A környezetvédelmi ellenőrzés, avagy az **ökoaudit** fenti általánosan elfogadott meghatározását – amelyet a Közösség az EMAS bevezetésével átvett – a Nemzetközi Kereskedelmi Kamara (ICC) dolgozta ki⁴⁹. Ennek előzményeiként az előírászerűség (compliance audit) és az "elvárható gondosság" (due diligence audit) ellenőrzés eljárásai említhetők.

A környezetvédelmi ellenőrzést, avagy szabványként kiadva a KIR követelményeinek teljesítését ellenőrző folyamatot (**KIR auditot**) – továbbá az auditorok képzettségi kritériumait rögzítő szabványokat – külön szabványként először az ISO adta ki 1996-ban, a 14000-es szabványsorozaton belül²²³.

Az ISO 9001:2000 kiadását két év múlva követte az általános minőségirányítási audit szabvány módosítása is (ISO 19011:2002), de ez a módosítás egyben a környezetirányítási audit szabványok hatályon kívül helyezését eredményezte, mivel ekkor a minőség- és a környezetirányítási auditokat egy szabványba szerkesztve adták ki (jelenleg ez a hatályos szabvány).

Fentiek alapján megállapítható, hogy az EMAS nagymértékben a KIR-re épül, és egymás mellett működve nagyban hatnak egymás további módosítására, közelítésére.

Ha jelenlegi hatályú állapotukban – Csutora M. szempontrendszerét felhasználva⁵⁰ és a módosítások után aktuális állapot szerint kiegészítve – **összehasonlítjuk az ISO 14001 szabványt és az EMAS rendeletet**, akkor a jellemző különbségeket az **1. táblázat** foglalja össze.

⁴⁸ Vö.: Rendelet 2. cikkely 1) pontja és II. melléklet.

⁴⁹ L.: Kerekes S. - Kindler J.: Vállalati környezet-menedzsment; BKE Környezetgazdaságtani és Technológiai Tanszék (jegyzet) Budapest, 1997. 4.1.1. és 4.2. fejezeteit.

⁵⁰ Csutora M.: A környezeti menedzsment rendszerek hazai megvalósítási lehetőségeinek elemzése, értékelése; PPKE, Jog- és Államtudományi Kar (kutatási program összefoglalóból) Budapest, 2000. (101.)

	ISO 14001	EMAS
Intézményrendszer jellege, területi hatály	Az egész világon korlátozás nélkül kiterjedten alkalmazott, szabványokon alapuló rendszer. Tágabb értelemben magába foglalja a tanúsítók akkreditálását is, de ennek teljesítését jogszabály nem írja elő (ez a tanúsítók piaci versenyében alkalmasságukat igazolja a megrendelők felé).	Európai Unió rendelete ⁵¹ a rendszer minden elemét – szervezetekkel szembeni követelményeket, a hitelesítők akkreditálását, felügyeletét, a nyilvántartásba vétel szabályait – magába foglalva jogi eszközökkel határozta azokat meg. Nyilvántartásba vétel csak az EGT tagállamaiban lehetséges. Tagállamok közötti hitelesítési folyamat nem korlátozott, de szabályokhoz kötött.
Elkötelezettségek és követelmények	Elkötelezettséget kell kijelenteni a • évről évre javítani kell a környezetvédelmi teljesítményen, de annak mértékét nem írja elő; • jogszabályok betartására (ellenkező esetben a tanúsító mérlegeli, hogy a jog megsértése, vagy a javuló környezeti teljesítmény fontosabb).	Évről évre javítani kell a környezetvédelmi teljesítményen, de minimális követelmény az EMAS rendelet és a környezetvédelmi jogszabályokból, azok végrehajtásából származó követelmények (határozatok) betartása. Ellenkező esetben az EMAS nyilvántartó hivatal megtagadja a kérelmet, vagy a meglévő státust felfüggeszti, vagy törli (az enyhébb felfüggesztést akkor alkalmazza, ha a felfüggesztés legfeljebb egy éve alatt reálisnak tartja a jogsértés megszüntetését).
Kezdeti környezetvédelmi állapotfelmérés	Nem írja elő, csak a környezeti tényezők kimutatását, azonosítását szabályozó eljárást követeli meg.	Megköveteli a közvetlen és közvetett környezeti tényezők felmérését, de akkreditált szervezet által tanúsított KIR estén az EMAS részszabályinak teljesítéseként ismeri el.
Alkalmazottak bevonása	A környezetvédelmi politika ismeretét és az iránti elkötelezettséget írja elő.	Megköveteli a szervezet alkalmazottainak aktív bevonását ⁵² , valamint megfelelő képzését és továbbképzését, amely lehetővé teszi a KIR kiépítését és alkalmazását.
Tanúsító audit	A tanúsító auditra vonatkozó szabályokat egy további szabvány tartalmazza.	A hitelesítési folyamat a rendszer egyik alapeleme.

⁵¹ A Közösség másodlagos jogforrásainak hierarchiájának csúcsán lévő **rendeletek** általánosan és **közvetlenül alkalmazandók** (teljes egészükben kötelezőek a közösségi jog minden alanyára: a Közösség intézményeire, minden tagállamra, azok szerveire, jogi és természetes személyeire) és **közvetlenül alkalmazhatók** (végrehajtásukhoz nincs szükség a tagállam további jogalkotói aktusára, sőt tilos).

⁵² L.: 2001/680/EK ajánlás 2. pontját és II. mellékletét. (OJ L 247, 17/09/2001.)

1. táblázat (folyt.)

	ISO 14001	EMAS
Nyilvánossággal, kiadott információval kapcsolatos követelmények	A környezetvédelmi politikának nyilvánosan hozzáférhetőnek kell lennie. A beérkező külső információra reagálnia kell, a jelentős környezeti tényezőivel kapcsolatos külső kommunikációs eljárásait meg kell fontolnia és a döntését dokumentálnia kell.	A környezetvédelmi nyilatkozat részeként a környezetvédelmi politikán túlmenően megköveteli a következők egyértelmű, közérthető leírását és közzétételét: • telephely tevékenysége, • KIR, • jelentős közvetlen és közvetett környezeti hatások, • hatásokkal kapcsolatos célok, • évről évre összehasonlítható környezeti teljesítményadatok, • jogi rendelkezések betartása, • környezetvédelmi hitelesítő neve akkreditálási száma és a hitelesítés időpontja.

Az alábbi, Tóth G. szerinti⁵³ 2. táblázat a globális jelentéstételi kezdeményezés (GRI) mozgalom módszertana alapján készített (környezeti jelentés vagy fenntarthatósági jelentés címen kiadott) nyilatkozatok minősítésének folyamatát hasonlítja össze, ugyanezen nyilatkozatokat kiadó, de KIR rendszerrel is rendelkező szervezetek tanúsítási folyamatával.

2. táblázat

	Tanúsítás	Minősítés
Végzi	Auditor cég	Civil szervezet
Tárgy	Jelentés	Jelentés + vállalat
Fő cél	Leírtak igaz voltának ellenőrzése	Leírtak és teljesítmény átfogóbb megítélése
Fókusz	Adatok valós volta	Fenntarthatóság
Javaslatok	Esetleg a tanúsítvány-ban (operatív)	Értékelő és minősítő levél (operatív + stratégiai)
Érdekeltek bevonása	Nem jellemző	Alapvető: fórum
Módszer	Normál audit eljárások	Audit + Szervezetek fenntarthatósági besorolása

Ha a nyilatkozatok minősítését nem civil, hanem tanúsító szervezetek adják, akkor ezt nem tanúsítói minőségükben teszik, mivel a KIR tanúsítás rendszerének nem eleme a nyilatkozattétel illetve annak minősítése (vö.: 1. tábl. utolsó sora).

⁵³ L.: http://www.kovet.hu/jelentesek/jelentsunk-pptk/minosites_elemei/frame.htm szerint.

A GRI és a KIR rendszert összehasonlítva megállapítható, hogy a GRI rendszere a KIR-hez képest bár bizonyos jegyeiben szigorúbb, de összességében kevésbé szabályozott, „puhább” rendszer.

Szigorúbb a tekintetben, hogy kötelező eleme a nyilvánossággal történő kommunikáció, de az eljárás alapvetően nélkülöz több szabályozási szempontot, amelyet a KIR tanúsítás megkövetel. A GRI rendszerben fontosabb a szervezet teljesítményének megítélése, minősítése, a KIR-ben tapasztalható szigorú dokumentáltsági szemponttal szemben.

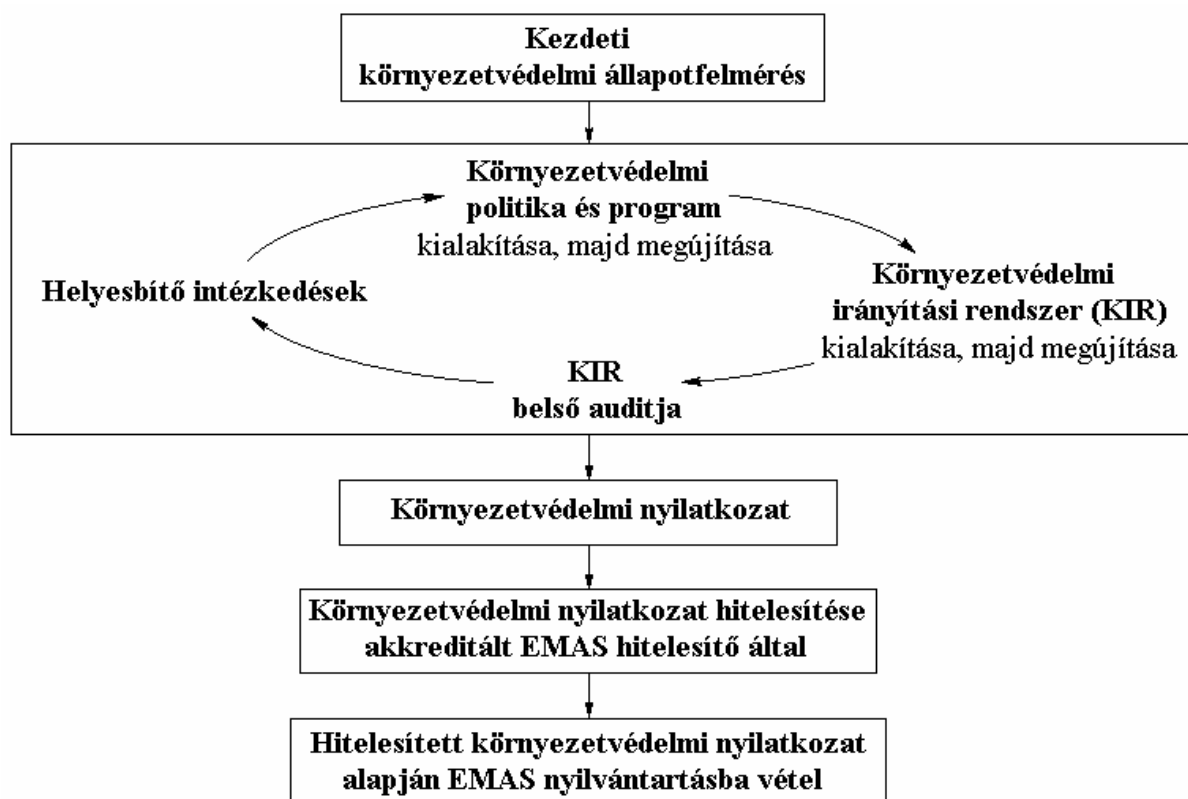
A GRI célja a kiterjesztett értelmű fenntarthatóság feltételeinek megvalósításának minősítése, míg a KIR tanúsítás egy egymást erősítő, nélkülözhetetlen irányítási elemeket tartalmazó szempontrendszernek történő megfelelést igazol. Teszi ezt úgy, hogy ebben a rendszerben szabályozott a tanúsítókkal szembeni alkalmazási feltételek dokumentálása is, míg erre vonatkozó szabályt a GRI nem tartalmaz.

Ugyanakkor a KIR rendszerek alapvető problémája, hogy bár garantálják azt, hogy a szervezetek olyan rendszert dokumentáltak, amelynek alkalmazásával megvalósulhat a környezeti teljesítményben bekövetkező fejlődés, de nem nyújt a tényleges környezeti teljesítményre vonatkozó garanciát.

1.2. Az EMAS elemei, szabályai, működése

1.2.1. Szervezetek útja a nyilvántartásba vételig

Az EMAS-hoz csatlakozni kívánó szervezet, aki környezeti teljesítményét kívánja javítani, az **1. számú ábrán** szemléltetett folyamatok végrehajtásával juthat el a Rendelet szerinti nyilvántartásba vételhez, továbbá tarthatja fenn – a közigazgatás jogi eszközei által garantált – regisztrált státusát⁵⁴.

1. ábra

Egy szervezet útja az EMAS nyilvántartásba vételig

(http://europa.eu.int/comm/environment/emas/registration/index_en.htm alapján)

A szervezet először – a KIR kiépítésének alapjaként – elvégzi tevékenységeinek, termékeinek és szolgáltatásainak **kezdeti környezetvédelmi állapotfelmérését** a meghatározott – közvetlen és közvetett – tényezőkre²²⁴.

⁵⁴ Vö.: Rendelet 3. cikkely 1) pontja, továbbá http://europa.eu.int/comm/environment/emas/registration/index_en.htm alapján.

A felső vezetésnek ki kell alakítania **környezetvédelmi politikáját**²²⁵, majd ebből kiindulva – további szempontokkal összhangban²²⁶ – meghatározza környezetvédelmi **célkitűzéseit**, a szervezeten belül minden egyes jelentős funkcióhoz és szervezeti szinthez kötve.

A célkitűzések megvalósítását – az alkalmazott eszközöket, a felelősség és határidő meghatározását – a **környezetvédelmi programok** tartalmazzák.

A kezdeti állapotfelmérés eredményei, majd a környezetvédelmi politika és program alapján a szervezetnek **meg kell valósítania a KIR** összes követelményét, amelyet a Rendelet I. melléklete tartalmaz⁵⁵. Továbbá a II. melléklet követelményei szerint – környezeti teljesítményének felmérése céljából – **elvégzi** vagy elvégezteti **a KIR belső auditját**.

A KIR (és ezért az EMAS) szerinti működés szervezeten belüli megvalósítását, és ami fontosabb, folyamatos fenntarthatóságát a már említett PDCA elvre épített – ciklusonként folyamatosan magasabb szintre jutó célokat teljesítő – körfolyamat biztosítja²²⁷.

Következő lépésként **kidolgozza a környezetvédelmi nyilatkozatot**²²⁸, majd – egy akkreditált EMAS hitelesítővel – **hitelesítetteti**⁵⁶ a

- környezeti állapotfelmérést (ha nem rendelkeztek tanúsított KIR-rel),
- KIR-t,
- KIR belső auditját és a
- környezetvédelmi nyilatkozatot.

Ha a szervezet akkreditált szervezet által tanúsított KIR-rel rendelkezik, akkor ezt a tényt az EMAS részszabályinak teljesítéseként ismeri el a Rendelet, tehát ebben az esetben a hitelesítő tevékenysége korlátozódhat a környezetvédelmi nyilatkozat hitelesítésére is (l. később 2.2.5.).

A Rendelet egységes közösségi alkalmazását a Bizottság a **2001/680/EK**⁵⁷ és a **2003/532/EK** ajánlásaival kívánta elősegíteni, amelyben javaslatot tett a környezetvédelmi nyilatkozat elkészítése során alkalmazandó **helyes gyakorlatra** és a **környezeti teljesítmény**

⁵⁵ Azoknak a szervezeteknek, amelyek a tanúsított KIR-rel rendelkeznek, nem kell hivatalos környezeti állapotfelmérést lefolytatniuk, amikor áttérnek az EMAS-ra, ha a VI. mellékletben ismertetett környezeti tényezők azonosításához és értékeléséhez szükséges tájékoztatást a tanúsított KIR megadta (Rendelet 3. cikkely 2.a) pont).

⁵⁶ A **hitelesítés** annak **igazolása**, hogy a szervezet teljesíti az **EMAS rendelet vonatkozó követelményeit** (Vö.: Rendelet 3. cikkely 2.d) pont), továbbá a nyilatkozat aláírásával igazolja, hogy a szervezet betartja a Rendelet környezetvédelmi nyilatkozattal kapcsolatos (L.: III. melléklet) szabályait.

⁵⁷ L.: 2001/680/EK ajánlás 1. pontját és I. mellékletét. (OJ L 247, 17/09/2001.)

indikátorok (teljesítménymutatók) kiválasztásának, alkalmazásának elvi és gyakorlati megoldásaira.

A környezeti teljesítménymutatók a terjedelmes környezetvédelmi adatokat korlátozott számú, de kifejező kulcsinformációvá foglalják össze. A legfontosabb környezeti hatásokat célozzák meg, melyeket a szervezet az üzemelésén, irányításán, tevékenységén, termékein és szolgáltatásain keresztül képes befolyásolni. Elég érzékenynek kell lenniük arra, hogy a környezeti hatásokban bekövetkezett jelentős változásokat tükrözzék.

A **környezeti indikátor** rendszerek alapvető **elvei** a következők⁵⁸:

- összehasonlíthatóság: az indikátorok segítségével lehetővé válik a környezeti teljesítmény összehasonlítása és az abban történt változások jelzése;
- egyensúly a problémás (rossz) és az előnyös (jó) területek között;
- folyamatosság: az indikátorok ugyanazon a kritériumon kell, hogy alapuljanak és összehasonlítható időszakaszokra, vagy egységekre vonatkozzanak;
- időszerűség: az indikátorokat megfelelő gyakorisággal kell frissíteni, hogy lehetővé tegyék az intézkedést;
- egyértelműség: az indikátorok legyenek világosak és érthetők.

A nyilvántartásba vételt kérő szervezet a hitelesített környezetvédelmi nyilatkozatot azon tagállam **EMAS nyilvántartó hivatalához továbbítja**, ahol a telephely található, majd azt a nyilvántartásba vétel után **közzéteszi**, nyilvánosságra hozza.

Az EMAS-beli nyilvántartott **státusának fenntartásához**

- a szervezetnek rendelkeznie kell 12 havonta frissített és 36 havonta – az akkreditált EMAS hitelesítő által – újraközzétesített KIR-rel⁵⁹;
- a szervezet a környezetvédelmi nyilatkozat évenkénti hitelesített frissítéseit az EMAS nyilvántartó hivatal elé terjeszti, majd közzéteszi⁶⁰.

A Rendelet egységes közösségi alkalmazását elősegítő **2001/681/EK határozat**⁶¹

(Határozat) II. melléklete többek között meghatározza azokat az indokolt eseteket, amikor el

⁵⁸ Vö.: 2003/532/EK ajánlás I. melléklet 1. pont alapján; (L.: OJ L 184, 23/7/2003.)

⁵⁹ Vö.: Rendelet 3. cikkely 3. pont és V. melléklet 5.6. pont.

⁶⁰ A frissítések évenkénti **gyakoriságától való eltérés** a Rendelet 14. cikk (2) bekezdésében meghatározott eljárás szerint elfogadott bizottsági iránymutatásban megállapított esetekben lehetséges, **különös tekintettel a kis szervezetekre és a kisvállalkozásokra** a 96/280/EK bizottsági ajánlás szerint, és ha nem következett be változás a környezetvédelmi vezetési rendszer működésében (L.: Rendelet 3. cikkely 3. b) pont).

⁶¹ L.: Az Európai Bizottság 2001/681/EK határozata a Rendelet végrehajtásával kapcsolatos útmutatásról.

lehet térni a környezetvédelmi nyilatkozatban foglalt információ frissítésének éves gyakoriságától²²⁹, és tanácsot ad a belső KIR audit gyakoriságával kapcsolatban is.

1.2.2. Környezetvédelmi hitelesítők akkreditálása

A tagállamok államigazgatásának egyik vonatkozó feladata, hogy létrehozzanak egy működőképes akkreditálási rendszert a független környezetvédelmi hitelesítők akkreditálására és tevékenységük felügyeletére.

E célból a tagállamok alkalmazhatják:

- jelenlegi akkreditáló testületeiket, vagy az
- az EMAS nyilvántartó hivatalukat, vagy
- kijelölhetnek, illetve létrehozhatnak bármely más, megfelelő jogállású testületet.

A tagállamnak biztosítani kell, hogy az akkreditálási rendszer összetétele garanciát jelentsen a függetlenségre és semlegességre a feladatok ellátása terén. Továbbá a tagállam biztosítja az érintett felekkel való megfelelő konzultációt az akkreditálási rendszerek kiépítése és irányítása során.⁶²

A környezetvédelmi hitelesítők – akik már nemcsak szervezetek, hanem természetes személyek is lehetnek²³⁰ – akkreditálásának és tevékenységük felügyeletének követelményeit a Rendelet V. melléklete tartalmazza, amely:

- az akkreditálás követelményeit, felügyeletét, feladatait,
- a hitelesítők tevékenysége ellátásának feltételeit, továbbá
- a hitelesítés gyakoriságát szabályozza.

Az akkreditálási rendszer részleteit ismertető melléklet intézkedései közül kettőt szeretnék kiemelni, mivel e két témakör ismeretének hiánya a nyilvántartásba vételi eljárás eredménytelenségét okozhatja:

- **az akkreditálás körét** – azaz, hogy pontosan melyik **szakterületre akkreditált** a hitelesítő természetes személy, vagy a hitelesítő szervezet személyzete – a környezetvédelmi hitelesítő szakmai **képesítése és jártassága korlátozza**.

⁶² Vö.: Rendelet 4. cikkely (1) - (3).

Ezt a korlátozást (az akkreditált alágazatok felsorolását) az akkreditáló szervezet határozata tartalmazza, amelynek meghozatala az akkreditálás szabályain kívül a 3037/90/EGK tanácsi rendelet alapján kialakított gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása (NACE-kódok²³¹) alapján történik.

- **ha** a környezetvédelmi **hitelesítő tevékenységét** nem az akkreditálás szerinti tagállamban, hanem **egy további tagállamban** végzi, akkor a további tagállamban folytatott tevékenységét – **a helyi jogi ismeretek és a nyelvismeret tekintetében** – ez **utóbbi tagállam akkreditálási rendszere felügyeli**⁶³.

A környezetvédelmi **hitelesítőt** ebben az esetben – a további tagállam akkreditáló szervezete felé – részletesen szabályozott előzetes **tájékoztatási kötelezettség terheli**. Ugyanakkor az akkreditáló testület nem írhat elő más olyan feltételeket, amelyek korlátoznák a környezetvédelmi hitelesítő jogát arra vonatkozóan, hogy tevékenységet folytasson olyan tagállamban, amely nem az a tagállam, ahol akkreditálták.

Ha az utóbbi tagállam akkreditáló szervezete nincs megelégedve a környezetvédelmi hitelesítő által végzett munka minőségével, ő maga nem járhat el vele szemben.

Felügyeleti jelentését megküldi:

- az érintett környezetvédelmi hitelesítőnek,
- az őt akkreditáló szervezetnek,
- a vizsgálat alá vont szervezet helye szerint illetékes EMAS nyilvántartó hivatalnak.

Az EMAS rendelet preambulum (13) a nemzeti akkreditáló testületek közötti szoros együttműködés kötelezettségét is előírja.

Az együttműködés intézménye az EMAS Akkreditáló Testületek Fóruma⁶⁴ (FAB).

1.2.3. Nyilvántartásba vétel szabályai

A tagállamok államigazgatásának további feladata, hogy az akkreditálási rendszeren kívül jelöljenek ki egy – tevékenysége tekintetében független, semleges és működőképes – **EMAS**

⁶³ Vö.: Rendelet V. melléklet 5.3.2. pont.

⁶⁴ L.: www.nat.hu: EMAS Akkreditáló Testületek Fóruma (FAB: Forum of Accreditation Bodies).

nyilvántartó hivatal⁶⁵, amelynek célja, hogy a különböző tagállamokban egységesen alkalmazzák – a rá vonatkozó rendelkezések tekintetében – az EMAS rendelet követelményeit.

Ezek a nyilvántartó hivatalok **felelnek** a szervezetek EMAS-ba történő **nyilvántartásba vétel**éért, ezért saját tagállamukban **ellenőrzik** a szervezetek **felvételét** a nyilvántartásba és bejegyzésük **fenntartását**.

A különböző tagállamokban végzett EMAS nyilvántartásba vételi folyamatok egységesítésére a hivatalok képviselői évente legalább egyszer találkoznak az Európai Bizottság képviselőjének jelenlétében.

Itt a nyilvántartás egységességének biztosításához egy felülvizsgálati folyamatot is kidolgoznak, amelyről készített jelentést

- az Európai Bizottság elé terjesztik,
- tájékoztatásul megküldik a 14. cikkely (1) bizottságnak (l. később: 1.2.7.),
- közzéteszik.

Egy tagállami EMAS nyilvántartó hivatalnak különösen az alábbiakra tekintettel kell eljárásokkal rendelkezniük:

- a nyilvántartásba vett szervezetekkel kapcsolatos érdekelt felek észrevételeinek figyelembevételére;
- a szervezetek nyilvántartásba vételének megtagadására, a nyilvántartásból való törlésére, illetve bejegyzésük felfüggesztésére.

A szervezetek nyilvántartásba vétele és fenntartása során a következő fő szabályokat⁶⁶ kell alkalmazni:

Ha az EMAS nyilvántartó hivatal

- hitelesített környezetvédelmi nyilatkozatot kapott,
- megkapta a szervezettől kitöltött formanyomtatványt⁶⁷ (azaz a nyilvántartásba vételi kérelem kitöltött és aláírt adatlapját; l. később: 2.1.),

⁶⁵ A rendelet hivatalos fordításával kapcsolatos észrevételemet a 201. számú jegyzet és az Összefoglalás, következtetések fejezet tartalmazza.

⁶⁶ L.: a Rendelet 6. cikkelye alapján.

⁶⁷ A Rendelet VIII. melléklete a nyilvántartásba vételhez *minimálisan* szükséges adatokat határozza meg.

- megkapta az esetlegesen fizetendő nyilvántartásba vételi díjat⁶⁸,
- a benyújtott információkat – és *különösen* az első fokú környezetügyi hatóságnál a vonatkozó környezetvédelmi jogszabályoknak a szervezet részéről történő betartásával kapcsolatos tájékozódást – elegendőnek találja annak bizonyítására, hogy a szervezet teljesíti a Rendelet szerinti valamennyi követelményt,

nyilvántartásba veszi a kérelmező szervezetet, és **nyilvántartási számot ad ki**.

Ha az EMAS nyilvántartó hivatal olyan felügyeleti jelentést kap az akkreditáló testülettől, amely arról tanúskodik, hogy a környezetvédelmi hitelesítő a tevékenységét nem kellő alaposággal végezte annak eldöntéséhez, hogy a kérelmező szervezet a Rendelet követelményeit teljesíti-e,

- a nyilvántartásba vételt el kell utasítani, vagy
- fel kell függeszteni mindaddig, amíg meggyőzően nem bizonyítják, hogy a szervezet teljesíti az EMAS követelményeit.

Ha egy szervezet nem adja át az EMAS nyilvántartó hivatalnak a megfelelő kérelmet követő 3 hónapon belül

- a környezetvédelmi nyilatkozat évente hitelesített frissítéseit, vagy
- a nyilvántartásba vételi/ fenntartási kérelem kitöltött és aláírt adatlapját, vagy
- az esetlegesen fizetendő nyilvántartásba vételi díjakat,

a szervezetet a nyilvántartásból fel kell függeszteni, vagy törölni kell, a mulasztás jellegétől és mértékétől függően.

Ha az EMAS nyilvántartó hivatal bármikor arra a megállapításra jut a kapott információk alapján, hogy a szervezet már nem teljesíti a Rendelet egy vagy több feltételét, a szervezetet fel kell függeszteni, vagy törölni kell a nyilvántartásból, a mulasztás jellegétől és mértékétől függően.

Ha az EMAS nyilvántartó hivatalt az első fokú környezetügyi hatóság arról tájékoztatja, hogy a szervezet nem teljesíti a környezetvédelemmel kapcsolatos vonatkozó jogszabályi

⁶⁸ A Rendelet 16. cikkelye (1) alapján **a tagállamok díjrendszert hozhatnak létre** a szervezetek nyilvántartásba vételi eljárásával és a környezetvédelmi hitelesítők akkreditálásával és felügyeletével kapcsolatban **felmerült igazgatási költségek és más, az EMAS-szal kapcsolatos költségek fedezésére**.

követelményeket, el kell utasítani az ilyen szervezet nyilvántartásba vételét, vagy fel kell függeszteni a nyilvántartásból.

A szervezetek nyilvántartásba vételének **elutasítása**, a nyilvántartásból való **felfüggesztése**, vagy **törlése konzultációt igényel** a megfelelő érdekelt felek között annak érdekében, hogy az EMAS nyilvántartó hivatal megkapja a döntéshozatalhoz szükséges bizonyítékokat. Az EMAS nyilvántartó hivatal tájékoztatja a szervezet vezetését a hozott intézkedések indokairól és az illetékes megbízott hatósággal folytatott tárgyalásról.

Az **elutasítást**, vagy **felfüggesztést vissza kell vonni**, **ha** az EMAS nyilvántartó hivatal **kielégítő információt kapott** arról, hogy a szervezet teljesíti az EMAS követelményeit, vagy ha kielégítő információt kapott az első fokú környezetügyi hatóság arról, hogy a szabályszegést megszüntették, és hogy a szervezet kielégítő intézkedésekkel biztosította, hogy ez többet nem fordul elő.

Az EMAS rendelet szerinti **nyilvántartásba vételi egység**, nem feltétlenül egyezik meg egy szervezettel, vagy egy telephellyel. A nyilvántartásba vételi egység fogalmát a Rendelet végrehajtásával kapcsolatos útmutatás⁶⁹ (Határozat) rögzíti.

Az EMAS nyilvántartó hivatal **megtagadja** a nyilvántartásba vételt, **ha** a nyilvántartásba vételre kiválasztott **egység nem felel meg a Rendeleten kívül a Határozatban** részletezett meghatározásoknak. Ezért kétely esetén a szervezetnek előzetesen konzultálnia célszerű az EMAS nyilvántartó hivatallal, már a KIR bevezetésének kezdeti szakaszában is.

A Határozat szerint a döntés alapelvei:

- átláthatóság,
- a szervezet vezetése által végzett ellenőrzés,
- nem csupán a jó területek kiválasztása,
- nyilvános számadási kötelezettség,
- helyi számadási kötelezettség.

⁶⁹ L...: Egység az olyan telephely vagy telephely egy részterülete, szervezet, szervezet része vagy szervezetek csoportja, amely(ek)et egy nyilvántartási szám alatt kívánunk regisztrálni (2001/681/EK határozat 1. cikkely és I. melléklete.).

Az EMAS-beli szervezetként regisztrálandó **egység nem nyúlhat át egy tagállam határain.**

A Rendelet egységes közösségi alkalmazását elősegítő Határozat I. melléklete többek között meghatározza, hogy mikor nem tagolható egy telephely, vagy egy szervezet telephelyeit mikor kell külön-külön egységként nyilvántartásba venni.

Elemzések, értelmezések mellett a megoldások jó és helytelen példáit közli a következő tipikus esetekben:

- csak egy telephelyen működő szervezetek;
- szervezetek, amelyek kivételes körülmények között nyilvántartásba vetethetnek olyan egységet, amely kisebb, mint egy telephely;
- több telephelyen működő szervezetek;
- azonos vagy hasonló termékekkel vagy szolgáltatásokkal;
- különböző termékekkel vagy szolgáltatásokkal;
- olyan szervezetek, amelyek esetében egy adott telephely pontosan nem határozható meg;
- ideiglenes telephelyeket ellenőrző szervezetek;
- független szervezetek egyetlen közös szervezatként történő nyilvántartásba vétele;
- meghatározott, nagy területen működő kisvállalatok, amelyek azonos vagy hasonló termékeket gyártanak, vagy szolgáltatásokat nyújtanak;
- önkormányzatok és állami intézmények.

Minden tagállam akkreditáló testülete létrehozza, felülvizsgálja és frissíti a **környezetvédelmi hitelesítők jegyzékét** és annak változásáról havonta tájékoztatja a Bizottságot és a tagállam EMAS nyilvántartó hivatalát.

Az EMAS nyilvántartó hivatalok a **nyilvántartásba vett szervezetek jegyzékét (EMAS-nyilvántartásban) hozzák létre**, és havonta frissítik, majd e nyilvántartás változásáról tájékoztatják a Bizottságot.

A környezetvédelmi hitelesítők és az EMAS-ba nyilvántartásba vett szervezetek jegyzékét a Bizottság vezeti és teszi közzé.⁷⁰

⁷⁰ L.: a Rendelet 7. cikkelye alapján.

1.2.4. EMAS jel használatának szabályai

Az EMAS jel a **Rendelet védjegye**⁷¹. Alapvetően azt jelzi, hogy a szervezet nyilvánosan hozzáférhető, rendszeres környezetvédelmi nyilatkozatokat tesz, amelyeket független akkreditált szervezet, vagy személy hitelesít.

Az EMAS jel további célja, hogy tájékoztassa a nyilvánosságot arról, hogy egy szervezetnél megtörtént:

- a KIR bevezetése és végrehajtása,
- az ilyen rendszerek teljesítményének szisztematikus, objektív és rendszeres értékelése,
- a környezetvédelmi jogszabályok és előírások betartása,
- a környezeti teljesítményéről az információ szolgáltatása,
- a munkavállalók aktív bevonása, képzése.

Ebben az összefüggésben az EMAS jelnek háromszoros funkciója van:

- a szervezet által nyújtott, annak környezeti teljesítményével összefüggő **információ** megbízhatóságának és **hitelességének** jelzése,
- a **szervezet elkötelezettségének** jelzése környezeti teljesítménye javítására, és a környezeti tényezők hatékony és eredményes irányítására,
- az **EMAS megismertetése** a nyilvánossággal, az érdekelt felekkel és más, környezeti teljesítményüket javítani kívánó szervezetekkel.

A Rendelet szerint, **ha** egy szervezet **szerepel az EMAS-nyilvántartásban**, akkor az EMAS jelet **az alábbi esetekben** használhatja.

- Minden **környezetvédelmi tájékoztatáson** fel lehet tüntetni az EMAS jelet, ha azt a környezetvédelmi hitelesítő hitelesítette, és véleménye szerint az:
 - pontos és nem félrevezető;
 - megalapozott és ellenőrizhető;
 - releváns és a megfelelő szövegösszefüggésben vagy keretek között került felhasználásra;
 - a szervezet általános környezeti teljesítményére jellemző;
 - félreérthetetlen;
 - a teljes környezeti hatás szempontjából jelentős,

⁷¹ L.: 2001/681/EK határozat III. melléklet 1.1.pont.

és a szervezet legutóbbi környezetvédelmi nyilatkozatára hivatkozik, amely alapján készült.

Az EMAS jel használatának alapvető feltétele, hogy azt **ne lehessen összetéveszteni a környezetvédelmi termékcímkékkel**, tehát termékekre (és annak csomagolására nem helyezhető) nem alkalmazható.⁷²

- Hitelesített **környezetvédelmi nyilatkozatokon** (ebben az esetben az EMAS jel 2. változata használatos, amelynek szövege: hitelesített információ).
- Szervezetek levélpapírjának fejlécén (ebben az esetben az EMAS jel 1. változata használatos, amelynek szövege: hitelesített környezetvédelmi irányítási rendszer).
- Szervezetek az EMAS-ban való **részvételéről szóló tájékoztatón** (EMAS jel 1. változata).
- Termékek, tevékenységek és szolgáltatások **hirdetésein vagy hirdetéseiben** és csak úgy, hogy azt **ne lehessen összetéveszteni a környezetvédelmi termékcímkékkel** (EMAS jel 2. változata).

Az **EMAS jel nem használható** az alábbi esetekben:

- **terméken** vagy azok **csomagolásán**.
- más termékekre, tevékenységekre és szolgáltatásokra vonatkozó **összehasonlításban**.

Fenti alapvető szabályok mellett az **EMAS népszerűsítésére** a Határozat elismeri és szabályozza az EMAS jel felirat nélküli használatát.

Jelen szakdolgozatom címlapján az EMAS népszerűsítésére feltüntetett EMAS jel használata megfelel a Határozat vonatkozó rendelkezésének⁷³.

1.2.5. Kapcsolat szabványokkal és környezetvédelmi jogszabályokkal

Ha a szervezet akkreditált szervezet által tanúsított KIR-rel rendelkezik, akkor ezt a tényt az EMAS részszabályainak teljesítéseként ismeri el a Rendelet, tehát ebben az esetben a hitelesítő tevékenysége korlátozódhat a környezetvédelmi nyilatkozat hitelesítésére is.

⁷² Az EMAS esetében a szervezet (**telephely**) **megfelelőségéről** és **nem a termék** (életciklusa alapján meghatározott) környezeti **tulajdonságairól**, azok jóságáról van szó.

Ha ilyen esetek lehetnek a szervezetnek a Rendelet IV. mellékletében meghatározott jelek közül a 2. változatot kell használnia.

⁷³ Vö.: Határozat III. melléklet 2.2. pont.

Az EMAS nyilvántartásba vételhez az ilyen szervezeteknek természetesen a környezetvédelmi hitelesítő felé bizonyítaniuk kell, hogy az EMAS további követelményeit is maradéktalanul teljesítik.

Ezen elismerés további feltétele, hogy a Bizottság közzétegye az elismert KIR és a tanúsító testületekre vonatkozó akkreditálási követelményeket tartalmazó szabványokat.

A Bizottság a 97/265/EK határozatában tette közzé az EN ISO 14001:1996 szabvány elismerését.²³²

Az **EMAS nem érinti** a környezeti ellenőrzés terén érvényben lévő:

- közösségi jogot; vagy
- nemzeti jogszabályokat vagy a közösségi jog által nem szabályozott műszaki szabványokat;
- a szervezeteknek e jogszabályok és szabványok szerinti kötelezettségeit.

Az új szemléletű horizontális környezetügyi jogszabályok alkalmazásának célja a vertikális szabályozások befolyásolása és átalakítása.

Ez tükröződik abban a deklarációban, miszerint a tagállamok megvizsgálják, hogy az EMAS-ba történő nyilvántartásba vételt hogyan lehet figyelembe venni a környezetvédelmi szabályozás végrehajtásában és érvényesítésében úgy, hogy elkerülhetők legyenek a szervezetek és az első fokú környezetügyi hatóságok felesleges párhuzamos intézkedései.⁷⁴

1.2.6. Részvételre ösztönzés, különös tekintettel a KKV-ra

A tagállamok ösztönzik a szervezetek részvételét az EMAS-ban, és a szubszidiaritás elve alapján, összhangban a közösség KKV politikájával (l. 1.1.) megvizsgálják a KKV-k részvételének elősegítését:

- a tájékoztatáshoz, a támogatási alapokhoz, a közintézményekhez és a közbeszerzéshez való **hozzáférés megkönnyítésével**, a közbeszerzéssel kapcsolatos közösségi szabályok sérelme nélkül,
- annak biztosításával, hogy az **ésszerű nyilvántartásba vételi díjak** ösztönözzék a nagyobb fokú részvételt,

⁷⁴ Vö.: Rendelet 10. cikkely (2).

- technikai segítségnyújtási intézkedések bevezetésével vagy ösztönzésével, különösen a megfelelő szakmai vagy **helyi kapcsolattartó pontok** kezdeményezéseivel összefüggésben (például első fokú környezetügyi hatóságok, kereskedelmi kamarák, szakmai vagy ágazati szövetségek).

A technikai segítségnyújtási intézkedésekre a Rendelet a következő példát adja:

- segítséget nyújthatnak a jelentős környezeti hatások megállapításában,
- a KKV-k ezt felhasználhatják a környezetvédelmi programjuk, valamint a környezetvédelmi célkitűzéseinek meghatározásához.

A kapcsolattartó pontok technikai segítségnyújtási kezdeményezéseinek úgy kell működniük, hogy azok ne okozzanak a résztvevőknek felesleges adminisztrációs terheket.

A Szervezetek útja a nyilvántartásba vételig fejezetben (1.2.1.) már utaltam (l. 127. jegyzetet) azokra az indokolt esetekre, amikor el lehet térni a környezetvédelmi nyilatkozatban foglalt információ frissítésének éves gyakoriságától.

Ezt a Bizottság a hivatkozott Határozatában pont a mikro- és kisvállalkozások számára tett lehetővé, további adminisztratív könnyítések és ajánlások mellett.

Az a tény, hogy egy közösségi rendelet a helyi, regionális vagy tagállami végrehajtáshoz fogalmaz meg példákat, ajánlásokat, mutatja a közösségi KKV politika jelentőségét. Ez tükröződik az EMAS-ban a közösségi környezetvédelmi politika végrehajtása során is.

1.2.7. Tájékoztatás és szabályszegés

Az EMAS Rendelet a tagállamok kormányzatait teszi felelőssé azért, hogy tájékoztassák a

- szervezeteket Rendelet tartalmáról,
- nyilvánosságot az EMAS céljairól és fő elemeiről.

Az EMAS közösségi szintű ösztönzéséért az Európai Bizottság felel.

A Bizottság ezt a feladatát a Rendelet 14. cikkely (1)-ben meghatározott EMAS bizottság segítségével látja el. A közkeletű nevén a 14. cikkely (1) bizottság tagjai (a tagállamok kormányzatának képviselői) rendszeres konzultációik során vizsgálják a példaértékű gyakorlat megfelelő terjesztésének lehetőségét.

Az EMAS Rendelet szintén a tagállamok kormányzatait teszi felelőssé azért, hogy a Rendelet szabályainak be nem tartása esetére megfelelő jogi, illetve közigazgatási intézkedéseket hozzanak. Ezen intézkedéseket szintén a 14. cikkely (1) bizottság ülésein egyeztetik.

1.2.8. Az EMAS működése, eredményei

Az EMAS intézkedéseinek részletes áttekintése után, azt összefoglalva egy tagállam kötelezettségei a következő feladatok végrehajtására terjednek ki:

- az EMAS-t hozzáférhetővé teszi valamennyi szervezet számára,
- szervezeteket ösztönzi
 - az önkéntes részvételre,
 - a környezetvédelmi nyilatkozatok rendszeres kidolgozására és közzétételére,
- KKV-at segíti és ösztönzi,
- megvizsgálja, hogy a nyilvántartásba vételt, hogyan lehet figyelembe venni a környezetvédelmi szabályozásban (a felesleges párhuzamosságok elkerülése érdekében),
- az EMAS nyilvántartást figyelembe veszi a közbeszerzési politika meghatározásakor (a közösségi jog sérelme nélkül),
- jogi és közigazgatási intézkedéseket hoz a Rendelet rendelkezéseinek be nem tartása esetére, továbbá végül, de nem utolsó sorban
- egyszeri jogalkotói lépéssel létrehozza az EMAS két tagállami intézményét
 - a környezetvédelmi hitelesítők akkreditálási rendszerét, és
 - kijelöli az EMAS nyilvántartó hivatalt.

A végrehajtásról készített hazai szakirodalmak e két intézmény különböző szervezeti megoldásait is ismertetik. A tagállami EMAS akkreditáló testületek és nyilvántartó hivatalok szervezeti sajátosságai a következők⁷⁵.

⁷⁵ Zilahi Gy. vonatkozó megállapításait összefoglalva, a változásokat figyelembe véve és a 15+1 (a +1: Norvégia; EGT) tagra vonatkozó adatokat kiegészítve 25+1-re a

http://europa.eu.int/comm/environment/emas/activities/index_en.htm alapján.

L.: Zilahy Gy. (szerk.): Az Európai Unió EMAS II. rendeletének hazai bevezetésével és megismertetésével kapcsolatos feladatok elvégzése (zárótanulmány);

BKAE, Környezetgazdaságtan és Technológiai Tanszék, Tisztább Termelés Magyarországi Központja, Budapest, 2003. (8-9.)

Az akkreditáló szervezeteknek – függetlenül attól, hogy egy független intézményként (ez az általános), vagy egy további szervezet részeként (esetleg egy kormányzati intézményben, minisztériumban) látnak el akkreditálási feladatot – minden esetben meg kell felelniük az akkreditálás fenti (l. 1.1.2.) alapelveinek, szabályainak.

Formálisan is egy minisztérium részeként működnek nemzeti akkreditáló testületek: Ausztriában, Belgiumban, Cipruson, Máltán és Portugáliában (utóbbi kettőnél a szabványügyi szervezet is), míg Dániában egy alapítvány részeként.

Belgiumban és Németországban régió szintű felosztást is tapasztalhatunk. A német rendszer egyedüli, mivel a szakmai döntéshozatalra specializálódott akkreditáló testületek (szervezetek) rendszerét hozták létre – külön-külön a vizsgáló (DAP), kalibráló (DKD) tanúsító (DIAS) szervezetekre, EMAS hitelesítőkre (DAU), stb. – amelyek mind tagjai a Német Akkreditáló Tanácsnak (DAR)⁷⁶. A DAR tagjai még a német szabványügyi intézeten (DIN) kívül a kormányzati és piaci szektor képviselői is.

Az EMAS nyilvántartó hivatalok általában a környezetügyi minisztériumokban, vagy azok háttérintézményében (ügynökségeiben) működnek.

Ezt az általános megoldást ötvözték – regionális intézményrendszerrel kombinálva – Belgiumban, Németországban és Spanyolországban. Egyedüli megoldásokat alkalmazva Írországban az akkreditáló szervezeten belül, míg Hollandiában, egy alapítványban látják el az EMAS nyilvántartásba vételi feladatokat. A svédországi szervezet a Svéd Környezetirányítási Tanács biztosítja a kormányzati, vállalkozói és önkormányzati szektor egyensúlyát. Az Egyesült Királyságban az EMAS nyilvántartást végző non-profit intézményben képviseltetik magukat az állami, magán és civil szervezetek.

A tagállami kötelezettségek végrehajtása mellett a rendszer működésének alapvető eszköze az érdekelt felek közötti jó kommunikáció, amelynek elősegítéséhez – véleményem szerint – a rendszer tagállami bevezetéséért felelős államigazgatásnak kell jelzésértékű lépéseket tennie.

Az EMAS eredményes működésre – az intézmények azonos, vagy különböző szervezeti keretétől függetlenül – a különböző tagállamban nyilvántartott státusú szervezetek számából lehet következtetni.

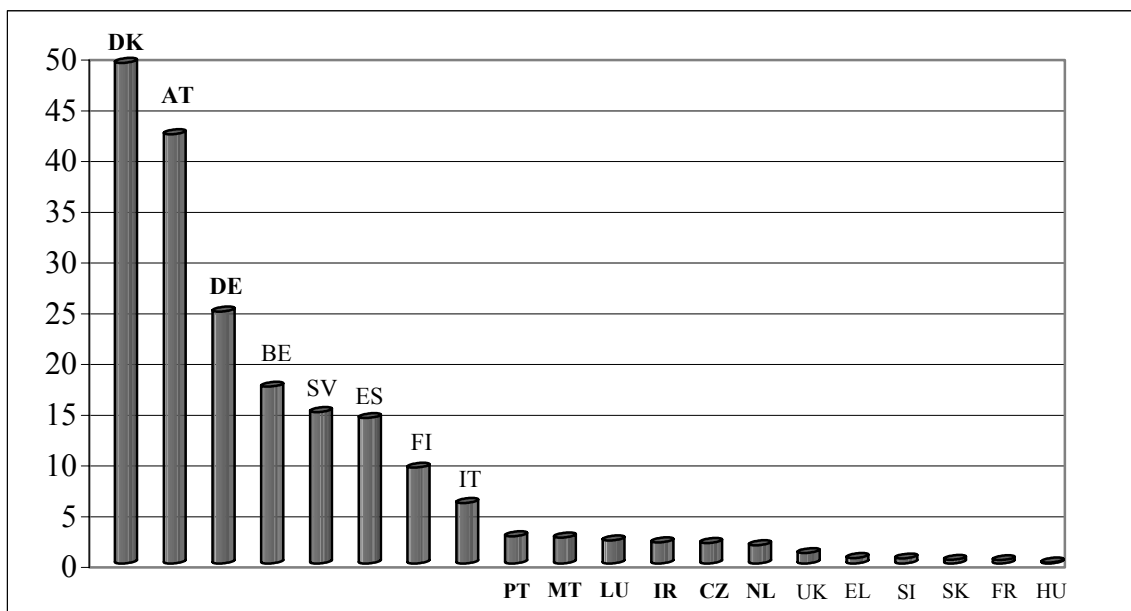
⁷⁶ Ezért egy német akkreditálási rendszerben akkreditált EMAS hitelesítő szervezet okiratában az olvasható, hogy DAU által akkreditált és DAR által nyilvántartásba vett szervezet, míg a magyar rendszerben (mint ahogy a többi tagállamban is általában): NAT által akkreditált szervezet.

A közösségben nyilvántartott mintegy 4100 – 4200 szervezet megközelítőleg 95%-a Németországban (2049), Spanyolországban (590), Olaszországban (345), Ausztriában (340), Dániában (264), Belgiumban (179), Svédországban (133) működik.

A tagállamonként nyilvántartásba vett szervezetek abszolút száma alapján elkészített sorrend helyett az EMAS eredményességét céljaival – az érdekelt felek tájékoztatása, alkalmazottak bevonása – összhangban célszerű vizsgálni.

Árnyaltabb képet ad az EMAS működéséről egy országban, ha a szervezetek számát, vagy a szervezetek alkalmazottainak számát egymillió lakoshoz, illetve ha az ország gazdasági teljesítményéhez (GDP) viszonyítjuk.

Az érintett alkalmazottak számáról jelenleg a közzétett adatok hiányosak, ezért az egymillió lakosra meghatározható mutatókat számítottam ki⁷⁷, amelyek eredményét a **2. ábra** szemlélteti.

2. ábra

Egymillió lakosra jutó EMAS nyilvántartott szervezetek száma EU tagállamonként
http://europa.eu.int/comm/environment/emas/about/participate/sites_en.htm alapján)

A relatív mutatók csökkenő sorrendje alapján az EMAS működése

- **kiemelkedően jó:** Dániában, Ausztriában és Németországban;
- **jó:** Belgiumban, Svédországban, Spanyolországban, Finnországban, Olaszországban (Norvégia 28 szervezettel is ebbe a csoportba tartozik);
- **eredményes:** Portugáliában, Máltán, Luxemburgban, Írországban, Csehországban és Hollandiában;

⁷⁷ 2005.04.11-i adatok alapján.

- **problémákkal eredményes:** Egyesült Királyságban, Görögországban, Szlovéniában, Szlovákiában, Franciaországban és Magyarországon;
- **eddig nincs nyilvántartásba vett szervezet:** Cipruson, Észtországban, Lettországon, Litvániában és Lengyelországban.

Fenti adatok alapján figyelemre méltó

- a legutóbb csatlakozók közül Csehország eredményessége (21),
- az EU15 közül Franciaország (20), Egyesült Királyság (62), de még Hollandia (29) átlagon aluli teljesítménye is.

Málta, Luxemburg, Szlovénia, Magyarország 1 és Szlovákia 2 nyilvántartásba vett szervezete az intézményrendszer létezését igazolja, de megnyugtató értékelésre nem alkalmas.

1.3. Az EMAS Magyarországon

1.3.1. Az Országgyűlés jogalkotása és határozata

Az Országgyűlés – a **környezetvédelmi törvényt** (Kvt.) módosítva⁷⁸ – 2001. július 13-i hatállyal vette a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszert (**EMAS**) a környezetvédelmi **igazgatás eszközei** közé.

A 81/A. §. két bekezdése:

- (1) A környezethasználó külön jogszabályban meghatározott módon saját környezetvédelmi teljesítményének értékelése és folyamatos javítása, valamint a közvélemény megfelelő tájékoztatása érdekében környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben vehet részt.
- (2) A környezethasználó ennek keretében felülvizsgálja (felülvizsgáltatja) a tevékenységével kapcsolatos környezeti hatásokat, környezeti nyilatkozatot készít (készíttet), azt hitelesített a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer által előírt követelményeknek való megfelelés szempontjából a környezeti hitelesítésre jogosulttal és nyilvántartásba vétel céljából benyújtja az erre külön jogszabályban feljogosított szervezetnek, továbbá ezt követően mindenki számára hozzáférhetővé teszi.

⁷⁸ L.: 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól.

Az **akkreditálási törvényt** az Országgyűlés 1995. áprilisban hirdette ki, így létrehozva a **nemzeti akkreditálás rendszerét**, amelynek céljait az alábbiakban határozta meg⁷⁹:

- a nemzetgazdaság szereplői piacképességének növelése,
- a kereskedelem indokolatlan műszaki akadályainak elhárítása,
- a szervezetek környezetkímélő működése érdekében elő kell segítenie a termékek és a szolgáltatások többszöri vizsgálatának kiküszöbölését,
- a tanúsítványok kölcsönös elfogadása érdekében lehetővé kell tenni a környezeti tanúsító és hitelesítő szervezetek és személyek (EMAS) felkészültségének igazolását, elismerését.

Az EMAS-szal kapcsolatos feladatokat a törvény szintén 2001. július 13-i hatályú módosítása határozta meg.

A 2004. május 1-i hatályú **közbeszerzésről** szóló törvény az ajánlattevő és alvállalkozójának alkalmassági feltételei között a következőket rendeli el⁸⁰:

„Ha az ajánlatkérő az ajánlattevőnek (alvállalkozónak) [...] bizonyos környezetvédelmi vezetési szabványoknak való megfelelése tanúsításához független szervezet által kiállított tanúsítvány benyújtását írja elő, akkor a vonatkozó európai szabványsorozatnak megfelelő szervezet által tanúsított környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerre (EMAS) vagy a vonatkozó európai vagy nemzetközi környezetvédelmi vezetési szabványokra kell hivatkoznia. Az ajánlatkérő köteles elfogadni az Európai Unió más tagállamában bejegyzett szervezettől származó egyenértékű tanúsítványt, továbbá az egyenértékű környezetvédelmi vezetési intézkedések egyéb bizonyítékait is attól az ajánlattevőtől, aki nem juthat hozzá ilyen tanúsítványhoz, vagy akinek nincs lehetősége arra, hogy ilyen tanúsítványt az adott határidőn belül beszerezzen.”

A 2003-2008 közötti időszakra szóló **Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-II)**⁸¹ a Környezetbiztonság Akcióprogram specifikus és operatív célkitűzései **az előrehaladás mutatói között** többek között említik:

„az önkéntes alapon megvalósított környezettudatos irányítási rendszerek, megállapodások, felmérések (ISO 14001, EMAS, környezeti teljesítményértékelés, környezeti jelentés stb.) száma és az EU megfelelő (átlagos) mutatójához való viszonya”.

⁷⁹ L.: 1995. évi XXIX. törvény a laboratóriumok, a tanúsító és az ellenőrző szervezetek akkreditálásáról 1.§ (2).

⁸⁰ L.: 2003. évi CXXXIX. törvény a közbeszerzésekről 68. § (4).

⁸¹ L.: 132/2003. (XII. 11.) OGY határozat, Melléklete: a 2003-2008. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-II) 3.9 pontja.

1.3.2. A kormányzat intézkedései

A Kormány először egy 1999. november 5-i hatállyal módosított kormányhatározatban⁸² írta elő a 1836/93/EGK (első EMAS) rendelethez tartozó *akkreditáló testület és illetékes testület* felállítását. Ez a határozat az intézményrendszer létrehozásához a környezetvédelmi felülvizsgálatot szabályozó miniszteri rendelet⁸³ módosítását jelölte meg.

Ugyancsak e kormányzati szándékkal összhangban az NKP-I. 2000. évi intézkedési terve⁸⁴ is – 2000-2002. időszakra vonatkozó közigazgatási struktúrát kialakító – célkitűzései között említi az „Illetékes Testület, Akkreditációs Testület és Koordinációs Bizottság létrehozását”, továbbá „hazai ISO 14000 auditorok és EMAS igazolók képzési feltételeinek kidolgozását”.

Az NKP-II. kiadását előkészítő 2001. októberi kormányhatározat⁸⁵ a következőket írja:

„A környezetvédelmi célok megvalósításának eszközeinél, különösen a közgazdasági eszközöknél az alkalmazás feltételei között kiemelkedő jelentőséggel bír a termékek, valamint a vállalatok környezeti minősítése. Nemcsak a környezettudatos fogyasztók számára jelent problémát, ha a vásárolni kívánt termékek között nem tudnak különbséget tenni a környezeti hatásaik szempontjából, hanem **a hatékony szabályozás kialakítását is megnehezíti a környezeti teljesítményről szóló információk hiánya.** (kiemelés: M.Zs.)

A termékek önkéntes rendszerben történő környezetbarát minősítésének egyik célja elősegíteni azoknak a termékeknek a gyártását és fogyasztását, melyek teljes élettartamuk alatt kisebb környezeti hatással bírnak, mint az azonos használati célú egyéb termékek. Az EU-ban alkalmazott önkéntes **Környezeti Tanúsító Rendszer** (EMAS) elterjesztése (amely a vállalat környezeti minősítésének egyik legkézenfekvőbb módszere lehet) segít a jogkövető magatartás kialakításában és a jogszabályi megfelelésen túli folyamatos fejlesztésben a gazdasági előnyök megtartása mellett. (kiemelés: M.Zs.) A rendszer részeként működő éves környezeti nyilatkozat nyilvánossága miatt jelentősen növeli az érdekelt felek - beleértve a lakosságot is - bizalmának megnyerését és a bizalom megtartását. Az NKP-II-nek támogatnia

⁸² 2212/1998. (IX. 30.) kormányhatározat a 2001. december 31-ig terjedő időszakra vonatkozó jogharmonizációs programról és a program végrehajtásával összefüggő feladatokról; 1999.11.05-től hatályos változatban (majd a feladatot átvette – az előző határozatot hatályon kívül helyezve – a 2099/2002 (III.29.), majd a 2072/2003. (IV.9.) határozat, ami 2004. márc.18-án veszítette hatályát).

⁸³ 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet a környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeiről

⁸⁴ 2314/1999. (XII. 6.) kormányhatározat a Nemzeti Környezetvédelmi Program végrehajtásának 2000. évi Intézkedési Tervéről. (Hatályon kívül: 2004. VII.8-tól.)

⁸⁵ 1117/2001. (X. 19.) kormányhatározat a Nemzeti Környezetvédelmi Program második tervezési időszakára (2003-2008.) vonatkozó koncepcióról, 2.5.6. pontjában, Termékek, szolgáltatások és vállalatok környezeti minősítése című fejezet.

és elő kell segítenie a környezeti minősítési rendszerek intézményrendszerének megerősítését és továbbfejlesztését.”

A Kormány 74/2003.(V.28.) rendeletében **szabályozta az EMAS-ban részt vevő szervezetek nyilvántartását.**

- **Kijelölte az EMAS nyilvántartó hivatalt:**
a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumot, majd döntését módosította⁸⁶, amely szerint a feladatot 2004. január 1-i hatállyal az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság (OKTVF)⁸⁷ veszi át;
- 2.§-ban az alábbiak szerint szabályozta a **nyilvántartás működését:**
 - „(1) Az OKTVF a nyilvántartásba vétel iránti kérelmet **elutasítja**, **ha** a szervezet a nyilvántartásba vétel feltételeinek nem felel meg.
 - (2) Az OKTVF a szervezetnek a nyilvántartásból való **felfüggesztését** elrendeli, **ha** a szervezetnek elmarasztaló hatósági határozattal vagy bírósági ítélettel megállapított környezetvédelmi, illetve természetvédelmi kötelezettsége keletkezik.
 - (3) Az OKTVF **megszünteti** a szervezetnek a nyilvántartásból történő, a (2) bekezdés szerinti **felfüggesztését**, **ha**
 - a) a szervezetnek a (2) bekezdésben meghatározott kötelezettsége megszűnik,
 - b) a (4) bekezdésben foglalt feltétel teljesülése esetében.
 - (4) Az OKTVF **törli** a szervezetet a **nyilvántartásból**, **ha**
 - a) a szervezetnek jogerős és végrehajtható elmarasztaló hatósági határozattal vagy bírósági ítélettel megállapított környezetvédelemmel, természetvédelemmel összefüggő kötelezettsége keletkezik,
 - b) a szervezet megszűnik, vagy megszüntetésre kerül.”
- A NAT tájékoztatási kötelezettségét írta elő – a tárgyhónapot követő hónap 10-éig – az OKTVF felé, a következő módon: a „miniszter által meghatározott formában⁸⁸ az akkreditált környezeti hitelesítőkről a Bizottság részére történő adatszolgáltatás teljesítése érdekében.”

⁸⁶ L.: 269/2003. (XII. 24.) kormányrendelet az egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító kormányrendeletek módosításáról 28.§.

⁸⁷ Az OKTVF-et a Kormány 2004. január 1-i hatállyal 183/2003. (XI. 5.) rendeletével hozta létre, amelyet a 341/2004. (XII.22.) kormányrendelet módosított 2005. január 1-i hatállyal. EMAS nyilvántartással kapcsolatos feladatok: 8.§ (2) *fa*) pontban.

⁸⁸ L.: A következő adatok szolgáltatását írja elő: a hitelesítő nyilvántartási száma, megnevezése/neve címe, telefon, fax, e-mail, TEÁOR kódok, változások, akkreditáltság érvényességi ideje, korlátozása a szervezet mérete és a tevékenység bonyolultsága alapján. Környezetvédelmi értesítő 2004/7; (2004. július 30. 1395-1396.)

- Meghatározta azt, hogy **a környezetvédelmi hitelesítők akkreditálását a NAT végzi** az akkreditálási törvény alapján meghatározott és közzétett eljárási rendnek, valamint speciális akkreditálási követelményeknek megfelelően, valamint az akkreditálási kérelmeket legkorábban 2004. január 1-én lehet beadni.

A környezetügyi tárca a fenti törvényjavaslatok, országgyűlési határozatok, kormányrendeletek és határozatok előkészítésén kívül a NAT 2001 - 2003. évekre készített terve⁸⁹ alapján az EMAS hitelesítők és a környezetirányítási rendszer tanúsítók akkreditálási tevékenységének beindítását említi, amely a Környezetvédelmi Minisztériummal kötött megállapodás alapján történik.

2004 nyarán megnyitotta, majd fenntartja a magyar EMAS honlapot (<http://emas.kvvm.hu>), biztosítva a nyilvánosság tájékoztatását, az EMAS népszerűsítését, a jogszabályok hozzáférhetőségét.

1.3.3. Szervezetek kezdeményezései, eredményei

A KÖVET⁹⁰ 2005. januári nyilvántartása alapján⁹¹, Magyarországon 783 szervezet rendelkezik tanúsított KIR-rel. Az adat nagy bizonytalanságú, mivel ez a nyilvántartás a tanúsított szervezetek önbevallásán alapul. Ugyanakkor ahhoz mindenképp sok, hogy nagy bizonytalansága ellenére is ennyi szervezet biztos, hogy legalább egyszer tanúsított volt (legfeljebb megszűnt, esetleg tanúsítását visszavonták, vagy éppen felfüggesztették).

Ha a szervezetek fele, kétharmada jelenleg is érvényesen fenntartja státusát, már az is jelentős bázisa lehetne a lehetséges EMAS nyilvántartásba vételt kérelmezőknek.

Szintén a KÖVET nyilvántartása szerint a globális jelentéstételi kezdeményezés mozgalomnak (GRI) megfelelő környezeti jelentés vagy fenntarthatósági jelentés címen kiadott nyilatkozatot legalább 30 szervezet adott ki. Hozzáteszem, ezek a szervezetek saját honlapjuk szerint mind rendelkeznek tanúsított KIR-rel.

A KÖVET további információja szerint a csatlakozás előtt 6 szervezet kívánta alkalmazni az EMAS rendelet vonatkozó követelményeit, tervezte szervezetének EMAS nyilvántartásba vételét.

⁸⁹ A NAT Akkreditálási Tanácsának 2001. február 15-én megtartott üléséről készített tájékoztatás alapján; NAT Hírlevél; Budapest 2001. április

⁹⁰ L.: következő fejezetben.

⁹¹ Vö.: <http://www.kovet.hu/ISO14001/Linkek/KIRnyilvantartas.htm> alapján.

Magyarország első regisztrált szervezetét – az AUDI Hungaria Motor Kft-t. – az OKTVF 2005. január 31-én vette az EMAS nyilvántartásba⁹².

1.3.4. Civil szervezetek kezdeményezései

KÖVET-INEM Hungária⁹³, **Környezettudatos Vállalatirányítási Egyesület** 1998 óta végzi Magyarországon az ISO 14001 szabvány alapján tanúsított cégek, ISO 14001 tanácsadók és tanúsítók adatainak nyilvántartását, továbbá feladatának tekinti a környezettudatos vállalatirányításhoz kapcsolódó szakirodalom és információk terjesztését, valamint pozitív vállalati példák bemutatását. Rendszeres konferenciák, tájékoztatók szervezésével elősegíti a KIR és az EMAS népszerűsítését, bevezetését.

Az **EMLA Környezeti Management és Jog Egyesület** honlapja⁹⁴ szerint programot szerveztek az EMAS környezettudatos irányítási rendszerek bevezetésére az önkormányzatoknál, illetve kis- és középvállalatoknak Környezeti jogi, gazdaságtani és menedzsment képzését végezték.

Környezettudományi Központ Alapítvány⁹⁵ tanfolyamait a környezetpolitika és a területfejlesztési politika döntéshozóinak és legfontosabb szereplőinek (pl. kormányzati és önkormányzati szervezeteknek, vállalkozásoknak és civil szervezeteknek) tartotta. 2002. júniusában közzétették a kis- és középvállalatoknak szóló módszertani segédletüket „Hogyan készítsünk környezeti jelentést?” címmel, továbbá honlapjukon eddigi továbbképzéseik között helyi önkormányzati EMAS programról is olvashatunk.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyei **Ökológiai Intézet Alapítvány**⁹⁶ és a Megyei Közgyűlés együttműködése lehetőséget biztosít a települési önkormányzatok számára az EMAS bevezetésére való felkészülésre.

⁹² Vö.: http://europa.eu.int/comm/environment/emas/pdf/sites/hungary_en.pdf alapján.

⁹³). Vö.: <http://www.kovet.hu> információi alapján. (INEM jelentése International Network for Environmental Management (Nemzetközi Hálózat a Környezettudatos Vállalatirányításért) KÖVET (Környezettudatos Vállalatirányítási Egyesület).

⁹⁴ Vö.: <http://www.emla.hu> információi alapján.

⁹⁵ Vö.: <http://www.ktk-ces.hu> információi alapján.

⁹⁶ Vö.: <http://www.ecolinst.hu/mkir/mkir.html> információi alapján.

1.3.5. A Nemzeti Akkreditáló Testület intézkedései

Az akkreditálási törvény felhatalmazása alapján a Magyar Köztársaság nemzeti akkreditáló szervezete a **Nemzeti Akkreditáló Testület (NAT)**, *köztestületként* a nemzeti akkreditálás rendszerét irányító, működtető, ellenőrző és az akkreditálást végző tevékenységet lát el, *kizárólagos jogkörrel*.⁹⁷

A NAT – a magyar akkreditálási rendszer keretében – a környezetközpontú irányítási rendszert tanúsító, illetve környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszert (EMAS) hitelesítő szervezeteket és természetes személyeket kérelmükre akkreditálja.⁹⁸

Az akkreditálás követelményeit a NAT honlapján⁹⁹ tették közzé, amelyek szerint az akkreditálási törvény, a NAT Alapszabályzata és Szervezeti Működési Szabályzata alapján, továbbá az EMAS hitelesítők akkreditálására alkalmazott következő szabványok, eljárások szerint végzi:

MSZ EN 45012	Minőségügyi rendszerek minősítését és tanúsítását/regisztrálását végző szervezetekre vonatkozó általános követelmények
ISO Guide 66	Környezetközpontú irányítási rendszereket tanúsító szervezetekre vonatkozó általános követelmények
NAR-01EMAS (2. kiadás)	EMAS hitelesítő szervezetek és természetes személyek akkreditálásának eljárása
NAD-103EMAS Személy (Tervezet)	EMAS hitelesítők akkreditálásának eljárása
NAD-103EMAS Szervezet (Tervezet)	EMAS hitelesítők akkreditálásának eljárása
NAR-05 (10. kiadás)	Díjszabás
NAR-06-XI (1. kiadás)	A környezetközpontú irányítási rendszert tanúsító szervezetek akkreditálási eljárásában résztvevő minősítők és szakértők kiválasztása
NAR-07 (3. kiadás)	Fellebbezés és panaszbejelentés
NAR-08 (4. kiadás)	A Nemzeti Akkreditáló Testület jelképeinek használata és az akkreditált státusra való hivatkozás szabályai
NAR-20-XI	A környezetirányítási rendszert tanúsító szervezetekre vonatkozó szakma-specifikus követelmények az MSZ EN 45012 szabványhoz
NAR-24 (1. kiadás)	Supervising a verifier accredited in another EU Member State
NAR-EA-7/02	EA útmutató a környezetközpontú irányítási rendszereket tanúsító szervezetek akkreditálásához

⁹⁷ L.: 1995. évi XXIX. törvény 5. §

⁹⁸ L.: 1995. évi XXIX. törvény 2.§ (2) g) pont.

⁹⁹ L.: <http://www.nat.hu> / Dokumentumok / EMAS hitelesítő szervezetekre vonatkozó előírások és útmutatók

II. rész
JAVASLAT
A HAZAI EMAS NYILVÁNTARTÓ HIVATAL MŰKÖDÉSÉRE

2.1. EMAS nyilvántartásba vétel és a nyilvántartásba vétel elutasítása

Ha egy új szervezet kéri az OKTVF-től az EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vételét, akkor az OKTVF a jelen eljárásrend következetes végrehajtásával jut el a szervezet nyilvántartásba vételéig.

Az EMAS nyilvántartó hivatal munkatársai a nyilvántartásba vételi folyamatot négy hét alatt eredményesen le kívánják zárni, ha a

- szervezet az eljáráshoz szükséges okmányokat maradéktalanul benyújtotta;
- az eljáráshoz benyújtott okmányok a vonatkozó jogszabályokhoz képest formai és tartalmi eltérést nem tartalmaznak;
- szervezet a vonatkozó jogszabályokban meghatározott igazgatási szolgáltatási díjat¹⁰⁰ megfizette.

A nyilvántartásba vételi folyamat tervezett időtartama a szervezet által az eltérés javítására, módosítására, vagy az okmányok pótlására, kiegészítésére fordított idejével növekedhet.

Az OKTVF köztisztviselője a szervezet képviselőjét minden esetben tájékoztatja a nyilvántartásba vételi folyamat állásáról, különös tekintettel az alábbi esetekre:

- *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlapjának* (l. 2. melléklet), és a *Környezetvédelmi nyilatkozat* beérkezése után;
- az eltérések megszüntetésére hozott intézkedések elfogadásáról;
- ha hatóságok¹⁰¹ az EMAS nyilvántartó hivatalt arról tájékoztatják, hogy a szervezet működése nem felel meg a környezetvédelmi jogszabályokban, vagy határozatokban előírt feltételeknek;
- a nyilvántartásba vételi folyamat eredményes lezárásáról.

Egy új szervezet EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vétele a következő öt lépésen keresztül valósul meg.

¹⁰⁰ L. 2. fejezetben általános javaslataimat, többek között a díjfizetés rendjéről.

¹⁰¹ A Kvt. 65. § (1) alapján a környezetvédelmi hatósági feladatokat első fokon ellátó hatóságok.

2.1.1. Kérelmezési adatok összegyűjtése

A kérelmezési adatok összegyűjtése lezárul, ha az OKTVF megkapja:

- az *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlapja* csak maradéktalan kitöltés után és aláírt állapotban fogadható el;
- a környezetvédelmi hitelesítő által minden oldalon aláírt *Környezetvédelmi nyilatkozatot*, valamint annak elektronikus formában rögzített változatát is.

2.1.2. A jelentkezés visszaigazolása

Az első lépés teljesülése esetén az OKTVF köztisztviselője **tájékoztatja a**

- **szervezet képviselőjét**
 - az *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlapjának* elfogadásáról, vagy nem megfelelő kitöltés esetében meghatározza a szükségessé váló javítási intézkedéseket;
 - a *Környezetvédelmi nyilatkozat* elfogadásáról (részletesen l. 2.1.4.), vagy az eltérés közlésével, utóbbi esetben meghatározza a szükségessé váló javítási intézkedéseket;
 - arról a tényről, hogy a szervezet (telephely) és a környezetvédelmi hitelesítő akkreditált tevékenységeinek TEÁOR'03 (NACE) szerinti neve és kódja megfelelnek-e egymásnak.

Három jegy (alágazat) alapján csak akkor lehetséges a nyilvántartásba vétel, ha a hitelesítő:

- háromjegyű (alágazati) tevékenységre akkreditált, vagy
 - négyjegyű (szakágazati) kódra rendelkezik akkreditált státussal, akkor az adott háromjegyű kódhoz tartozó összes négyjegyű (szakágazati) kódra rendelkezik akkreditált státussal.
- **környezetvédelmi hitelesítőt** azokról a tényekről, hogy a(z)
 - szervezet az OKTVF-nél kezdeményezte az EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vételi eljárás megkezdését,
(tehát az eljárás részeként az *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlap* és a környezetvédelmi hitelesítő, vagy annak munkatársa által hitelesített *Környezetvédelmi nyilatkozat* beadását az OKTVF a szervezet felé visszaigazolta);

- EMAS nyilvántartásba vételi eljárás végrehajtásakor sor kerülhet a hitelesített *Környezetvédelmi nyilatkozat* javítására, ezért a javítási folyamat végén a szervezet kérheti a *Környezetvédelmi nyilatkozat* végső változatának elfogadását;
- szervezet (telephely) és a környezetvédelmi hitelesítő akkreditált tevékenységeinek TEÁOR'03 (NACE) szerinti neve és kódja megfelelnek-e egymásnak (az OKTVF a környezetvédelmi hitelesítők akkreditált tevékenységi köréről a NAT jelentései¹⁰² alapján, illetve a további tagállamok EMAS nyilvántartó hivatalaitól, vagy akkreditáló szervezeteitől közvetlenül szerez információkat);
- **az illetékes akkreditáló testületet** (hazai akkreditálás esetében a NAT-ot) arról a tényről, hogy a szervezet (telephely) az OKTVF-nél kezdeményezte az EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vételi eljárás megkezdését, továbbá kérdést tesz fel, hogy a
 - *Környezetvédelmi nyilatkozat*ot hitelesítő személy – hitelesítő szervezet esetében a hitelesítést végző személyzet – akkreditált tevékenységeinek mi a TEÁOR'03 (NACE) szerinti neve és kódja;
 - NAT-nak, ha egy más tagállam akkreditáló testülete általa akkreditált környezetvédelmi hitelesítő magyarországi tevékenységéről van szó, akkor a hitelesítő
 - az EMAS rendelet V. mellékletének 5.3.2. pontja szerint járt-e el;
 - tevékenysége – a szükséges jogi és nyelvi ismeretekre tekintettel – megfelelt-e a NAT követelményeinek.

2.1.3. A jogszabályi megfelelés ellenőrzése

Az EMAS nyilvánossági alapelve a rendszer működésekor az érdekelt felek nyílt párbeszédét jelenti, ami különösen indokolt a jogszabályi megfelelés ellenőrzése során, ezért az EMAS nyilvántartó hivatal:

- közvetlenül figyelembe veszi a további érdekelt felek (települési önkormányzatok és környezetvédelmi civil kezdeményezések, alapítványok) a szervezet EMAS nyilvántartásba vételével kapcsolatos észrevételeit;

¹⁰² L. a 74/2003. (V.28.) kormányrendelet 3. §.

- támogatja a szervezet és a hatóság – az EMAS működését célként kitűző – együttműködésének kialakulását és elő kívánja segíteni annak problémamentes, hosszú távú fenntartását;
- a másodfokú környezetvédelmi hatóság bevonásával elő kívánja segíteni a különböző régiókban működő első fokú hatóságok egységes jogalkalmazási gyakorlatának kialakítását.

A jogszabályi megfelelés ellenőrzésekor, a jelentkezés visszaigazolása után, az OKTVF az *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlapon* feltüntetett (telephely szerinti első fokú környezetvédelmi) **hatóságnak** – az EMAS rendeletre¹⁰³ és a 269/2003. (XII.24.) Kormányrendelet 28. §-val módosított 74/2003. (V.28.) Kormányrendeletre hivatkozva – **kérdést tesz fel** arra vonatkozóan, hogy

- a szervezet telephelyének működése során betartja-e a környezetvédelmi jogszabályok és azok végrehajtásakor kiadott hatósági határozatok előírásait a környezetvédelmi hatóság illetékességébe tartozó szakterületeken?
Tudomással bírnak-e olyan tényről vagy körülményről, amely a nyilvántartásba vétel elbírálása szempontjából jelentős lehet (határérték-túllépés, bírság stb.)?
- tudnak-e bármely egyéb olyan okról, ami miatt – véleményük szerint – a szervezet telephelyét az EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba nem lehetne bejegyezni?
Ebben az esetben kérem, hogy válaszához mellékelje az ezt alátámasztó eredeti okirat, feljegyzés fénymásolatát, illetve fejtse ki álláspontját (pl. lakossági panasz, stb.).

Ha a telephely szerinti első fokú környezetvédelmi hatóság az EMAS nyilvántartó hivatalról tájékoztatja, hogy a szervezet nem teljesíti a környezetvédelemmel kapcsolatos jogszabályi követelményeket, akkor az OKTVF főigazgatója felfüggeszti, vagy elutasítja (l. 2.3.) az

- EMAS nyilvántartásba vételre vonatkozó kérelmet, vagy
- érvényes EMAS regisztráció esetén a szervezet EMAS nyilvántartásban lévő státusát.

Az OKTVF főigazgatója felfüggesztő, vagy elutasító döntése előtt az érdekelt felek (szervezet, valamint az első, esetleg másod fokú hatóság) képviselőinek meghallgatását kezdeményezheti.

¹⁰³ L.: 6. cikk 1. pontját.

Az OKTVF köztisztviselője a további érdekelt felek (települési önkormányzatok és környezetvédelmi civil kezdeményezések, alapítványok) – a szervezet EMAS nyilvántartásba vételével kapcsolatos – észrevételeit is figyelembe veszi.

Ekkor az OKTVF köztisztviselője a telephely helyi települési önkormányzatának jegyzőjéhez is – az EMAS rendeletre és a 269/2003. (XII.24.) kormányrendelet 28. §-val módosított 74/2003. (V.28.) kormányrendeletre, továbbá a Kvt. 46. § (1) *d*) pontjára hivatkozva –

- kérdést tesz föl:
tud-e – különös tekintettel a települési önkormányzat önálló települési környezetvédelmi programjára¹⁰⁴ – bármely olyan okról, ami miatt a szervezetet az EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba nem lehet bejegyezni
(ebben az esetben az EMAS nyilvántartó hivatal kéri a települési önkormányzat jegyzőjét, hogy leveléhez mellékelje az állítást igazoló eredeti okirat, feljegyzés fénymásolatát, ha létezik okirat, feljegyzés, továbbá részletesen fejtse ki álláspontját, a tényekből levont következtetését);
- kéri a települési önkormányzat jegyzőjét, hogy a helyi eljárásnak/szokásoknak megfelelően gondoskodjon az EMAS nyilvántartásba vételi eljárás megindításának kihirdetéséről, közzétételéről (pl. honlapon), a lakosság tájékoztatásáról.

Ha a helyi települési önkormányzat jegyzője, vagy a civil szervezetek az EMAS nyilvántartó hivatal tudomására – az EMAS nyilvántartásba vételi eljárás megindításának kihirdetéstől számított 14 napon belül – nem hoznak olyan okot, ami miatt a szervezetet nem lehetne az EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba venni, akkor a regisztrálásnak nem lesz jogszabályi megfelelésre visszavezethető akadálya.

Ha a települési önkormányzat jegyzője, vagy a civil szervezetek az EMAS nyilvántartó hivatal tudomására további tényeket közölnek, akkor az OKTVF-nek legfeljebb további 15 napja lesz az új információk alapján az EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vételről dönteni. Ez a további 15 napos döntési idő az eredeti négy hetes eljárási időtartamot növelheti.

Ha a települési önkormányzat jegyzője – tekintettel az önálló környezetvédelmi programjára – az EMAS nyilvántartó hivatalt arról tájékoztatja, hogy a szervezet nem teljesíti a

¹⁰⁴ 1995. évi LIII. törvény, 46. § (1) *b*)

környezetvédelemmel kapcsolatos jogszabályi követelményeket, akkor az OKTVF főigazgatója felfüggeszti, vagy elutasítja¹⁰⁵ az

- EMAS nyilvántartásba vételre vonatkozó kérelmet, vagy
- érvényes EMAS regisztráció esetén a szervezet EMAS nyilvántartásban lévő státusát.

Az OKTVF főigazgatója felfüggesztő, vagy elutasító döntése előtt, a döntést előkészítő folyamatba bevonhatja az érdekelt felek (szervezet, valamint az első és másod fokú hatóság, továbbá a polgármesteri hivatal és/vagy a civil szervezetek) képviselőit.

A szervezet nyilvántartásba vételi kérelmét az OKTVF akkor is elutasítja, ha az eljárásrend bármely lépésében a jogszabályokhoz képest eltérést állapít meg, ha ezt az eltérést a szervezet 3 hónapon belül nem javítja, módosítja, vagy egészíti ki, továbbá ha a szervezet helyesbítő (hibajavító) intézkedése után az eltérés továbbra is fennáll.

2.1.4. A Környezetvédelmi nyilatkozat javítása

Az EMAS egységes alkalmazására, a *Környezetvédelmi nyilatkozatok* által közzétett információk egyértelműségének, átláthatóságának és összehasonlíthatóságának növelése érdekében az EMAS rendelet III. melléklete határozza meg a követelményeket, az Európai Bizottság 2001/680/EK¹⁰⁶ és 2003/532/EK¹⁰⁷ ajánlásaival a szervezetek és környezetvédelmi hitelesítők számára ad iránymutatást az EMAS szabályozás környezeti teljesítmény indikátorainak kiválasztására és alkalmazására.

Az OKTVF köztisztviselője a *Környezetvédelmi nyilatkozat* ellenőrzését a jelentkezés visszaigazolása után – a jogszabályi megfelelés ellenőrzésével egyidejűleg¹⁰⁸ – megkezdheti, továbbá a következők szerint hajtja végre.

Az EMAS rendelet III. melléklete tartalmazza a **nem szakértők számára készített, közérthetően megfogalmazott Környezetvédelmi nyilatkozattal** szembeni általános követelményeket:

¹⁰⁵ L. később a 2.3. és a 2.4. fejezeteket.

¹⁰⁶ L.: 2001/680/EK ajánlás 1. pontját és I. mellékletét. (OJ L 247, 17/09/2001.)

¹⁰⁷ Vö.: 2003/532/EK ajánlás I. melléklet 1. pont alapján; (L.: OJ L 184, 23/7/2003.)

¹⁰⁸ Egy regisztrált szervezet státusának megújítása / felülvizsgálata (L. később 2.2. fejezetben) során kimarad a jogszabályi megfelelés ellenőrzése.

- az EMAS-ban nyilvántartásba vételre kerülő szervezet világos és egyértelmű leírása és tevékenységeinek, termékeinek és szolgáltatásainak, valamint bármilyen anyaszerkezettel való kapcsolatainak összegezése;
- a szervezet környezeti politikája és környezetvédelmi vezetési rendszerének rövid leírása;
- a jelentős környezeti hatásokat kiváltó közvetlen és közvetett környezeti tényezők leírása, és az e tényezőkkel kapcsolatos hatások jellegének ismertetése (I. EMAS rendelet VI. melléklet);
- a jelentős környezeti tényezőkkel és hatásokkal kapcsolatos, környezeti célok és célkitűzések leírása;
- a szervezetről rendelkezésre álló teljesítményadatok összegzése, összehasonlítva a környezeti célokkal és célkitűzésekkel, tekintettel a jelentős környezeti hatásokra; (Az összegzés magában foglalhatja a szennyező anyagok kibocsátására, a hulladéktermelésre, a nyersanyag, energia és víz felhasználására, az okozott zajterhelésre vonatkozó adatokat, valamint az EMAS rendelet VI. mellékletben ismertetett egyéb tényezőket.)
- a környezeti teljesítménnyel kapcsolatos egyéb tényezők, többek között a jelentős környezeti hatásokkal kapcsolatos jogi rendelkezések betartása;
- a környezetvédelmi hitelesítő neve és akkreditálási száma, valamint az érvényesítés időpontja.

Továbbá a *Környezetvédelmi nyilatkozat*:

- valóságúen mérje fel a szervezet teljesítményét;
- nem szakértők (nyilvánosság) számára közérthető és egyértelmű legyen;
- évenkénti összehasonlíthatóságot biztosítson a szervezet környezeti teljesítménye alakulásának felmérése céljából;
- tegye lehetővé az összehasonlítást az ágazati, nemzeti vagy regionális szinten irányadó értékelésekkel, továbbá a vonatkozó jogi rendelkezésekkel.

Továbbiakban az OKTVF köztisztviselői *kérdéslista* alkalmazásával ellenőrzik a *Környezetvédelmi nyilatkozatot*.

A kérdéslista összeállítása során alapvető törekvés volt, hogy bármely szervezet működésének környezeti hatásaira rákérdezzen, ne legyen olyan környezeti hatás amelyet figyelmen kívül hagyott volna. Ebből következően egy adott szervezet működése során nagy valószínűséggel

lesznek olyan kérdéssel ellenőrzött témakörök, amelyek a szervezet működése szempontjából elhanyagolható mértékűek¹⁰⁹.

Ha az EMAS regisztrációval kapcsolatos főigazgatói döntések előkészítési folyamatába az illetékes OKTVF főosztályvezető a további főosztályok vezetőit is bevonja, akkor a felkért főosztályok – az adott környezetvédelmi szakterület részletes ismerete alapján – szakértői véleményükben értékelik a következő követelmények teljesítését:

- a jelentős környezeti hatásokat kiváltó jelentős közvetlen és közvetett környezeti tényezők leírása, és az e tényezőkkel kapcsolatos hatások jellegének ismertetése¹¹⁰;
- a jelentős környezeti tényezőkkel és hatásokkal kapcsolatos, környezeti célok és célkitűzések leírása;
- a szervezetről rendelkezésre álló teljesítményadatok összegzése összehasonlítva a környezeti célokkal és célkitűzésekkel, tekintettel a jelentős környezeti hatásokra.

Az összegzés magában foglalhatja a szennyező anyagok kibocsátására, a hulladéktermelésre, a nyersanyag, energia és víz felhasználására, az okozott zajterhelésre vonatkozó adatokat, valamint az EMAS rendelet VI. mellékletben ismertetett egyéb tényezőket.

Az adatoknak lehetővé kell tenniük az évenkénti összehasonlítást a szervezet környezeti teljesítménye alakulásának felmérése céljából;

Továbbá a *Környezetvédelmi nyilatkozat*:

- valósághűen mérje fel a szervezet teljesítményét;
- nem szakértők (nyilvánosság) számára közérthető és egyértelmű legyenek;
- évenkénti összehasonlítást biztosítson a szervezet környezeti teljesítménye alakulásának felmérése céljából;
- tegye lehetővé az összehasonlítást az ágazati, nemzeti vagy regionális szinten irányadó értékelésekkel;
- tegye lehetővé az összehasonlítást a vonatkozó jogi rendelkezésekkel.

A fenti ellenőrzési szempontok és lépések után amennyiben szükséges az OKTVF köztisztviselője e-mail-ben értesíti a szervezetet (ha van a tanácsadóját, ha ezt a szervezet képviselője igényli) és a környezetvédelmi hitelesítőt a szükséges módosításokról.

¹⁰⁹ Pl. egy bankfiók működése során, annak szennyvizével esetleg kibocsátott mérgező anyagok elhanyagolható jelentőségűek, az EMAS regisztrálás szempontjából nem releváns kérdés.

¹¹⁰ L. EMAS rendelet VI. mellékletét.

Ha a szervezet megfelelően módosította a *Környezetvédelmi nyilatkozatot* és a végső változatot a környezetvédelmi hitelesítő írásban elfogadta, aláírta, akkor a *Környezetvédelmi nyilatkozat* javításának lépése eredményesen lezárható.

2.1.5. Nyilvántartásba vétel

A nyilvántartásba vételi eljárás eredményesen lezárul, ha

- **a szervezet befizette** az igazgatási szolgáltatási díjat; továbbá az
- **az OKTVF**
 - **határozatban értesítette a szervezetet** az EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vételről, a határozat mellékleteként kiadta a szervezet nevét és telephelyének címét/címeit és a nyilvántartási számot tartalmazó *EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vételről szóló okiratot*, továbbá az EMAS jelet, valamint e levelében kéri a
 - *Környezetvédelmi nyilatkozat* évenkénti frissítését és emlékezteti a szervezetet a következő *Környezetvédelmi nyilatkozat* esedékességére;
 - szervezetet a végleges *Környezetvédelmi nyilatkozat* nyomtatott és elektronikus változatának megküldésére, majd azok beérkezése után ellenőrzi azokon az EMAS jel előírt használatát;
 - **frissítette** nyilvántartását és a nyilvántartás változásáról tájékoztatta¹¹¹ az EMAS Helpdesk-et (e-mail: emas@cec.eu.int), a következő adatokat továbbítva:
 - nyilvántartási szám (a 2004. március 25-26-i 14. cikk bizottsági megbeszélésén elfogadottak szerint),
 - a szervezet neve,
 - a szervezet címe,
 - a nyilvántartásba vett telephely(ek) neve,
 - a nyilvántartásba vett telephely(ek) címe,
 - kapcsolattartó személy neve,
 - a tevékenységek NACE-kódjai,
 - az alkalmazottak száma,
 - a környezetvédelmi hitelesítő (szervezet) neve,

¹¹¹ Az OKTVF köztisztviselői a nyilvántartás változásait tartalmazó adatokat havonta egyszer küldik meg az Európai Bizottság EMAS Helpdesk részére.

- akkreditálási száma,
- a következő *Környezetvédelmi nyilatkozat* időpontja;
- **ellenőrizte** a nyilvánosságra hozott információkat;
- határozatában közölte, EMAS rendelet szerinti – legfeljebb 36 hónapig érvényes¹¹² – nyilvántartásba vételről levélben **értesítette az érintett első fokú környezetvédelmi hatóságot**.

E levelében az OKTVF továbbiakban kéri jövőbeli tájékoztatását¹¹³ is, ha a hatóság az OKTVF-nek korábban tett nyilatkozatához képest változás tapasztalna, tehát ha

- az EMAS nyilvántartásban szereplő szervezet működése során a környezetvédelmi jogszabályok, vagy hatósági határozatok megsértését tapasztalja, vagy
- bármely olyan okot látna, ami miatt – véleménye szerint – a szervezet EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vételét felfüggeszteni, vagy törölni kellene. Utóbbi esetben is az OKTVF kéri a hatóságot, hogy tájékoztató leveléhez mellékelje az állítást igazoló eredeti okirat, feljegyzés fénymásolatát (ha létezik okirat, feljegyzés), továbbá részletesen fejtse ki álláspontját, a tényekből levont következtetését.
- határozatában közölte, EMAS rendelet szerinti – 36 hónapig érvényes – nyilvántartásba vételről levélben **értesítette az érintett a települési önkormányzat jegyzőjét**, továbbá e levelében
 - az OKTVF értesítését kéri a szervezettel szemben általa kezdeményezett, vagy tudomására jutott mindennemű jogi lépésről, különös tekintettel a Környezetvédelmi Törvény helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatai meghatározó fejezetére¹¹⁴;
 - kéri a települési önkormányzat jegyzőjét, hogy az OKTVF – EMAS nyilvántartó hivatali – határozatát a helyi eljárásnak/szokásoknak megfelelően tegyék közzé.

¹¹² L.: EMAS rendelet végrehajtására kiadott 2001/681/EK határozat, II. melléklet, 1. pontját.

¹¹³ L.: EMAS rendelet 6. cikk 4. pontját.

¹¹⁴ L.: 1995. évi LIII. törvény 46-48. §.

2.2. Az EMAS nyilvántartásba vétel megújítása és felülvizsgálata

Az EMAS rendelet szerint regisztrált szervezetek *Környezetvédelmi nyilatkozata* a hitelesítéstől függően legfeljebb 36 hónapig érvényes, ennek lejártakor a szervezet kérelmére, a státus megújítására kerülhet sor, továbbá ezen időszakon belül a *Környezetvédelmi nyilatkozat* felülvizsgálata (évenkénti frissítése) az EMAS nyilvántartó hivatal határozatának kézhezvételétől számított 12 havonta esedékes.

Ekkor az EMAS nyilvántartásban szereplő szervezetnek bizonyítania kell, hogy elérte környezetvédelmi céljait és megfelelő indikátorok alkalmazásával dokumentálta folyamatos fejlődését a *Környezetvédelmi nyilatkozatban*.

Egy regisztrált szervezet státusának megújítása és felülvizsgálata az előző fejezetben részletezett nyilvántartásba vételi eljáráshoz képest **azonos módon történik, kivéve a jogszabályi megfelelés ellenőrzését**, mivel a nyilvántartásba vétel utolsó lépéseiben az OKTVF már kérte az érintett hatóságokat, hogy értesítsék, ha tudomásukra jut a regisztrált szervezet, vagy annak vezetője által elkövetett bármilyen környezetvédelmi tartalmú jogsértés.

Ennek megfelelően a megújítás / felülvizsgálat az ügyrend jelen fejezetében részletezett 4 lépésben fog megvalósulni.

Az OKTVF munkatársa az esedékesség előtt 3 hónappal levélben emlékezteti a szervezet képviselőjét a megújítás, vagy a felülvizsgálat esedékességére.

Az új hitelesített nyilatkozatnak – a folyamatos hitelesített státus érdekében – egy hónappal a bejegyzés lejártá előtt kell megérkeznie az OKTVF-hez.

Az EMAS nyilvántartó hivatal munkatársai a megújítási / felülvizsgálati folyamatot négy hét alatt eredményesen le kívánják zárni, ha a

- szervezet az eljáráshoz szükséges okmányokat maradéktalanul benyújtotta;
- az igazgatási szolgáltatási díjat megfizette;
- az eljáráshoz benyújtott okmányok a vonatkozó jogszabályokban rögzített feltételeket teljesítik, jogszabályokhoz és az eljárásrendhez képest formai és tartalmi eltérést nem tartalmaznak.

A megújítási / felülvizsgálati folyamat tervezett időtartama a szervezet által az eltérés javítására, módosítására, vagy az okmányok pótlására, kiegészítésére fordított idejével növekedhet.

Az OKTVF köztisztviselője a szervezet képviselőjét minden esetben tájékoztatja a megújítási / felülvizsgálati folyamat állásáról, különös tekintettel az alábbi esetekre:

- *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlapjának és a Környezetvédelmi nyilatkozat* beérkezése után;
- az eltérések megszüntetésére hozott intézkedések elfogadásáról;
- a nyilvántartás megújítási / felülvizsgálati folyamat eredményes lezárásáról.

2.2.1. Kérelmezési adatok összegyűjtése

A kérelmezési adatok összegyűjtése lezárul, ha az OKTVF megkapja:

- az *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlapját*, az csak maradéktalan kitöltés után és aláírt állapotban fogadható el;
- a környezetvédelmi hitelesítő által minden oldalon aláírt *Környezetvédelmi nyilatkozatot*, valamint annak elektronikus formában rögzített változatát is.

2.2.2. A jelentkezés visszaigazolása

Az első lépés teljesülése esetén az OKTVF köztisztviselője **tájékoztatja a**

- **szervezet képviselőjét**
 - az *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlapjának* elfogadásáról, vagy nem megfelelő kitöltés esetében meghatározza a szükségessé váló javítási intézkedéseket;
 - a *Környezetvédelmi nyilatkozat* elfogadásáról, vagy az eltérés közlésével, utóbbi esetben meghatározza a szükségessé váló javítási intézkedéseket;
 - arról a tényről, hogy a szervezet (telephely) és a környezetvédelmi hitelesítő akkreditált tevékenységeinek TEÁOR'03 (NACE) szerinti neve és kódja megfelelnek-e egymásnak.

Három jegy (alágazat) alapján csak akkor lehetséges a nyilvántartás megújítási / felülvizsgálati eljárásának eredményes lezárása, ha a hitelesítő:

- háromjegyű (alágazati) tevékenységre akkreditált, vagy
- négyjegyű (szakágazati) kódra rendelkezik akkreditált státussal, akkor az adott háromjegyű kódhoz tartozó összes négyjegyű (szakágazati) kódra rendelkezik akkreditált státussal.
- **környezetvédelmi hitelesítőt** azokról a tényekről, hogy a(z)
 - szervezet az OKTVF-nél kezdeményezte az EMAS rendelet szerinti nyilvántartás megújítási / felülvizsgálati eljárásának megkezdését, (tehát az eljárás részeként az EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlap és a hitelesített *Környezetvédelmi nyilatkozat* beadását az OKTVF a szervezet felé visszaigazolta);
 - EMAS nyilvántartás megújítási / felülvizsgálati eljárásának végrehajtásakor sor kerülhet a hitelesített Környezetvédelmi nyilatkozat javítására, ezért a javítási folyamat végén a szervezet kérheti a *Környezetvédelmi nyilatkozat* végső változatának elfogadását;
 - szervezet (telephely) és a környezetvédelmi hitelesítő akkreditált tevékenységeinek TEÁOR'03 (NACE) szerinti neve és kódja megfelelnek-e egymásnak (az OKTVF a környezetvédelmi hitelesítők akkreditált tevékenységi köréről a NAT jelentései alapján, illetve a további tagállami EMAS nyilvántartó hivataloktól közvetlenül, vagy akkreditáló szervezet közhiteles nyilvántartása alapján szerez információkat);
- az **illetékes akkreditáló testületet** (NAT-ot) arról a tényről, hogy a szervezet (telephely) az OKTVF-nél kezdeményezte az EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vételi eljárás megkezdését.
- az **illetékes akkreditáló testületet** (hazai akkreditálás esetében a NAT-ot) arról a tényről, hogy a szervezet (telephely) az OKTVF-nél kezdeményezte az EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vételi eljárás megkezdését, továbbá kérdést tesz fel, hogy a
 - *Környezetvédelmi nyilatkozat*ot hitelesítő személy – hitelesítő szervezet esetében a hitelesítést végző személyzet – akkreditált tevékenységeinek mi a TEÁOR'03 (NACE) szerinti neve és kódja;

- NAT-nak, ha egy más tagállam akkreditáló testülete általa akkreditált környezetvédelmi hitelesítő magyarországi tevékenységéről van szó, akkor a hitelesítő
 - az EMAS rendelet V. mellékletének 5.3.2. pontja szerint járt-e el;
 - tevékenysége – a szükséges jogi és nyelvi ismeretekre tekintettel – megfelelt-e a NAT követelményeinek.

2.2.3. A Környezetvédelmi nyilatkozat javítása

A Környezetvédelmi nyilatkozat javítása azonosan megegyezik a 2.1.4.. pontban írtakkal.

2.2.4. Nyilvántartásba vétel megújítása és felülvizsgálata

A nyilvántartásba vétel megújítási / felülvizsgálati eljárása eredményesen lezárul, ha

- **a szervezet befizette** az igazgatási szolgáltatási díjat; továbbá az
- **az OKTVF**
- **határozatban értesítette a szervezetet** az EMAS rendelet szerinti nyilvántartás eredményes megújításáról / felülvizsgálatáról, megújítás esetében a határozat mellékleteként (felülvizsgálat során a határozatnak nincs melléklete) kiadta a szervezet nevét és telephelyének címét/címeit és a nyilvántartási számot tartalmazó *EMAS rendelet szerinti nyilvántartásba vételről szóló okiratot*, továbbá az EMAS jelet, valamint e levelében kéri a
 - *Környezetvédelmi nyilatkozat* évenkénti frissítését és emlékezteti a szervezetet a következő *Környezetvédelmi nyilatkozat* esedékességére;
 - szervezetet a végleges *Környezetvédelmi nyilatkozat* nyomtatott és elektronikus változatának megküldésére, majd azok beérkezése után ellenőrzi azokon az EMAS jel előírt használatát;
- **frissítette** nyilvántartását és a nyilvántartás változásáról tájékoztatta¹¹⁵ az EMAS Helpdesk-et (e-mail: emas@cec.eu.int), a következő adatokat továbbítva:
 - nyilvántartási szám (a 2004. március 25-26-i 14. cikk bizottsági megbeszélésén elfogadottak szerint),

¹¹⁵ Az OKTVF köztisztviselői a nyilvántartás változásait tartalmazó adatokat havonta egyszer küldik meg az Európai Bizottság EMAS Helpdesk részére.

- a szervezet neve,
- a szervezet címe,
- a nyilvántartásba vett telephely(ek) neve,
- a nyilvántartásba vett telephely(ek) címe,
- kapcsolattartó személy neve,
- a tevékenységek NACE-kódjai,
- az alkalmazottak száma,
- a környezetvédelmi hitelesítő (szervezet) neve,
- akkreditálási száma,
- a következő *Környezetvédelmi nyilatkozat* időpontja;
- **ellenőrizte** a nyilvánosságra hozott információkat.

2.3. Egy szervezet EMAS nyilvántartásba vételének felfüggesztése és visszahelyezése

Ha az OKTVF olyan bizonyítékhoz jut, amely szerint az EMAS nyilvántartásban szereplő szervezet többé már nem felel meg az EMAS rendelet egy vagy több előírásának, a nem-megfelelés **értékelése után** a szervezet bejegyzését fel kell függeszteni.

Négy különböző ok vezethet az EMAS rendelet szerint regisztrált szervezet nyilvántartásból való felfüggesztéséhez:

- **ha az akkreditáló testület** jelentése szerint, a hitelesítő nem végezte tevékenységét kellő alaposággal, például a hitelesítő
 - nem akkreditált az EMAS rendelet szerinti *Környezetvédelmi nyilatkozatok* hitelesítésére,
 - TEÁOR'03 (NACE) kódjai nem felelnek meg a szervezet tevékenységének,
 - tevékenysége nem felel meg a függetlenség szabályának;
- **ha a szervezet** az OKTVF-nek **nem küldött írásbeli nyilatkozatot**, amely szerint az EMAS nyilvántartásból való törlését kéri (szervezete számára lemond az EMAS nyilvántartásról), **és nem küldte be**
 - a *Környezetvédelmi nyilatkozat* frissített / megújított változatát megfelelő¹¹⁶ időben; **vagy**

¹¹⁶ L. előző (2.2.) fejezetet.

- a hiánytalanul és megfelelően kitöltött *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlap*-ot; **vagy**
- az igazgatási szolgáltatási díjat.

Ha a szervezet írásbeli nyilatkozatában **kéri** az EMAS nyilvántartásból való **törlését** (szervezete számára lemond az EMAS nyilvántartásról), akkor a törlés szabályai szerint¹¹⁷ kell eljárni.

- **Ha az első fokú hatóságok** bizonyítékkal szolgáltak arra, hogy a nyilvántartásban szereplő szervezet többé már nem felel meg az EMAS rendelet egy vagy több előírásának, környezetvédelmi jogszabályok előírásainak;
- **ha egy további harmadik fél** (környezetvédelmi civil kezdeményezések, alapítványok, akár magánszemélyek) bizonyítékkal szolgál arra, hogy a nyilvántartásban szereplő szervezet többé már nem felel meg az EMAS rendelet egy vagy több előírásának, környezetvédelmi jogszabályok előírásainak.

Bizonyítéknak tekinthető egy írásos jelentés vagy újságcikk, ami a környezetvédelmi jogszabályok megsértéséről vagy környezeti kár okozásáról szól.

Az EMAS nyilvántartó hivatal a szolgáltatott bizonyíték megalapozottságának mérlegelése során figyelembe veszi

- egyrészt az EMAS rendelet előírását¹¹⁸, amely szerint azon eseményekre tekintettel, amelyek valószínűleg **hátrányosan érintik az EMAS hitelességét** a szervezetet a nyilvántartásból fel kell függeszteni, vagy törölni kell;
- másrészt a szervezet jogi nem-megfelelését a következő **esetek valamelyike** mutatja:
 - környezeti károkozás történt, és ezt valószínűleg a nyilvántartásban szereplő szervezet okozta, **vagy**
 - a helyreállításra tett intézkedéseket a szervezet nem tette meg időben, (intézkedési terve nem tartalmazza azt, hogy ki viseli a költségeket, ki végzi a munkát, előírt határidő mellett), **vagy**
 - a szervezet vezetési rendszerében nem tették meg a helyesbítő (javító) intézkedéseket, hogy megelőzzék a károkozás újbóli előfordulását (pl.

¹¹⁷ L.: 2.4. fejezet.

¹¹⁸ L.: EMAS rendelet 6. cikk (4) bekezdését.

környezetvédelmi civil kezdeményezések, alapítványok, magánszemélyek panaszára nem megfelelően válaszoltak).

Amennyiben a harmadik fél nem tud bizonyítékkal szolgálni, a szervezet nem kerül az EMAS nyilvántartásból felfüggesztésre, ugyanekkor az OKTVF írásban fordul a hitelesítőhöz, hogy az eset felülvizsgálatát foglalja bele a következő környezetvédelmi ellenőrzésébe.

Az EMAS nyilvántartó hivatal felfüggeszti a szervezetet a nyilvántartásból:

- ha az akkreditáló testület a hitelesítési szabályok megsértését jelenti;
- ha a szervezet az OKTVF-nek nem küldött írásbeli nyilatkozatot, amely szerint az EMAS nyilvántartásból való törlését kéri (szervezete számára lemond az EMAS nyilvántartásról), és nem küldte be
 - a *Környezetvédelmi nyilatkozat* frissített / megújított változatát megfelelő¹¹⁹ időben; **vagy**
 - a hiánytalanul és megfelelően kitöltött EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlap-ot; **vagy**
 - az igazgatási szolgáltatási díjat;
- ha a szolgáltatott bizonyítékot megalapozottnak tartja.

Az EMAS nyilvántartásból történő felfüggesztés **első lépésében** az OKTVF

- határozatban értesíti a szervezetet intézkedéséről; **és** a
- nyilvántartásban a „felfüggesztve” bejegyzést és a bejegyzés dátumát rögzíti.

Az OKTVF felfüggesztést közlő határozatában

- meghatározza azokat az okokat (okot), amelyek miatt EMAS nyilvántartó hivatal úgy találta, hogy a szervezet nem felel meg az EMAS rendelet feltételeinek;
- határozata elleni fellebbezésre a kézhezvételétől számított 30 napos határidőt határoz meg;
- felhívja a szervezet figyelmét, hogy a
 - fellebbezésben a felfüggesztés okait megdöntő bizonyítékkal kell szolgálnia;
 - nyilvántartásból **törlésre kerül**, ha 30 napon belül nem kéri¹²⁰ státusának – legfeljebb egy évre szóló – felfüggesztését.

¹¹⁹ L. előző (2.2) fejezetet.

Az OKTVF a felfüggesztést közlő határozatát a szervezeten kívül tájékoztatásul megküldi

- az első fokú hatóságoknak,
- a hitelesítőnek,
- a települési önkormányzat jegyzőjének, kérve a határozat helyi eljárásnak / szokásoknak megfelelő közzétételét, a lakosság tájékoztatását, és
- harmadik fél által szolgáltatott megalapozott bizonyítékok alapján indított eljárás (érintettség) esetén a harmadik félnek.

Ha a szervezet nem válaszol, azaz – a kézhezvételétől számított 30 napon belül – **nem fellebbezi meg** az EMAS nyilvántartó hivatal felfüggesztő határozatát, akkor az EMAS nyilvántartásból (a következő fejezet¹²¹ tartalma szerint) **törölni** kell.

A szervezet válaszában kéri státuszának meghatározott időre – legfeljebb egy évre – szóló felfüggesztését, vagy szervezete számára lemond az EMAS nyilvántartásról.

- Ha a szervezet írásbeli nyilatkozatában **kéri** az EMAS nyilvántartásból való **törlését** (szervezete számára lemond az EMAS nyilvántartásról), akkor a törlés tartalma szerint¹²² kell eljárni.
- Amennyiben a szervezet a nyilvántartásból történő (legfeljebb egy évre) szóló felfüggesztését kéri, akkor az EMAS nyilvántartó hivatal:
 - a nyilvántartásban – már szereplő „felfüggesztve” és a felfüggesztés kezdete (bejegyzés dátuma) mellé – rögzíti a felfüggesztési időszak végét (határidőt) jelentő dátumot;
 - a nyilvántartás változásáról tájékoztatta az EMAS Helpdesk-et¹²³;
 - a felfüggesztési időszakot (határidőt is) tartalmazó határozatot küld (módosított határozatot ad ki), amelyben döntésének okait megerősítve, határidővel kiegészítve a felfüggesztési időszakban **megtiltja az EMAS jel használatát**, továbbá a szervezet **nem állíthatja**, hogy **szerepel az EMAS nyilvántartásban**.

Az OKTVF kéri a szervezetet, hogy tájékoztassa arról, **ha a felfüggesztés okait megszüntette**. Ekkor az EMAS nyilvántartó hivatal (l. később részletezett módon) **rendelkezik a felfüggesztés megszüntetéséről**.

¹²⁰ Ha a szervezet nem válaszol ebben az időszakban, akkor úgy kell tekinteni, hogy nem kíván a nyilvántartásban szerepelni.

¹²¹ L.: 2.4. fejezetet.

¹²² L.: 2.4. fejezet.

¹²³ E-mail: emas@cec.eu.int.

Ha az érintettek **megfellebbezik** a határozatot, akkor az EMAS nyilvántartó hivatal számukra **egyeztető megbeszélést** (meghallgatást) szervez.

A hitelesítő tevékenységére vonatkozó bizonyíték esetében nem kell meghallgatást tartani. Az esetet az akkreditáló testületnek kell megvizsgálnia, majd a vizsgálat eredményéről értesíti az OKTVF-et.

Ha az akkreditáló testület az OKTVF-et arról értesíti, hogy a hitelesítő tevékenysége érvénytelen, akkor az EMAS nyilvántartó hivatal a felfüggesztés **első lépésében** (l. feljebb) leírtak szerint jár el:

- határozatban értesíti a szervezetet intézkedéséről; és a
- nyilvántartásban a „felfüggesztve” bejegyzést és a bejegyzés dátumát rögzíti.

Ha a szervezet az OKTVF-et a környezetvédelmi hitelesítő ellenjegyzésével arról tájékoztatja, hogy **a felfüggesztés okait megszüntette**, akkor az EMAS nyilvántartó hivatal (l. később részletezett módon) **rendelkezik a felfüggesztés megszüntetéséről**

A meghallgatáson a szervezetnek kell bizonyítékkal szolgálnia, hogy a jogszabálysértést megszüntették, és kielégítő lépéseket tettek annak biztosítására, hogy a jogszabálysértés többé ne forduljon elő.

Minden bizonyítékot minden fél számára elérhetővé kell tenni a meghallgatás előtt. Az EMAS nyilvántartó hivatal a meghallgatásról jegyzőkönyvet¹²⁴ vesz fel, döntését a meghallgatáson hozza meg, vagy legfeljebb két hetes döntéshozatali időtartamot jelöl meg.

Ha a szervezet a meghallgatáson a jogszabálysértés megszüntetésére– az EMAS nyilvántartó hivatal döntése alapján – **nem tud bizonyítékkal szolgálni**, akkor vagy a

- korábbi (a **felfüggesztésről** szóló) határozat – az első felfüggesztés dátuma alapján számított legfeljebb egy évre történő – **fenntartására**; **vagy** a
- szervezet **törlésére** kerül sor az EMAS nyilvántartásból.

Ha a szervezet a meghallgatáson a jogszabálysértést megszüntetésére **megalapozott bizonyítékkal** szolgál a környezetvédelmi hitelesítő ellenjegyzésével, akkor az EMAS nyilvántartó hivatal döntése alapján **rendelkezik a felfüggesztés megszüntetéséről**.

A felfüggesztés megszüntetését eredményezi, ha a hatóságok részéről bevont szakértők konszenzusra jutnak abban, hogy a szolgáltatott bizonyítékok a következőket erősíti meg:

¹²⁴ L.: Az Áe. (1957. évi IV. törvény az államigazgatási eljárás általános szabályairól) (2) bekezdése szerint.

- az érdekelt felek közötti megegyezés a kár értékelésében;
- a helyreállításra tett intézkedések (pl. ki viseli a költségeket, ki végzi a munkát, meghatározott határidők mellett);
- javításra tett intézkedések a vezetési rendszerben, hogy megelőzzék az esemény újbóli előfordulását.

A felfüggesztés megszüntetését eredményező bizonyítékokat, a felfüggesztést kezdeményező dokumentációhoz kell csatolni.

Ha a szervezet – az EMAS nyilvántartó hivatal döntése alapján – a felfüggesztés okát megszüntette, akkor **az OKTVF**

- **a felfüggesztés megszüntetéséről szóló határozatát a szervezeten kívül** tájékoztatásul megküldi
 - az első fokú hatóságoknak,
 - a hitelesítőnek,
 - a települési önkormányzat jegyzőjének, kérve a határozat helyi eljárásnak / szokásoknak megfelelő közzétételét, a lakosság tájékoztatását, és
 - harmadik fél által szolgáltatott megalapozott bizonyítékok alapján indított eljárás (érintettség) esetén a harmadik félnek; továbbá
- nyilvántartásban **a „felfüggesztve” bejegyzést törléséről gondoskodik**, azaz a szervezet ismét szerepel az EMAS nyilvántartásban;
- a nyilvántartás változásáról **tájékoztatja** az EMAS Helpdesk-et¹²⁵;
- ellenőrzi a nyilvánosságra hozott információkat.

2.4. Egy szervezet EMAS nyilvántartásba vételének törlése

Ha kielégítő bizonyítékkal rendelkezik az EMAS nyilvántartó hivatal ahhoz, hogy a bejegyzett szervezet

- az EMAS rendelettel szemben súlyos mértékű mulasztást követ el, a környezetvédelmi **jogszabályok rendelkezéseit nem tartja be, és**
- a nem-megfelelés **korrekciója nem lehetséges**, vagy ez csak az EMAS hitelességének hátrányával valósítható meg,

akkor a szervezetet a nyilvántartásból törölni kell.

¹²⁵ E-mail: emas@cec.eu.int.

Négy különböző helyzet vezet az EMAS nyilvántartásból való törléshez, **ha a szervezet:**

- írásbeli nyilatkozatában **kéri** az EMAS nyilvántartásból való **törlését** (szervezete számára lemond az EMAS nyilvántartásról).
A nyilatkozatot a vezetésnek, pl. az ügyvezető igazgatónak kell aláírnia.
- **nem válaszolt** 30 nappal a határidő lejárta után sem arra a levélre, amelyben értesítették arról, hogy megkezdték a nyilvántartásból való felfüggesztési eljárását. Ezt a levelet iktatott levél formájában kell küldeni, és fel kell benne tüntetni, hogy amennyiben a szervezet nem válaszolt, törölni fogják a nyilvántartásból;
- **nem tud** a felfüggesztés megszüntetéséhez szükséges **bizonyítékkal szolgálni** az első felfüggesztéstől számított 12 hónapon belül, vagy annak a hónapnak a végéig, amikor a hitelesítése lejárt; továbbá
- **ellen** – a felfüggesztési eljárás során – **a meghallgatás bizonyítékkal szolgál** arra, hogy a nem-megfelelés korrekciója nem lehetséges, vagy nem lehetséges az EMAS hitelességének károsítása nélkül.

Az EMAS nyilvántartásból történő törléskor az OKTVF

- határozatban értesíti a szervezetet intézkedéséről; **és** határozatát tájékoztatásul megküldi
 - az első fokú hatóságoknak,
 - a hitelesítőnek,
 - a települési önkormányzat jegyzőjének, kérve a határozat helyi eljárásnak / szokásoknak megfelelő közzétételét, a lakosság tájékoztatását, és
 - harmadik fél által szolgáltatott megalapozott bizonyítékok alapján indított eljárás (érintettség) esetén a harmadik félnek; továbbá
- nyilvántartásból törli a szervezet adatait; továbbá a
- fellebbezési határidő lejártakor a nyilvántartás változásáról tájékoztatja az EMAS Helpdesk-et¹²⁶;
- ellenőrzi a nyilvánosságra hozott információkat.

Az OKTVF törlést közlő határozatában

- meghatározza azokat az okokat (okot), amelyek miatt törli a szervezetet az EMAS nyilvántartásból;

¹²⁶ E-mail: emas@cec.eu.int.

- határozata elleni fellebbezésre a kézhezvételétől számított 15 napos határidőt határoz meg.

2.5. Az EMAS rendelet szabályszegése esetén alkalmazható közigazgatási intézkedések összefoglalása

2.5.1. Fellebbezési eljárás

Az OKTVF, mint az EMAS nyilvántartó hivatal, határozatban közli döntéseit a következő esetekben. A szervezet

- nyilvántartásba vételéről, vagy kérelmének elutasításáról;
- nyilvántartásának eredményes megújításáról / felülvizsgálatáról,
- nyilvántartásból történő felfüggesztéséről, a felfüggesztés megszüntetéséről (azaz ismételt nyilvántartásba vételéről);
- nyilvántartásból történő törléséről.

Az EMAS nyilvántartó hivatal határozatainak fellebbezésekor – további rendelkezés hiányában – a fellebbezés általános szabályai¹²⁷ szerint jár el.

Az általános szabályoknak megfelelően¹²⁸ a kiadott határozatnak – többek között – a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat lehetőségéről való tájékoztatást is tartalmaznia kell.

A jogorvoslatok lehetősége, a fellebbezésen kívül, az Áe. alapján továbbiakban még kiegészül:

- a felügyeleti intézkedéssel,
- az ügyészi intézkedésekkel,
- az államigazgatási határozat bíróság előtti felülvizsgálatával is.

Az OKTVF határozataival kapcsolatos felügyeleti hatáskörrel a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KvVM) rendelkezik, továbbá ugyancsak a KvVM, mint másodfokú hatóság jár el a következő fellebbezési eljárási esetekben is:

- **ha a szervezet** megfellebbezi a nyilvántartásba vételi **kérelmének elutasítását**, vagy a nyilvántartásból történő **törlését**.
- **ha egy további harmadik fél** (környezetvédelmi civil kezdeményezések, alapítványok, akár magánszemélyek) kezdeményezésére indított felfüggesztési eljárás

¹²⁷ L. az Áe. 62. §.

¹²⁸ L. az Áe. 43. §. (1) bek.

megszüntetéséről (azaz ismételt nyilvántartásba vételéről) szóló határozatot nem fogadja el.

A fellebbezést a KvVM-nek címezve, írásban, három példányban kell benyújtani az OKTVF főigazgatójánál, a határozat kézhezvételétől számított 15 napon belül. A beadvány benyújtásával egyidejűleg a fellebbező köteles az eljárás várható költségeit a vonatkozó jogszabály (l.: 4.2.) szerint megelőlegezni és viselni.

Az OKTVF főigazgatója a fellebbezést a kézhezvételtől számított legfeljebb nyolc napon belül az ügy összes iratával együtt a KvVM-nek továbbítja.

A KvVM

- a fellebbezés benyújtásától számított harminc napon belül érdemi határozatot hoz;
- az elbírálási határidőt indokolt esetben, egy ízben legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja, erről az érintettet írásban értesíti;
- a fellebbezéssel megtámadott határozatot és az azt megelőző eljárást részletesen kivizsgálja;
- eljárása során – a tényállás tisztázása érdekében – az érdekelt, illetve érintett feleket szükség esetén meghallgathatja;
- a fellebbezési kérelem alapján indult eljárás eredményeként a megtámadott határozatot saját határozatában
 - helyben hagyja, vagy
 - megsemmisíti, vagy a
 - határozat megsemmisítése mellett az OKTVF-et új eljárás lefolytatására kötelezi.

2.5.2. Jogosulatlan, vagy nem megfelelő EMAS jel használat, hivatkozás

A Bizottság Határozatában rögzítette, hogy **az EMAS jel a Rendelet védjegye**¹²⁹.

Az EMAS jel használatára vonatkozó követelményeket az EMAS rendelet 8. cikke tartalmazza, azok felülvizsgálatára a 15. cikk (3) bekezdése a Bizottságot hatalmazta fel.

¹²⁹ L.: 2001/681/EK határozat III. melléklet 1.1.pont.

Ha az OKTVF a nyilvántartásba vett szervezet nem megfelelő jel használatát tapasztalja, vagy jut tudomására, akkor haladéktalanul kezdeményezi a helytelen gyakorlat megszüntetését, a helytelen gyakorlat mértékétől függően dönthet a státus felfüggesztéséről.

Az EMAS nyilvántartásban felfüggesztett szervezet számára az OKTVF megtiltja az EMAS jel használatát, továbbá a szervezet nem állíthatja, hogy szerepel az EMAS nyilvántartásban.

Ha az OKTVF jogosulatlan EMAS jel használatot, vagy hivatkozást tapasztal, akkor azonnal felhívja a szervezet figyelmét arra, hogy ez a gyakorlat kimeríti a jogosulatlan védjegy használatot vagy hivatkozást, és kéri ennek azonnali megszüntetését.

Felhívja a szervezet figyelmét arra, hogy az EMAS rendelet rendelkezéseinek be nem tartásából származó szabályszegéssel kapcsolatos közigazgatási intézkedések a védjegyek oltalmát megvalósító törvényre¹³⁰ hivatkozva kezelhetők.

2.6. Az EMAS nyilvántartás működése

Az EMAS nyilvántartás hivatalos bizonyítéka annak, hogy egy szervezet szerepel az EMAS nyilvántartásban.

Az OKTVF – mint a magyarországi EMAS nyilvántartó hivatal – közvetlen kapcsolatot tart fenn az Európai Bizottság által működtetett EMAS Helpdesk-vel, aki összesíti a tagállamokban regisztrált szervezetek adatait, a jegyzéket nyilvánosságra hozza¹³¹ és működteti az adatokat tartalmazó honlapot.¹³²

A magyarországi telephellyel rendelkező, EMAS rendelet szerint nyilvántartott szervezetek adatait a KvVM által fenntartott honlap¹³³ is közli, hozzájárulva a nyilvánosság számára biztosított információ átláthatóságához és egyértelműségéhez.

A regisztrált szervezetek közzétett adatai a következők:

- nyilvántartási szám (a 2004. március 25-26-i 14. cikk bizottsági megbeszélésén elfogadottak szerint),
- a szervezet neve,
- a szervezet címe,
- a nyilvántartásba vett telephely(ek) neve,

¹³⁰ L.: 1997. évi XI. törvény a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról.

¹³¹ L. EMAS rendelet 7. cikk (3) bek.

¹³² http://europa.eu.int/comm/environment/emas/about/participate/sites_en.htm

¹³³ <http://emas.kvvm.hu>

- a nyilvántartásba vett telephely(ek) címe,
- a tevékenységek NACE-kódjai,
- a nyilvántartásba vett telephely(ek) elérhetősége (telefon-, faxszámok, e-mail, honlap címek,)
- a megjegyzés rovatba – a szervezet bejegyzését felfüggesztő eljárás eredményeként – a „felfüggesztve” bejegyzés, továbbá annak kezdeti dátuma és határideje kerülhet.

Az EMAS regisztrálás érvényességi időszakában történő változásokat követően, a közzétételre szánt adatok mihamarabb megtörténő frissítését az OKTVF munkatársai a következő esetekben mindig végrehajtják:

- nyilvántartásba vétel;
- felülvizsgálat eredményeképp a nyilvántartás fenntartása;
- felfüggesztés;
- a felfüggesztés megszüntetése;
- törlés,
- adatváltozás.

Az OKTVF a nyilvántartásba vett szervezetekről még a következő adatokat rögzíti és adja meg az EMAS Helpdesk munkatársainak:

- a szervezetnél
 - kapcsolattartó személy neve,
 - az alkalmazottak száma;
- a környezetvédelmi hitelesítő
 - neve,
 - akkreditálási száma;
- a következő *Környezetvédelmi nyilatkozat* (a megújítás) időpontja.

Az OKTVF munkatársai az előző hónapban történő adatváltozásokat – az Európai Bizottság EMAS Helpdesk-jével előzetesen egyeztetve – legalább havonta továbbítják¹³⁴, majd ellenőrzik a közzétett adatokat.

¹³⁴ L. EMAS rendelet 7. cikk (2) bekezdést.

Az OKTVF munkatársai a regisztrálási folyamat végrehajtása során (saját felhasználásra), a fenti adatokon és az *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlapban* szolgáltatott információkon kívül a következő adatokat jegyezhetik fel, rögzíthetik:

- az érintett felekkel folytatott levelezéseinek állapota (levél kiküldésének, válasz beérkezésének dátuma),
- a szervezetnek küldendő (a megújítás, vagy a felülvizsgálat esedékességére) emlékeztető levelek időszaka,
- a felülvizsgálat esedékességének dátuma.

A regisztrálást kérelmező szervezetek minden beérkező levelét, kérelmét, az eljárás lefolytatásához, majd a státus fenntartásához szükséges minden további kiegészítő levelezéseket, bizonyítékokat az EMAS regisztrálás érvényességi időszakában, és azt követően további 6 évig a OKTVF EMAS regisztrálással megbízott munkatársai őrzik meg. A megőrzési időn túl az OKTVF munkatársai gondoskodnak azok megsemmisítéséről.

2.7. A környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer ösztönzése

Az EMAS rendelet több pontja szerint¹³⁵ a kormányzat (KvVM) feladata az ösztönzés, nem pedig a regisztrálást végrehajtó szervezeté.

Általánosságban elmondható, hogy az ösztönzésre tett intézkedéseknek pénzügyi és politikai vonzatuk is van, amelyekkel a tagállamoknak már előre rendezniük kell.

Ugyanakkor a tagállamok szabadon dönthetnek az EMAS rendelet keretében tevékenykedő szervezetekről, így a regisztráló szervezet megbízható azon célcsoportok felé történő ösztönzéssel, mellyel együtt dolgoznak, mint például a szervezetek, tanácsadók, a hitelesítők és a hatóságok.

Az OKTVF készen áll arra, hogy a bejegyzési eljárással kapcsolatosan felmerülő adminisztratív jellegű kérdésekre, bármikor választ adjon, különös tekintettel a kérelmező szervezetek és a hitelesítők *Környezetvédelmi nyilatkozattal* kapcsolatos kérdéseire.

¹³⁵ L. EMAS rendelet preambuluma 7 - 8, 10, 14 – 15 pontjait, és a 11. cikk (1) és (2), továbbá a 12. cikk (1) bekezdést.

Az OKTVF törekszik az EMAS regisztrálásban érdekelt célcsoportokkal együttműködve elősegíteni a rendszer elemeinek közös értelmezését, ezért hozza létre **az EMAS Tanácsadó Testületet**.

2.7.1. Az EMAS Tanácsadó Testület működési rendje

Az OKTVF – mint a magyarországi EMAS nyilvántartó hivatal – függetlenségét és semlegességét a főigazgató által felkért 9 tagú EMAS Tanácsadó Testület működése segíti. Az átláthatóság és az azonos súlyú képviseleti elvek, továbbá a környezet védelmének általános szabályairól szóló törvény (Kvt.) 97. § (1) alapján¹³⁶ a következő érdekelt felek, szervezetek alkotják:

- **állami**, államigazgatási szektor képviseletében a következő intézmények, szervezetek delegáltja:
 - Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium,
 - Gazdasági és Közlekedési Minisztérium,
 - települési önkormányzatok képviseletében¹³⁷ a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége;
- **magán** szektor, szervezetek¹³⁸ képviseletében¹³⁹ a következő szervezetek delegáltja
 - Magyar Kereskedelmi és Iparkamara,
 - Magyar Agrárkamara,
 - Ipartestületek Országos Szövetsége¹⁴⁰;
- **civil** kezdeményezések, alapítványok, oktatás, tanácsadás képviseltében:
 - a Környezet- és Természetvédő Társadalmi Szervezetek Országos Találkozója által delegált képviselő,
 - EMAS szerinti rendszerek bevezetését elősegítő szervezetek, természetes személyek képviseletében az Európai Minőségügyi Szervezet¹⁴¹ Magyar Nemzeti Bizottságának (EOQ MNB) delegáltja;
 - egy környezetgazdaságtan, vagy környezetjog hazai egyetemi szintű oktatásában résztvevő egyetemi oktató.

¹³⁶ Az 1995. évi LIII. törvény 97. § (1) bekezdése a természetes személyek, jogi személyek és jogi személyiség nélküli szervezetek feltételek melletti jogát határozza meg a környezettel kapcsolatos eljárásokban.

¹³⁷ Figyelembe véve az önkormányzat államtól való viszonylagos függetlenségét, egyszerűség kedvéért inkább az „állami szektorhoz” csoportosítva.

¹³⁸ A **szervezet** meghatározása: EMAS rendelet 2. cikk s) pontja szerint.

¹³⁹ L.: a gazdasági kamarákról szóló 1999. évi CXXI. törvény 6. § (1) bekezdését.

¹⁴⁰ Mikro-, kis- és középvállalkozások képviseletében, összhangban az EMAS rendelet 11. cikkével.

¹⁴¹ EOQ: European Organization for Quality (l.: <http://www.eoq.org>); továbbá: <http://www.eoq.hu>

Az EMAS Tanácsadó Testület évenkénti áttekintés után és figyelembe véve e tevékenység működési tapasztalatait, javaslatokat tehet az OKTVF főigazgatójának az EMAS nyilvántartó hivatal ügyrendjének szükségessé váló módosítására, tekintettel az EMAS-ra és a vonatkozó jogszabályokra, az EMAS nyilvántartó hivatal működésének jóváhagyott ügyrendjére.

Az EMAS Tanácsadó Testület az OKTVF főigazgatójával együttműködve elkötelezett az EMAS hazai népszerűsítésében.

Az EMAS Tanácsadó Testület tagjai társadalmi megbízatásként¹⁴² ellátott munkájukat akkor kezdhetik meg, ha a tag

- rendelkezik az OKTVF főigazgatójának felkérésével (az OKTVF főigazgatója felkérését a képviselt szervezet esetében a meghatalmazás átadása után adja ki), továbbá
- aláírta a *Függetlenséget kijelentő nyilatkozatot*, amely értelmében az OKTVF főigazgatójának felkérése alapján az EMAS Tanácsadó Testületben végzett munkáját – az EMAS rendelet és a további kapcsolódó jogszabályok²³³ előírásai, és az EMAS nyilvántartó hivatal jóváhagyott ügyrendje szerint – pártatlanul végzi, az Áe. abszolút¹⁴³ és relatív¹⁴⁴ kizárási szabályainak²³⁴ alkalmazása mellett.

A Tanácsadó Testület tagjai meghatalmazásának és az OKTVF főigazgató felkérésének érvényességi időtartama három év, azok megújítása többször is megismételhető.

Az EMAS Tanácsadó Testület tagjainak megbízatása megszűnik,

- ha a tag meghatalmazását a képviselt szervezet, vagy a felkérését az OKTVF főigazgatója visszavonja, vagy az érintettek az érvényességi időtartamot nem újítják meg;
- ha a tag lemond meghatalmazásáról, vagy a felkérést nem fogadja el;
- a tag halála esetén.

¹⁴² Értsd: díjazás nélkül.

¹⁴³ Az Áe. 19. § (7) bekezdés szerint az államigazgatási ügyben eljáró testület tagjával és vezetőjével szemben a kizárási szabályait megfelelően alkalmazni kell, továbbá a **97. § b)** pontja meghatározza a *hozzátartozó* fogalmát.

¹⁴⁴ Az Áe. 19. § (3) bekezdése szerint az eljárásból kizárható, akitől az ügy tárgyilagossága megítélésére nem várható el (pl. azért, mert az ügyfelek valamelyikével hozzátartozói vagy haragos, ellenséges viszonyban van).

Az EMAS Tanácsadó Testület működésének felügyelete, valamint a működésével kapcsolatos vitás kérdésekben, például tagok kizárásának, az összeférhetetlenség felmerülése esetén állásfoglalás és döntés az OKTVF főigazgatójának jogköre és felelőssége.

Az EMAS Tanácsadó Testület üléseit az OKTVF főigazgatójának kezdeményezésére, vagy az egyik oldal egyhangú kezdeményezésére szükség szerint, de legalább évente egyszer tartja meg.

Az ülések helyszínét és a titkári teendőket az OKTVF biztosítja, a Tanácsadó Testület tagjainak javaslatát az ülés jegyzőkönyvében rögzítik.

Az ülések levezető elnöke az OKTVF főigazgatója, a jegyzőkönyvet két tag aláírásával hitelesíti.

A hitelesített jegyzőkönyveket, továbbá az EMAS Tanácsadó Testület tagjaival kapcsolatos érvényüket veszített iratokat az EMAS nyilvántartó hivatal 6 évig őrzi meg, utána gondoskodik azok selejtezéséről.

ÖSSZEFOGLALÁS, KÖVETKEZTETÉSEK

Szakedolgozatom első részében az EMAS közpolitikai alapelveken és irányítási szabványokon alapuló előzményeit ismertettem, kiemelve az EMAS egyik alapelemét, a környezetvédelmi hitelesítők akkreditálását.

Az akkreditálás intézményének jelentőségét annak az aktuális kérdésnek a megválaszolásában látom, hogy mi az állam szerepe, feladata egy adott államigazgatási szakterületen. Egy biztos, feladatait hatékonyabban kell ellátnia, kisebb ráfordítások mellett, szerepét változtatnia kell.

Az akkreditálást azért tartom fontosnak, mert megteremtette azt az államigazgatástól is független (Magyarországon köztisztviselési formában működő) intézményt, amelynek működését részletesen szabályozottan, nyilvánosan, az érdekelt felek egyensúlyára épített legitimitással látja el. Ezen intézményi kereten belül mindazon ágazatok, szakmák, tevékenységek független felügyelete, ellenőrzése, működésének igazolása ellátható, amelyekben kiemelt szerepet kap az érdekelt felek egyensúlyára, továbbá az adott tevékenységek részletes ismereteire, szabályaira épített független döntéshozatal.

Az államigazgatás számára nyilvánvalóan ez egy válaszút, amelyben indokolt az ágazatonkénti differenciált, megalapozott döntés mielőbbi meghozatala: önmaga akar-e továbbra is dönteni, részt venni a piaci szereplők – sokszor további állami intézmények (!) – működését alapjaiban meghatározó szabályoknak való megfelelés igazolásában, a tevékenységek felügyeletében, vagy törvényi felhatalmazással átadja-e ezt a feladatkört szabályozott szakmai szervezeteknek.

Az EMAS előzményeinek áttekintése után, összegeztem a környezetirányítási rendszerek és az EMAS különbségeit, továbbá a környezetirányítási rendszerek és a globális jelentéstételi kezdeményezés (GRI) mozgalom módszertana alapján készített (környezeti jelentés vagy fenntarthatósági jelentés címen kiadott) nyilatkozatok minősítési folyamatát.

Az EMAS hazai végrehajtásának helyzetét áttekintve megállapítható, hogy a több mint öt évvel ezelőtt kiadott kormányzati feladat-meghatározás óta ma sem rendelkezünk közzétett (véglegesített) eljárásokkal, amelyek alapján végrehajtható a környezetvédelmi hitelesítők akkreditálása, vagy a szervezetek nyilvántartásba vétele.

Időközben ugyan az EMAS I. rendeletet hatálytalanítva felváltotta (helyébe lépett) az EMAS II. rendelet, azonban az itt bekövetkező változások nem érintették a tagállami intézményrendszer kialakításának elveit és szabályait.

Az EMAS II. 2001. áprilisi hatályba lépése újabb hazai intézkedést válthatott ki azzal, hogy a környezetvédelmi és az akkreditálási törvény 2001. júliusi módosításával törvények szintjén bevezették az EMAS-t és meghatározták, hogy a hitelesítők akkreditálását a NAT látja el.

Majd csak a 74/2003.(V.28.) kormányrendelet jelölte ki az EMAS nyilvántartó hivatal, és határozta meg röviden azokat a feltételeket, amelyek alapján sor kerülhet egy kérelem elutasítására, vagy egy szervezetnek a nyilvántartásból való felfüggesztésére, vagy ennek megszüntetésére, illetve törlésére; azonban jelenlegi meghatározottságuk alapján ezek a szabályok – véleményem szerint – nem tekinthetők közzétett eljárási szabályoknak.

Jelenlegi állapot szerint a hazai akkreditálási eljárásokat tervezet szintjén a NAT közzétette, míg a nyilvántartásba vétel szabályai jelenleg is kidolgozás alatt állnak.

Szakedolgozatommal ezen a helyzeten kívántam változtatni, amikor a második részben a hazai EMAS nyilvántartó hivatal eljárási szabályaira vonatkozó javaslatomat részleteztem.

A korábbi államigazgatási eljárásokhoz képest ez az eljárás hangsúlyt helyez az érdekelt felekkel történő független, pártatlan eljárásra, így a kérelmező szervezetek, az illetékes hatóság, továbbá az önkormányzatok tájékoztatásán keresztül a civil szervezetek között.

A civil szervezeteknek és a magánszemélyeknek közvetlenül is biztosítja a kapcsolattartást, az ügyfél jogkör lehetőségét.

Javaslatom szerint az EMAS nyilvántartó hivatal a regisztrálásban érdekelt csoportokkal együttműködve – az azonos súlyú képviselői elveknek megfelelően – elő kívánja segíteni a rendszer elemeinek közös értelmezését, népszerűsítését, ezért létrehozná az EMAS Tanácsadó Testületet.

A fenti kormányrendelet további problémája, hogy véleményem szerint nem tartalmazza, illetve jogértelmezéssel további jogszabályokból nem vezethető le teljes körűen mindazon – a rendszerhez csatlakozni kívánó szervezetekre vonatkozó – kötelezettség, amelyek az EMAS nyilvántartási szabályok részletes végrehajtásához nélkülözhetetlenek.

A részletes szabályokat összehasonlítva a kormányrendelet rendelkezéseivel megállapítható, hogy az nem rendelkezik

- az eljárás nyelvéről (az eljárás alapját képező *Környezetvédelmi nyilatkozat* nyelvéről),
- a nyilvántartási kérelem elindítását jelentő űrlapról (az űrlap adatairól),
- az igazgatási szolgáltatás díjáról, annak felhasználhatóságáról, a díjfizetés rendjéről,

- az eljárás Áe. törvénytől eltérő határidejéről,
- az egyeztető megbeszélés intézményéről,
- a jogosulatlan jel használatával, vagy illetéktelen hivatkozással kapcsolatos közigazgatási intézkedésekről,
- jogorvoslati eljárás részleteiről (mely ügyekben, melyik intézmény, milyen jogszabály alapján jár el, az eljárás díja, vagy illetéke),
- az EMAS Tanácsadó Testület létrehozása esetén, annak meghatározásáról (működésének rendjét rögzítő szabályozásra történő utalásról).

A kormányrendelet módosításához, illetve további kormányzati intézkedéseket igénylő általános, vonatkozó javaslataimat az 1. melléklet tartalmazza.

FÜGGELÉK

F.1. Jegyzetek

²⁰¹ Vö.: 761/2001/EK rendelet 2. cikk (u).

A szó szerinti fordítás: **illetékes testület** (rövidítve: IT), helyett az **EMAS nyilvántartó hivatal** kifejezést használom, mivel az illetékes jelző egy kívülálló szereplő számára nem jelent semmit, túl általános (állandó magyarázatra szorul).

Ha egy kívülállónak valamint is jelent, akkor egy régebbi, köztudomású tréfás kabaré jelenet nyomán félrevezető, képzelettársítással jár (ismét magyarázatra szoruló), továbbá az elnevezés rövidítése (IT) az információs technológiai szektor kül- és belföldön elterjedt használatú rövidítése.

²⁰² A környezetügy szempontjából *vertikálisnak* tekinthető egy jogszabály, ha tárgyát az adott kibocsátást befogadó egyes környezeti elem, vagy a termékek, vagy azok hulladékai szerint határozza meg; ezzel szemben *horizontális*, ha a jogszabály tárgya minden környezeti elemre, gyártási technológiára, termékre, hulladékra, környezethasználóra általános érvényű.

²⁰³ Alapvetően a NAT és e tevékenység tekintetében az OKTVF közhatalmi jogosítványt gyakorol, eljárásuk az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló (1957. évi IV.) törvény (Áe.) 3. § (2) és (3) bekezdése alapján hatósági jogalkalmazó tevékenységnek minősül.

²⁰⁴ A kiterjesztés érinti a transzeurópai hálózatok (közlekedés, távközlés és energia hálózatok) programját, azok közös fejlesztéséről és az elszigetelt hálózatok összekapcsolásáról. Döntés született a Kohéziós Alap létrehozásáról, a fogyasztóvédelem közösségi szintre emeléséről, továbbá a kulturális, az oktatási, az egészségügyi politika megjelenése tapasztalható.

²⁰⁵ Az alapelv szerint, a különböző döntéseket mindig a legalacsonyabb szinten, az érintettekhez a lehető legközelebb kell meghozni, és csak akkor kell magasabb (regionális, tagállami, közösségi) szinten foglalkozni egy problémával, ha az alacsonyabb szinten nem oldható meg kellő hatékonysággal. Egy adott kérdésben akkor kell közösségi szinten döntést hozni, ha a kitűzött cél tekintetében tagállami szinten nem lehet kielégítő eredményre jutni, vagy ha a javasolt lépés – méretei, hatásai, határon átnyúló jellege miatt – közösségi szinten hatékonyabban megvalósítható.

Vö.: Horváth Z.: Kézikönyv az Európai Unióról; Magyar Országgyűlés Budapest, 2002. (490.) alapján, továbbá

a **szubszidiaritás elv** XIX. századi gyökereiről, morális **alapjairól**,

a **hatáskörök átengedése vs. megosztott hatolomgyakorlás** problémáról részletesen l.:

Lőrincné Istvánffy H.: A szubszidiaritás elv érvényesülése az EU-tagállamok makrogazdasági irányításában; Társadalom és Gazdaság 25(2003)1, Akadémiai Kiadó Budapest, 2003. (89-120.) továbbá l. még:

Pálné Kovács I.: Regionális politika és közigazgatás; Dialóg Campus Kiadó Budapest-Pécs, 2001. (30-31.)

„az európai politikai gondolkodásban a legnagyobb karriert befutott szervezési elmélet”

angolszász utilista (az állam szerepe az egyéni érdekek érvényesülésének elősegítésére

korlátozódik) és a **kontinentális katolikus** (az állam elsődleges feladatának tekinti az

állampolgárokról való gondoskodást) **előzményeiről**, és az eredetileg morális gyökerű

fogalom **J. Delors** (1991.) **elválaszthatatlan kettős aspektusáról** (mindenkinnek joga, hogy

gyakorolja feladatkörét azokon a területeken, ahol erre ő a legalkalmasabb, ugyanakkor a közfeladatokat ellátó hatóságok kötelezettsége, hogy mindenkinek megadjanak minden eszközt kapacitásuk teljes kihasználására).

²⁰⁶ Vö.: Bándi Gy. (szerk.): Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása); KJK-Kerszöv Budapest, 2001. (132.)

A közösségi környezetvédelmi politika az EK Szerződésben meghatározott további célkitűzései (vö.: Szerződés 174. cikkely) l.: Horváth Z.: Kézikönyv az Európai Unióról; Magyar Országgyűlés Budapest, 2002. (331.) alapján:

- a környezet minőségének megőrzése, védelme és javítása;
- az emberi egészség védelme;
- a természeti erőforrások átgondolt, racionális felhasználásának biztosítása;

nemzetközi intézkedések ösztönzése a regionális és globális környezeti problémák kezelése érdekében.

²⁰⁷ A közösségi környezetvédelmi politika további alapelvei:

- **forrásnál történő megelőzés elve** (környezeti károk megelőzésére kell törekedni, a csővégi technológiák és az utólagos kárelhárítás helyett);
- **elővigyázatosság elve** (ha egy tevékenységnek káros környezeti következményei lehetnek, még a kár kialakulása előtt be kell avatkozni);
- **szennyező fizet elve** (a környezeti kár okozójának kell állnia a megelőzés vagy az elhárítás költségét, ezért a tagállamok maguk is felelősek a környezetpolitika finanszírozásáért);
- **integráció elve** (minden szakpolitikába integrálni kell, a Közösség minden tevékenységénél figyelembe kell venni a környezetvédelmi szempontokat);

Vö.: Kerekes S.: Az EU környezetpolitikájának fejlődése – A magyar csatlakozás környezeti kérdőjelei; Társadalom és Gazdaság 25(2003)1, Akadémiai Kiadó Budapest, 2003. (214-231.) alapján.

²⁰⁸ Az V. Környezetvédelmi Akcióprogram formailag egyrészt az Európai Közösségnek a környezetre és a fenntartható fejlődésre vonatkozó politikai és cselekvési programja, másrészt az ENSZ által 1992-ben Rio de Janeiróban tartott Környezet és Fejlődés Világkonferencián elfogadott Nyilatkozat (Agenda 21 program) végrehajtásának része. Továbbá vö. Horváth Zs.: Az Európai Unió környezetvédelmi politikájának kialakulása (Szerk.: Bándi Gy.: Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása); KJK-Kerszöv Budapest, 2001. (56-62.) alapján. (A nemzetközi egyezmények részes feleként a Közösség és egyúttal a tagállamok egyenként is az egyezmények részesei lesznek.)

²⁰⁹ L.: a **külső költségek** fogalmát (Marshall meghatározását); a gazdaságon kívül rekedt hatások, az ún. externáliák gazdasági **elszámolásba történő bevonására** (internalizálására) vonatkozó, 1920-ban közölt **Pigou elméletet**; a **pigou-i adó nagyságáról** írtakat; továbbá Pigou-val szemben **Coase elméletét**, amely egy feltétel (tulajdonjogok meghatározottsága) teljesülése esetén állítja, hogy nincs szükség állami beavatkozásra, a piac magától (alkuk útján) is eléri a társadalmi optimumot; továbbá a **Coase elmélet ellenvetéseit**. Részletesen ismerteti:

Kerekes S. – Szlávik J.: A környezeti menedzsment közgazdasági eszközei; KJK-Kerszöv Budapest, 2003. (79-103.);

²¹⁰ Az **OECD által 1974-ben** kiadott ajánlásában általános szabályként fogalmazták meg, hogy a tagországok ne támogassák a szennyezőket az ellenőrzéssel kapcsolatos költségek vállalásában

vö.: Bándi Gy. (szerk.): Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása); KJK-Kerszöv Budapest, 2001. (585.), illetve

a szennyeződés csökkentésének költségeiben

vö.: Kerekes S. – Szlávik J.: A környezeti menedzsment közgazdasági eszközei;

KJK-Kerszöv Budapest, 2003. (164.) (ezzel összhangban az **Európai Közösségek 1975-ben** fogalmazták meg a mai napig érvényben lévő elvet);

továbbá az elv pigou-i gondolatokhoz való visszavezetéséről, alkalmazhatóságáról (ha az államigazgatás megfogalmazza a környezeti minőségben elérni óhajtott célokat),

kiterjesztéséről, és az **ENSZ Környezet és Fejlődés Világkonferencia** 1992-ben Rio de Janeiróban elfogadott nyilatkozatáról (amely az elv egy másik világszervezet dokumentumában való megjelenése, átvétele) u.o. (165-168.)

²¹¹ CSR: corporate social responsibility (vállalatok társadalmi felelőssége;

Szécsényi R. meghatározása alapján: olyan üzleti magatartás, amely a vállalat stratégiájában a tisztán gazdasági szempontok mellett a környezetvédelmi és társadalmi megfontolásokat is érvényre juttatja.)

L.: Szécsényi R.: A vállalatok társadalmi felelőssége (Szerk.: Gyulavári T.: Az Európai Unió szociális dimenziója); OFA Kht. Budapest, 2004. (319.).

²¹² „A Tanács – első alkalommal szólítva meg közvetlenül az üzleti szektort – felhívást intézett a vállalatokhoz, hogy a Lisszabonban kitűzött célok megvalósítása érdekében tevékenységük során vegyék figyelembe a társadalmi felelősség szempontjait [...] a fenntartható fejlődés tekintetében.” L.: Szécsényi R.: i.m. (321.).

²¹³ L.: <http://www.ceres.org> alapján: a CERES-t 1989-ben alapították befektetők, környezetvédelmi, civil szervezetek az EXXON kiemelkedő szerepe mellett; 1997-ben indította el a globális jelentéstételi kezdeményezést (GRI: Global Reporting Initiative, www.globalreporting.org).

²¹⁴ L.: www.nat.hu

Az Európai Akkreditálási Együttműködés (EA: European co-operation for Accreditation) 1997-ben alakult meg a laboratóriumakkreditáló szervezetet tömörítő Európai

Laboratóriumakkreditálási Együttműködésből (EAL) és a tanúsító szervezeteket akkreditáló Európai Tanúsítás-akkreditálási Együttműködésből (EAC).

Az EA célja az akkreditálási tevékenység továbbfejlesztése és harmonizálása, a tagok közötti kölcsönös elismerési megállapodások megkötése, a tanúsítványok európai szintű elismerése és a kereskedelem műszaki akadályainak elhárítása.

Az EA és tagjai elősegítik az EU egységes belső piacának fejlődését, részt vesznek a jogilag szabályozott területen a kijelölési folyamatokban és szakértői tevékenységet végeznek az EU Bizottság és az EFTA Titkárság részére.

²¹⁵ Az akkreditálás a következő szabványok követelményei és az akkreditáló szervezetek közzétett eljárás rendje szerint történik:

EN ISO/IEC 17025:2001	vizsgálólaboratóriumok
EN ISO/IEC 17025:2001	kalibrálólaboratóriumok
EN ISO/IEC 17025:2001 és EN ISO 15189:2003	orvosi laboratóriumok
EN 45012:2000	minőségirányítási rendszert tanúsító szervezetek
EN 45012:2000 és ISO Guide 66	környezetközpontú irányítási rendszert tanúsító, illetve környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszert (EMAS) hitelesítő szervezetek és természetes személyek
EN 45011:1999	terméktanúsító szervezetek
EN ISO/IEC 17024:2003	személytanúsító szervezetek
EN 45004:1995	ellenőrző szervezetek
EN 45503:2004	közbeszerzési eljárásokat és gyakorlatot tanúsító szervezetek és természetes személyek

²¹⁶ L.: Szervezeteken kívül természetes személyeket is akkreditálnak, továbbá még: (a magyarországi 2003. évi CXXIX. törvényt a közbeszerzésekről); 92/13/EGK irányelvet a vízügyi, az energia-, a közlekedési és a távközlési ágazatokban működő szervezetek közbeszerzési eljárásaira vonatkozó közösségi szabályok alkalmazását szabályozó törvények, rendeletek és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról; 98/4/EK irányelvet a 93/38/EGK irányelv módosításáról.

²¹⁷ L.: <http://www.mszt.hu/standardsearch/index.asp> alapján:

MSZ EN ISO 9000:2001	Minőségirányítási rendszerek. Alapok és szótár (ISO 9000:2000)
MSZ EN ISO 9000-1:1998	Minőségirányítási és minőségbiztosítási szabványok. 1. rész: Irányelvek a kiválasztáshoz és az alkalmazáshoz (ISO 9000-1:1994)
MSZ ISO 9000-3:1994	Minőségirányítási és minőségbiztosítási szabványok. 3. rész: Irányelvek az ISO 9001 szabvány alkalmazásához a szoftverfejlesztés, -szállítás és -karbantartás területén
MSZ EN ISO 9001:2001	Minőségirányítási rendszerek. Követelmények (ISO 9001:2000)
MSZ EN ISO 9004:2001	Minőségirányítási rendszerek. Útmutató a működés fejlesztéséhez (ISO 9004:2000)
MSZ ISO 9004-2:1993	Minőségirányítás és minőségügyi rendszer elemek. A szolgáltatás irányelvei
MSZ EN ISO 10012:2003	Mérésirányítási rendszerek. A mérési folyamatokra és a mérőberendezésekre vonatkozó követelmények (ISO 10012:2003)
MSZ ISO/TR 10013:2003	Útmutató a minőségirányítási rendszer dokumentálásához
MSZ ISO/TR 10017:2004	Útmutató az ISO 9001:2000-hez alkalmazható statisztikai módszerekhez

²¹⁸ L.: <http://www.mszt.hu/standardsearch/index.asp> alapján:

MSZ EN ISO 14001:2005	Környezetközpontú irányítási rendszerek. Követelmények és alkalmazási irányelvek (ISO 14001:2004)
MSZ ISO 14004:2005	Környezetközpontú irányítási rendszerek. Az elvek, a rendszerek és a megvalósítást segítő módszerek általános irányelvei
MSZ ISO 14050:2003	Környezetközpontú irányítás. Szótár
MSZ EN ISO 19011:2003	Útmutató minőségirányítási és/vagy környezetközpontú irányítási rendszerek auditjához (ISO 19011:2002)
MSZ EN ISO 14031:2001	Környezetközpontú irányítás. A környezeti teljesítmény értékelése. Útmutató (ISO 14031:1999)
MSZ ISO 14015:2003	Környezetközpontú irányítás. Helyszínek és szervezetek környezeti értékelése (HSZKÉ)

²¹⁹ L.: <http://www.mszt.hu/standardsearch/index.asp> alapján:

MSZ ISO/IEC 9126:2000	Informatika. Szoftvertermékek értékelése. Minőségi jellemzők és használatuk irányelvei
MSZ EN ISO 13485:2004	Orvostechikai eszközök. Minőségirányítási rendszerek. Szabályozási célú követelmények (ISO 13485:2003)
MSZ EN ISO 15189:2003	Orvosi laboratóriumok. A minőségre és a felkészültségre vonatkozó külön követelmények (ISO 15189:2003)
MSZ/T prEN ISO 22000:2004 (szabványtervezet)	Veszélyelemzés, Kritikus Szabályozási Pontok (HACCP) rendszerének alkalmazása
MSZ ISO 15161:2002	Irányelvek az ISO 9001:2000 alkalmazásához az élelmiszeriparban és az italgyártásban
MSZ ISO/TS 16949:2002	Minőségirányítási rendszerek. Külön követelmények az ISO 9001:2000 szabvány alkalmazásához gépjárműipari termékeket és ilyen rendeltetésű alkatrészeket gyártó szervezetek részére
MSZ 28001:2003	A munkahelyi egészségvédelem és biztonság irányítási rendszere (MEBIR). Követelmények (OHSAS 18001:1999)
MSZ 28002:2003	A munkahelyi egészségvédelem és biztonság irányítási rendszere (MEBIR). Útmutató az MSZ 28001:2003 bevezetéséhez (OHSAS 18002:2000)

²²⁰ W.E. Deming termékfejlesztési megközelítésének (1950) általános irányításra történő kiterjesztése (Deming-hurok)

Plan (tervezés) azoknak a céloknak és folyamatoknak a megállapítása, amelyek a szervezet környezeti politikájának megfelelő eredmények eléréséhez szükségesek;

Do (végrehajtás) a folyamatok bevezetése;

Check (ellenőrzés) a folyamatok figyelemmel kísérése és mérése, a környezeti politika, a célok, az előirányzatok, a jogszabályi és egyéb követelmények szempontjából, valamint jelentéstétel az eredményekről;

Act (intézkedés) intézkedések megtétele a környezetközpontú irányítási rendszer teljesítőképességének folyamatos fejlesztése;

majd a PDCA ismétlése, de már egy magasabb szinten.

Vö.: MSZ EN ISO 14001:2005, Bevezetés, továbbá: MSZ EN ISO 14001:1997.

²²¹ Vö.: MSZ EN ISO 14001:2005 3.1. auditor, 3.3. helyesbítő tevékenység, 3.4. dokumentum, 3.14. belső audit, 3.15. nem-megfelelőség, 3.17. megelőző tevékenység, 3.19. eljárás, 3.20. feljegyzés.

²²² Vö.: MSZ EN ISO 14001:2005 3.2. folyamatos fejlesztés (ismétlődő), 3.7. környezeti hatás (hivatkozás a tényezőkre), 3.8. KIR, 3.7. környezeti teljesítmény (hivatkozás a tényezőkre), 3.11. környezeti politika (szándék és irány meghatározás), 3.18. szennyezés megelőzése.

223

MSZ EN ISO 14010:1997 (Visszavonva 2003.05.01-i hatállyal)	A környezeti audit irányelvei. Általános elvek (ISO 14010:1996) Részletek
MSZ EN ISO 14011:1997 (Visszavonva 2003.05.01-i hatállyal)	A környezeti audit irányelvei. Auditeljárások. A környezetközpontú irányítási rendszerek auditja (ISO 14011:1996) Részletek
MSZ EN ISO 14012:1997 (Visszavonva 2003.05.01-i hatállyal)	A környezeti audit irányelvei. A környezeti auditorok képzettségi kritériumai (ISO 14012:1996) Részletek

Ezen a környezeti audit szabványok mellett az általános minőségirányítási rendszerek auditját az ISO 1991-ben szabványosította ISO 10011:1991 jellel (három szabványként kiadva -1,-2,-3), amit az CEN, majd az MSZT két év múlva 30011:1993 jellel vett át.

²²⁴ Vö.: a Rendelet 2. cikkely e) pontja szerint: a **környezeti állapotfelmérés** a szervezet tevékenységeivel kapcsolatos környezetvédelmi kérdések, környezeti hatások és a szervezet környezeti teljesítményének kezdeti átfogó vizsgálata, továbbá a Rendelet VII. melléklet 7.1. pontja.

Részletes szabályokat a VII. melléklet tartalmaz, a VI. melléklet szerinti tényezőkre vonatkozóan.

Továbbá a a környezeti tényezők meghatározásához és jelentőségük értékeléséhez a **2001/680/EK ajánlás** 3. pontja és **III. melléklete ad útmutatást** (OJ L 247, 17/09/2001.)

²²⁵ A környezetvédelmi politika szembeni követelmények:

- megfeleljen a tevékenységei, termékei és szolgáltatásai jellegének, mértékének és környezeti hatásainak;
- tartalmazzon kötelezettségvállalást a környezet folyamatos javítása és a szennyezés megelőzése mellett;
- tartalmazzon kötelezettségvállalást a vonatkozó környezetvédelmi jogszabályok és előírások betartása, valamint a szervezet által vállalt egyéb kötelezettségek betartása mellett;
- biztosítson kereteket a környezeti célok és célkitűzések meghatározásához és értékeléséhez;
- dokumentált legyen, megvalósuljon és érvényben maradjon, valamint minden alkalmazott ismerje;
- nyilvános legyen. (L.: Rendelet I. melléklet, 1-A.2 pont.)

²²⁶ A környezetvédelmi célok meghatározásakor és értékelésekor a szervezetnek figyelembe kell vennie a jogi és egyéb követelményeket, jelentős környezeti tényezőit, technológiai választási lehetőségeit és pénzügyi, működési és üzleti követelményeit, valamint az érdekelt felek nézeteit. (L.: Rendelet I. melléklet, 1-A.3.3. pont.)

²²⁷ A EMAS Rendelet I. melléklete, így a KIR körfolyamata az ábrán a fenntarthatóság miatt külön elemként jelzett *politika és program kialakítása és megújítása, KIR belső auditja, és a helyesbítő intézkedések* részelemeket is magába foglalja.

²²⁸ A nyilatkozatban különös figyelmet kell fordítani az elért eredményekre összehasonlítva a szervezet környezeti céljaival és célkitűzéseivel, valamint a környezeti teljesítmény folyamatos javításának követelményére, és figyelembe kell venni az érintett érdekelt felek tájékoztatás iránti igényét. (L. Rendelet 3. cikkely 2.c) pont szerint; továbbá a III. melléklet 3.2. szakasza szerint).

²²⁹ L.: A mikro és kisvállalkozások esetében a hitelesítésre egy látogatás alkalmával is sor kerülhet. A hitelesítés gyakoriságáról a hitelesítő és a szervezet állapodnak meg, de minden 36 hónapos időszak során legalább egyszer a teljes szervezetre nézve sor kerül hitelesítésre. (Vö.: Határozat II. melléklet 2.2.).

Továbbá a kis- és középvállalkozások meghatározása:

KKV-nak minősül az a vállalkozás, amelynek

- összes foglalkoztatotti létszáma **250 főnél kevesebb**, és
- éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

A KKV kategórián belül **kisvállalkozásnak** minősül az a vállalkozás, amelynek

- összes foglalkoztatotti létszáma **50 főnél kevesebb**, és
- éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

A KKV kategórián belül **mikrovállalkozásnak** minősül az a vállalkozás, amelynek

- összes foglalkoztatotti létszáma **10 főnél kevesebb**, és
- éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

Nem minősül KKV-nak az a vállalkozás, amelyben az állam vagy az önkormányzat közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése - tőke vagy szavazati joga alapján - külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25%-ot.

Vö.: 2004. évi XXXIV. Törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról 3.§.

Továbbá a hitelesítők számára a KKV hitelesítéséhez a **2001/680/EK ajánlás** 4. pontja és **IV. melléklete ad útmutatást** (OJ L 247, 17/09/2001.)

²³⁰ Az EMAS rendelet– amelynek az egyik alapeleme a környezetvédelmi hitelesítők akkreditálása – bevezetésével az eddigi különböző szakterületekre vonatkozó (alapelveiben azonos, de részleteiben eltérő) akkreditálási eljárásokat először kiterjesztve szervezeteken kívül természetes személyek akkreditálást is lehetővé tette.

Ez az intézkedés – véleményem szerint – összhangban van a Rendelet preambulum (10) célkitűzésével, amely fontosnak tartja, hogy a kis- és középvállalkozások részt vegyenek az EMAS-ban.

²³¹ NACE: Nomenclature Générale des Activités Economiques dans les Communautés Européennes (Statistical classification of economic activities in the European Community) azonos a világszintű szervezet ISIC (International Standard Industrial Classification of All Economic Activities) rendszerével. A NACE-kódokat azonosan a magyar TEÁOR '03 (Tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere, 2003.) tartalmazza. (Vö.: http://portal.ksh.hu/pls/portal/docs/PAGE/KSHPORTAL/SZOLGALTATASOK/OSZTALY_OZASOK/TEAOR03.PDF (5.))

A hitelesítők (illetve a minőség- és környezetirányítási rendszereket tanúsítók) akkreditált státusának korlátozása és a NACE-kódok alapján történő meghatározása a minőség- és környezetirányítási rendszereket tanúsító szervezetek akkreditálásával azonos módon történik, a Rendelet a szabványban rögzített eljárást alkalmazza.

²³² A közzététel a Közösség Hivatalos Lapjában (Official Journal) történik, hivatkozott 1997. április 16-i határozat megjelent: OJ 1997.04.22. L 104.

További szabvány hivatalos közzétételéről nincs információ (pl.: szóbeli tájékoztatás alapján a Guide 66 elismeréséről a Bizottság a CEN-nel kötött megállapodást).

A gyakorlati munka számára további problémát rejthet a hivatkozott határozat jelenlegi hatálya és a határozatban szereplő most már réginek számító szabvány CEN általi hatályon kívül helyezése, hiszen már az MSZT is bevezette az új KIR szabványokat (e hónap elejétől).

²³³ A Kvt. 81/A. §; és a

- a 2004. évi XXXIV. törvény 3-5 és 20. §-i;
- a 47/2004. (III.18.) Korm. rendelettel módosított 193/2001. (X. 19.) Korm. rendelet 1. melléklete;

²³⁴ Az Áe. hivatkozott 19. § szerint a hatáskör gyakorlásának kötelezettségét összhangba kell hozni az ügyintézés **pártatlanságának**, **elfogulatlanságának** biztosításával. Ezt szolgálja a **kizárás jogintézménye**. A kizárás intézménye tehát azt biztosítja, hogy az államigazgatási eljárásban **tárgyilagos, elfogulatlan** ügyintézés folyjon. További alapvető törvényi követelmény, hogy az eljárás során az ügyintéző **személyi elfogultságtól mentes** legyen.

F.2. Irodalomjegyzék

- 1) 1836/93/EGK EMAS rendelet és azt hatálytalanító és a helyébe lépő, jelenleg hatályos
- 2) 761/2001/EK EMAS rendelet angolul:
http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2001/l_114/l_11420010424en00010029.pdf
hivatalos magyar fordítása:
<http://cevista.taiax.be/Fulcrum/CCVista/hu/32001R0761-HU.doc>
- 3) 2001/681/EK határozat a 761/2001/EK rendelet végrehajtásával kapcsolatos útmutatásról (OJ L 247, 17/09/2001) *angolul*:
http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2001/l_247/l_24720010917en00240047.pdf
hivatalos magyar fordítása:
<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001D0681:HU:HTML>
- 4) 3037/90 EGK rendelet az Európai Közösségben a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozásáról; L.: OJ L 293, 24/10/1990.
- 5) 98/4/EK irányelv a 93/38/EGK irányelv (L.: OJ L 082 , 25/03/1994) módosításáról L.: OJ L 101, 01/04/1998.
- 6) 92/13/EGK irányelv a vízügyi, az energia-, a közlekedési és a távközlési ágazatokban működő szervezetek közbeszerzési eljárásaira vonatkozó közösségi szabályok alkalmazását szabályozó törvények, rendeletek és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról; OJ L 076, 23/03/1992.
- 7) 2003/87/EK irányelv az üvegházhatású gázok emisszió-kereskedelméről; OJ L 275, 25/10/2003.
- 8) 97/265/EK határozat az EN ISO 14001:1996 szabvány elismeréséről a 1836/93/EGK EMAS rendelettel összhangban; L.: OJ L 104, 22/04/1997.
- 9) 2004/156/EK határozat az üvegházhatású gázok emisszió-kereskedelmi rendszerében az ellenőrzés és jelentések módszereiről; OJ L 059, 26/02/2004
- 10) 96/280/EK ajánlás a kis- és középvállalkozások meghatározásával kapcsolatban; L.: OJ L 107, 30/04/1996.
- 11) 2001/680/EK ajánlás az EMAS rendelet végrehajtásához
L.: OJ L 247, 17/09/2001.
- 12) 2003/532/EK ajánlás az EMAS szabályozás környezeti teljesítmény indikátorainak kiválasztására és alkalmazására; L.: OJ L 184, 23/7/2003.
- 13) ^{1957. évi IV.} törvény az államigazgatási eljárás általános szabályairól
- 14) 1995. évi XXIX. törvény a laboratóriumok, a tanúsító és az ellenőrző szervezetek akkreditálásáról
- 15) 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
- 16) 1997. évi XI. törvény a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról
- 17) 2003. évi CXXIX. törvény a közbeszerzésekről
- 18) 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról
- 19) 132/2003. (XII. 11.) OGY határozat a 2003-2008. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról
- 20) 74/2003. (V. 28.) kormányrendelet a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) részt vevő szervezetek nyilvántartásáról
- 21) 269/2003. (XII. 24.) kormányrendelet az egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító kormányrendeletek módosításáról
- 22) 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet a környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeiről

- 23) 2212/1998. (IX. 30.) kormányhatározat a 2001. december 31-ig terjedő időszakra vonatkozó jogharmonizációs programról és a program végrehajtásával összefüggő feladatokról; (1999.11.05-től hatályos módosított változat)
- 24) Bándi Gy. (szerk.): Az Európai Unió környezetvédelmi szabályozása; KJK-Kerszöv, Budapest, 2001.
- 25) Csutora M.: A környezeti menedzsment rendszerek hazai megvalósítási lehetőségeinek elemzése, értékelése; Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar, Környezetjogi és Versenyjogi Tanszék (EU EMAS követelményrendszere és az önkéntes megállapodások (közigazgatási szerződés) összefüggései kutatási program összefoglalójából; Szerk.: Bándi Gyula) Budapest, 2000. (101.)
- 26) EMAS illetékes testületek eszköztára © *Európai Közösségek, 2004* (Másolása a forrás feltüntetésével megengedett, kivéve kereskedelmi célokra)
- 27) Gyulavári T. (szerk.): Az Európai Unió szociális dimenziója; OFA Kht., Budapest, 2004.
- 28) Horváth Z.: Kézikönyv az Európai Unióról; Magyar Országgyűlés, Budapest, 2002.
- 29) Kerekes S. - Kindler J.: Vállalati környezet-menedzsment; BKE Környezetgazdaságtani és Technológiai Tanszék (jegyzet), Budapest, 1997.
- 30) Kerekes S.: Az EU környezetpolitikájának fejlődése – A magyar csatlakozás környezeti kérdőjelei; Társadalom és Gazdaság 25(2003)1, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.
- 31) Kerekes S. - Szlávik J.: A környezeti menedzsment közgazdasági eszközei; KJK-Kerszöv, Budapest, 2003.
- 32) Lőrincné Istvánffy H.: A szubszdiaritás elv érvényesülése az EU-tagállamok makrogazdasági irányításában; Társadalom és Gazdaság 25(2003)1, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.
- 33) Pálné Kovács I.: Regionális politika és közigazgatás; Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2001.
- 34) Tóth G.: „Jelentések minősítése civil szervezet által” című előadása (elhangozott: 2004. április 22-én; http://www.kovet.hu/jelentesek/jelentsunk-pptk/minosites_elemei/frame.htm alapján).
- 35) Zilahy Gy. (szerk.): Az Európai Unió EMAS II. rendeletének hazai bevezetésével és megismertetésével kapcsolatos feladatok elvégzése (zárótanulmány); BKAE, Környezetgazdaságtan és Technológiai Tanszék, Tisztább Termelés Magyarországi Központja, Budapest, 2003.
- 36) <http://www.nat.hu> / Nemzetközi együttműködés
- 37) <http://www.mszt.hu/standardsearch/index.asp>
- 38) <http://europa.eu.int/eur-lex>
- 39) <http://europa.eu.int/comm/environment/emas> (közösségi EMAS honlapot)
- 40) <http://emas.kvvm.hu> (magyar EMAS honlapot)
- 41) <http://www.kovet.hu>
- 42) <http://www.ktk-ces.hu>
- 43) <http://www.emla.hu>
- 44) <http://www.ecolinst.hu>
- 45) <http://www.eoq.org>
- 46) <http://www.eoq.hu>
- 47) <http://www.globalreporting.org>
- 48) <http://www.ceres.org>

- 49) MSZ EN ISO 9001:1996 Minőségügyi rendszerek.
A tervezés, a fejlesztés, a gyártás, a telepítés és a vevőszolgálat minőségbiztosítási modellje (ISO 9001:1994)
- 50) MSZ EN ISO 9001:2001 Minőségirányítási rendszerek.
Követelmények (ISO 9001:2000)
- 51) MSZ EN ISO 14001:2005 Környezetközpontú irányítási rendszerek.
Követelmények és alkalmazási irányelvek (ISO 14001:2004)
- 52) MSZ EN ISO 14001:1997 Környezetközpontú irányítási rendszerek.
Követelmények és alkalmazási irányelvek (ISO 14001:1996)
- 53) MSZ EN ISO 19011:2003 Útmutató minőségirányítási és/vagy környezetközpontú irányítási rendszerek auditjához (ISO 19011:2002)
- 54) A gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere és a tevékenységek tartalmi meghatározása (TEÁOR'03);
Központi Statisztikai Hivatal Budapest 2003. Elérhető:
<http://portal.ksh.hu/pls/portal/docs/page/kshportal/szolgáltatások/osztályozások/teaor03.pdf>

F.3. Ábra- és táblázatjegyzék

1. táblázat: ISO 14001 szabvány és EMAS rendelet alapvető különbségeinek összefoglalása
2. táblázat: A GRI és a KIR rendszer jellegzetességeinek összefoglalása
1. ábra: Egy szervezet útja az EMAS nyilvántartásba vételig
2. ábra: Egymillió lakosra jutó EMAS nyilvántartott szervezetek száma EU tagállamonként

F.4. Alkalmazott rövidítések

Áe.	Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvény
CEN	European Committee for Standardization (Európai Szabványügyi Szervezet)
CSR	corporate social responsibility (vállalatok társadalmi felelőssége)
EA	European co-operation for Accreditation (Európai Akkreditálási Együttműködés)
EAC	(Európai Tanúsítás-akkreditálási Együttműködés)
EAL	(Európai Laboratóriumakkreditálási Együttműködés)
EGT	Európai Gazdasági Térség
EMAS	eco-management and audit scheme
EOQ	European Organization for Quality
FAB	Forum of Accreditation Bodies (EMAS Akkreditáló Testületek Fóruma)
GRI	Global Reporting Initiative (globális jelentéstételi kezdeményezés)
IAF	International Accreditation Forum (Nemzetközi Akkreditálási Fórum)
ICC	International Chamber of Commerce (Nemzetközi Kereskedelmi Kamara)
ILAC	International Laboratory Accreditation Cooperation (Nemzetközi Laboratóriumakkreditálási Együttműködés)
ISO	International Organization for Standardization (Nemzetközi Szabványügyi Szervezet)
KIR	környezetvédelmi irányítási rendszer
KKV	kis- és középvállalkozások
Kvt.	környezetvédelmi törvényt
KvVM	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
MSZT	Magyar Szabványügyi Testület

NACE	Nomenclature Générale des Activités Economiques dans les Communautés Européennes (Statistical classification of economic activities in the European Community) (1.: TEÁOR'03)
NAT	Nemzeti Akkreditáló Testület
OKTVF	Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság
RSZ	Római Szerződés
TEÁOR'03	Tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere, 2003.

1. Melléklet

Általános javaslatok további vonatkozó kormányzati intézkedésekre

Az EMAS nyilvántartásba vétel részletes szabályait összehasonlítva a hatályos 74/2003. (V. 28.) kormányrendelet rendelkezéseivel megállapítható, hogy az nem rendelkezik

- az eljárás nyelvéről (az eljárás alapját képező *Környezetvédelmi nyilatkozat* nyelvéről), (a környezetvédelmi nyilatkozatok közérthetőségi alapelvére hivatkozva javaslom annak rögzítését, hogy az OKTVF a nyilvántartásba vételi eljárást magyar nyelven beadott kérelem és *Környezetvédelmi nyilatkozat* alapján, magyar nyelven folytatja le);
- a nyilvántartási kérelem elindítását jelentő úrlapról (az úrlap adatairól), (az *EMAS nyilvántartásba vételi kérelem adatlapjának* javaslatát az 1. számú melléklet tartalmazza);
- az igazgatási szolgáltatás díjáról, annak felhasználhatóságáról, a díjfizetés rendjéről, Fontosnak tartom a díjfizetési kötelezettségre vonatkozó szabályozás bevezetését, hogy ezzel a feltétellel a szervezetek ne csak ez első sikereket követően – majd a rendelet ismételt módosítása után – szembesüljenek. Ugyanakkor a rendszer elterjedésének elősegítésére rögzíteni kellene, hogy az OKTVF nem alkalmaz díjfizetési kötelezettséget a rendelet módosítását követő harmadik év végéig (idei módosítás esetén: 2008. december 31-ig) beérkezett nyilvántartásba vételi kérelmekre.

Az ezt követő – a rendelet jelen módosításában előre rögzíthető – díjfizetési rendszernek tükröznie kell a KKV-k támogatását.

Ezt a többi tagállam többsége jelenleg sem vezette be, ugyanakkor a német, osztrák, svéd gyakorlatra tekintettel javaslom az alábbi, beadott kérvények után fizetendő rendszert:

- mikrovállalkozások: 50 eurónak megfelelő forintösszeg,
- kisvállalkozások: 100 eurónak megfelelő forintösszeg,
- középvállalkozások: 250 eurónak megfelelő forintösszeg,
- minden további esetben: 650 eurónak megfelelő forintösszeg,

Továbbá rögzíteni javaslom, hogy az OKTVF-hez befolyt nyilvántartási díjat az EMAS hazai népszerűsítésére fordíthassa.

- az eljárás Áe. törvénytől eltérő határidejéről,
- az egyeztető megbeszélés intézményéről,
- a jogosulatlan jel használatával, vagy illetéktelen hivatkozással kapcsolatos közigazgatási intézkedésekről,
- jogorvoslati eljárás részleteiről (mely ügyekben, melyik intézmény, milyen jogszabály alapján jár el, az eljárás díja, vagy illetéke),
- az EMAS Tanácsadó Testület létrehozása esetén, annak meghatározásáról (működésének rendjét rögzítő szabályozásra történő utalásról).

Fenti témakörök kiegészíthetők az Európai Bizottság 2001/681/EK határozatában részletezett szabályokkal (pl. az EMAS jel az EMAS rendelet védjegye).

Általános kormányzati fellépést igénylő probléma a közbeszerzési eljárásokban a környezetvédelmi szempontok határozottabb érvényesítése.

Ameddig az EMAS szerint nyilvántartásba vett szervezetek száma elhanyagolható (azaz a rendszer működése a szervezetek között nem köztudomású), addig nincs különösebb jelentősége annak, hogy az EMAS regisztrálást feltételként rögzítsék a közbeszerzési kiírásban. Ugyanakkor az elterjedtebb KIR rendszerek, vagy a környezetbarát termékek előnybe részesítése, vagy az ilyen termékek előállítási költségeinek adórendszerben történő figyelembe vétele nem jellemző, nem általános.

A Kormányrendelet módosításán kívül további környezetügyi kormányzati feladat a horizontális szabályozások megjelenésével, bevezetésével a vertikális környezetvédelmi szabályozások felülvizsgálata, a felesleges párhuzamosságok megszüntetése.

További környezetügyi kormányzati feladat az EMAS rendelet hivatalos magyar nyelvű fordításának és a hazai környezetvédelmi jog, illetve a vonatkozó szabványok magyar nyelvű kiadásának összehasonlítása alapján a szóhasználat egységesítése.

Ha az EMAS rendelet I. melléklete szó szerint a KIR szabvány követelményeit tartalmazza, akkor érthetetlen, hogy ez a szakasz miért nem egyezik szó szerint a magyar nyelvű KIR szabvány követelményeivel.

Bár a rendszert a szereplők alapvetően értik, félreértést nem okoz, de miért hívja a Rendelet a KIR-t Környezetvédelmi vezetési rendszernek a magyar nyelvű Rendeletben (az EMAS jelben is), amikor az 1997-ben bevezetett magyar nyelvű szabványban ugyanezt Környezetvédelmi irányítási rendszernek nevezték, és azóta is így használják.

A szabványokat félretéve a környezetvédelmi törvény vonatkozó szakasza bevezeti a környezeti jelentés fogalmát, míg a rendelet ugyanezt környezetvédelmi jelentésnek hívja. Bár ezek a kérdések a rendszer magyarországi problémáinak nem okozói, de a sikertelenséget jól jellemzi a formális kérdésekben is jelentkező összhang hiánya.

2. Melléklet

ORSZÁGOS KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG

Az

nyilvántartó hivatal ügyrendjének melléklete

NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELI KÉRELEM

az

Európai Parlament és a Tanács 761/2001/EK rendelete szerint

1. A KÉRELMEZŐ SZERVEZET AZONOSÍTÁSA

1.1. A kérelmező szervezet¹ adatai

- szervezet neve:
 - székhelyének címe:
 - honlapjának címe:
- alkalmazottak száma²:
- kis- és középvállalkozás³: IGEN / NEM
- tevékenységeinek TEÁOR'03 szerinti neve és kódja⁴:

1.2. A kérelmező szervezet vezetőjének adatai:

- név:
- beosztás:
- telefonszám:
- telefax:
- e-mail:

1.3. Kapcsolattartó adatai:

A *Környezetvédelmi nyilatkozattal*⁵ kapcsolatban a kapcsolattartó

- személy neve:
- további adatai:
 - telefonszám:
 - telefax:
 - e-mail:

2. A SZERVEZET LEÍRÁSA⁶

2.1. Szervezeti felépítése⁷

3. NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELT KÉRŐ TELEPHELYEK AZONOSÍTÁSA⁸

3.1. Telephely⁹

- megnevezése:
- címe:
- további adatai:
 - alkalmazottak száma¹⁰:
 - tevékenységeinek TEÁOR'03 kódja:
 - IPPC alá tartozó üzem¹¹: IGEN / NEM
 - telefonszám:
 - telefax:
 - e-mail:
 - honlap címe¹²:

3.2. Telephely(ek) helyszínrajza¹³

3.3. Telephelyenként illetékes környezetvédelmi hatóság kapcsolattartási adatai

A hatóság neve¹⁴:

- neve:
- hatósági jogkör(ök) szakterülete(i):
- kapcsolattartó személy(ek) neve¹⁵:

4. A KÖRNYEZETVÉDELMI HITELESÍTŐ

A telephely¹⁶/szervezet *Környezetvédelmi nyilatkozatát* hitelesítő szervezet / természetes személy

- neve:
- címe:
- eljárásának alapját képező akkreditált tevékenységeinek TEÁOR'03 (NACE) szerinti megnevezése és kódjai:
- további adatai:
 - telefonszám:
 - e-mail:

A hitelesítő szervezet / magánszemély akkreditálását végző szervezet

- neve:
- hitelesítőnek kiadott akkreditálási okirat száma:

Ha a hitelesítő nem természetes személy, akkor a szervezeten belüli hitelesítő(k)¹⁷

- neve:
- által a telephelyen ellenőrzött tevékenység(ek) neve és TEÁOR'03 (NACE) kódja:
- a hitelesítő(k) által a telephelyen töltött napok számát¹⁸:

4.1. Környezetvédelmi nyilatkozat¹⁹

Kérjük, mellékelje a hitelesítő által minden oldalon aláírt *Környezetvédelmi nyilatkozatot*, valamint annak elektronikus formában rögzített változatát is.

A következő *Környezetvédelmi nyilatkozat* esedékes²⁰ dátuma:

A *Környezetvédelmi nyilatkozat* felülvizsgálatának²¹ dátuma:

(hely)

(dátum)

P.H.

.....
A kérelmező szervezet vezetőjének aláírása

Kitöltési útmutató

¹ Vállalat vagy intézmény.

² Külön-külön adja meg az állandó és részmunkaidőben alkalmazottak számát.

³ Aláhúzással jelölje a megfelelő esetet a 2004. évi XXXIV. törvény 3-5 és 20. §-i alapján.

⁴ Sorolja fel a tevékenységek megnevezését és a hozzájuk tartozó legalább négyjegyű TEÁOR'03 (NACE) szakágazati kódot, a legjelentősebb bevételt jelentővel kezdve. Három jegy (alágazat) alapján csak akkor lehetséges a nyilvántartásba vétel, ha a hitelesítő háromjegyű (alágazati) tevékenységre akkreditált, vagy a háromjegyű kódhoz tartozó összes négyjegyű (szakágazati) kódra rendelkezik akkreditált státussal.

A megfelelő TEÁOR'03 besorolást a Központi Statisztikai Hivatal honlapján (<http://www.ksh.hu> / TEÁOR'03) közzétett adatbázisból választhatja ki.

⁵ A *Környezetvédelmi nyilatkozat* követelményeit az EMAS (761/2001/EK) rendelet III. melléklete tartalmazza.

⁶ Adja meg a telephelyek számát, és külön-külön nevezze meg, hogy azok közül melyeket kéri az EMAS nyilvántartásba felvenni (tekintettel az EMAS rendelet III. melléklet, 3.2. a) és b) pontjaira).

Ha a *Környezetvédelmi nyilatkozat* tartalmazza a kért adatokat, akkor hivatkozhat a *Környezetvédelmi nyilatkozat* megfelelő fejezetére is.

Ha a szervezet leírását, szervezeti felépítését a *Környezetvédelmi nyilatkozathoz* csatolja, akkor itt hivatkozzon a csatolt dokumentumok címére és oldalainak számára.

⁷ Szervezeti ábrán mutassa be az EMAS nyilvántartásba vételt kérelmező összes telephely(ek) / egy telephelyen található különböző szervezeti egységek elhelyezkedését, kapcsolatrendszerét a szervezetben.

Ha a *Környezetvédelmi nyilatkozat* tartalmazza a kért adatokat, akkor hivatkozhat a *Környezetvédelmi nyilatkozat* megfelelő fejezetére is.

Ha a szervezeti ábrát a *Környezetvédelmi nyilatkozathoz* csatolja, akkor itt hivatkozzon a csatolt dokumentumok címére és oldalainak számára.

⁸ Kérelmezett telephelyenként külön-külön adja meg a 3. pontban kért adatokat.

⁹ A kérelem 2. pontjában írt általános bemutatás után telephelyenként külön-külön itt részletezze a kérelmezett telephely(ek) adatait.

¹⁰ Külön-külön adja meg az állandó és részmunkaidőben alkalmazottak számát.

¹¹ Közölje, hogy az adott telephely IPPC rendelet hatálya alá tartozó üzem-e (l.: a 47/2004. (III.18.) Korm. rendelettel módosított 193/2001. (X. 19.) Korm. rendelet 1. mellékletét az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás részletes szabályairól).

¹² Csak akkor töltsse ki, ha az adott telephely honlapjának címe nem egyezik meg a szervezetével.

¹³ A szervezet nyilvántartásba vételre kért telephelyének / telephelyeinek helyszínrajza (a létesítmény által igénybe vett terület a szennyező források bejelölésével, egységes országos vetületi rendszer (EOV) koordináták feltüntetésével).

Ha a telephelyen további szervezetek / alvállalkozók működnek adja meg nevüket és jellemző tevékenységük megnevezését.

Ha a *Környezetvédelmi nyilatkozat* tartalmazza a kért adatokat, akkor hivatkozhat a *Környezetvédelmi nyilatkozat* megfelelő fejezetére is.

Ha a nyilvántartásba vételt kérő telephely(ek) helyszínrajzát a *Környezetvédelmi nyilatkozathoz* csatolja, akkor itt hivatkozzon a csatolt dokumentumok címére és oldalainak számára.

¹⁴ Ha több telephelyre kéri a nyilvántartásba vételt, akkor a kért adatokat telephelyenként külön-külön adják meg.

¹⁵ Ha ismeretes.

¹⁶ Ha több telephelyet különböző hitelesítők ellenőriztek, akkor telephelyenként közölje a hitelesítők adatait.

¹⁷ Nevezze meg a hitelesítésben részt vevő összes többi hitelesítőjét.

¹⁸ Csak az EMAS hitelesítését vegye figyelembe (egy EMAS hitelesítő 1 napja 8 munkaórának felel meg).

¹⁹ *Környezetvédelmi nyilatkozatának* elkészítését szabályozza a

- 761/2001/EK rendelet III. Melléklete; és a
- 2003/532/EK ajánlás.

²⁰ A mellékelt *Környezetvédelmi nyilatkozat* a hitelesítéstől függően legfeljebb 36 hónapig érvényes (I. 2001/681/EK határozat, II. melléklet, 1. pont).

²¹ A környezetvédelmi nyilatkozat felülvizsgálata (évenkénti frissítése) az aláírásától számított 12 havonta esedékes.

A kitöltött és aláírt formanyomtatványt a következő címre küldje:

Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóság
Főigazgatója részére
1012 Budapest, Márvány utca 1/c.

További adatok:

OKTVF Környezetvédelmi Igazgatóság

- Címe: 1113 Budapest, Aga utca 4.
- Telefonszám: (1) 209-10-00
- Telefax: (1) 209-10-01